

Uradni list

Evropske unije

C 139

Slovenska izdaja

Informacije in objave

Zvezek 56

17. maj 2013

Številka objave	Vsebina	Stran
I	<i>Resolucije, priporočila in mnenja</i>	
	RESOLUCIJE	
	Odbor regij	
	100. plenarno zasedanje 11. in 12. aprila 2013	
2013/C 139/01	Resolucija Odbora regij – Prihodnji globalni pristop k izkoreninjenju revščine in zagotavljanju trajnostne prihodnosti sveta	1
	MNENJA	
	Odbor regij	
	100. plenarno zasedanje 11. in 12. aprila 2013	
2013/C 139/02	Mnenje Odbora regij – Sinergije med zasebnimi naložbami in javnim financiranjem na lokalni in regionalni ravni	4
2013/C 139/03	Mnenje Odbora regij – Močnejša evropska industrija za rast in oživitev gospodarstva	11
2013/C 139/04	Mnenje Odbora regij – Smernice EU o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah	17

SL

Cena:
4 EUR

(Nadaljevanje na naslednji strani)

<u>Številka objave</u>	Vsebina (nadaljevanje)	Stran
2013/C 139/05	Mnenje Odbora regij – Podpora EU trajnostnim spremembam v tranzicijskih družbah	22
2013/C 139/06	Mnenje Odbora regij – Strategija širitve in glavni izzivi v obdobju 2012–2013	27
2013/C 139/07	Mnenje Odbora regij – Sprostitev potenciala računalništva v oblaku v Evropi	35
2013/C 139/08	Mnenje Odbora regij – Decentralizacija v Evropski uniji ter vloga lokalne in regionalne samouprave pri oblikovanju in izvajanju politik EU	39
2013/C 139/09	Mnenje Odbora regij – Spodbujanje in usmerjanje mednarodnega sodelovanja EU na področju raziskav in inovacij	46
2013/C 139/10	Mnenje Odbora regij – Ponovni razmislek o izobraževanju	51

III *Pripravljalni akti*

ODBOR REGIJ

100. plenarno zasedanje 11. in 12. aprila 2013

2013/C 139/11	Mnenje Odbora regij – Sklad za evropsko pomoč najbolj ogroženim	59
---------------	---	----

I

(Resolucije, priporočila in mnenja)

RESOLUCIJE

ODBOR REGIJ

100. PLENARNO ZASEDANJE 11. IN 12. APRILA 2013

Resolucija Odbora regij – Prihodnji globalni pristop k izkoreninjenju revščine in zagotavljanju trajnostne prihodnosti sveta

(2013/C 139/01)

ODBOR REGIJ

1. pozdravlja sporočilo Komisije *Dostojno življenje za vse – Izkoreninjenje revščine in zagotavljanje trajnostne prihodnosti sveta* ter v celoti podpira cilj, da se vzpostavi splošen okvir za prihodnjo globalno razvojno politiko, ki bo povezovala družbeni in gospodarski razvoj ter okoljsko trajnost in obenem spodbujala tudi pravičnost, enakost, poštenost, mir in varnost;

2. poudarja koristi trajnostnega vzorca razvoja, saj zagotavlja vrsto priložnosti za spodbuditev rasti, ustvarjanje novih delovnih mest, zeleno gospodarstvo, izboljšanje storitev razvoja človeštva, povečanje blaginje, zmanjšanje socialne izključenosti in ohranitev bolj čistega in zdravju prijaznega okolja;

3. meni, da je bil pri uresničevanju razvojnih ciljev tisočletja dosežen precejšen napredek, da pa bo treba še veliko storiti; ponovno opozarja, da tudi v času upada gospodarske rasti 85 % državljanov EU meni, da bi morala Evropa še naprej pomagati državam v razvoju ⁽¹⁾; poziva k nadaljevanju prizadevanj za uresničitev razvojnih ciljev tisočletja do leta 2015 in tudi podpira s tem povezani proces za oblikovanje svetovnih ciljev trajnostnega razvoja ter ponovno izraža svojo podporo za razglasitev leta 2015 za *evropsko leto za razvoj*, da se zagotovi nadaljnje ukrepanje v okviru razvojnih ciljev tisočletja;

4. se strinja, da je Deklaracija tisočletja še vedno pomembna in da je pokazala, da je mogoče težave obvladovati, če se prizadevanja osredotočijo in uskladijo na ustreznih ravneh; meni, da

je bistveno, da pri razvoju in izvajanju potrebnih politik in programov za izboljšanje njihovih rezultatov in prispevek k trajnostni in vključujoči rasti sodelujejo vsi ključni akterji in zlasti podnacionalne oblasti tako v razvitih državah kot tudi v državah donatoricah;

5. se zato strinja, da mora prihodnji okvir temeljiti na obstoječih ciljih in se še naprej osredotočati na odpravo različnih razsežnosti skrajne revščine, pri tem pa upoštevati pomanjkljivosti razvojnih ciljev tisočletja in bistvene spremembe, do katerih je prišlo v zadnjem desetletju na svetovnem prizorišču, predvsem z vse večjim pomenom:

(i) novih akterjev, kot so hitro razvijajoče se države, zasebni sektor, fundacije, organizacije civilne družbe in še zlasti podnacionalne oblasti ⁽²⁾ ter

(ii) velikih svetovnih izzivov, vključno z izzivi na področjih varnosti, degradacije okolja, podnebnih sprememb in energetskih potreb;

6. se strinja, da bi bilo treba število prihodnjih ciljev omejiti, da bi moralo biti njihovo uresničevanje globalno ter da bi odgovornost zanje morale prevzeti vse ravni upravljanja. Poudarja, da bi morali biti cilji zato, da ostanejo razumljivi najširši možni javnosti, tudi enostavni, jasni in merljivi;

⁽¹⁾ Posebna raziskava Eurobarometer, oktober 2012.

⁽²⁾ V tej resoluciji je uporabljen izraz „podnacionalni organi“ (angl. *subnational governments authorities*), ki se uporablja v okviru ZN (kjer izraz regije pomeni regije sveta), v okviru EU pa izraz pomeni „lokalne in regionalne oblasti“.

7. vendar ugotavlja, da se izzivi, povezani z revščino, od države do države precej razlikujejo; zato je prepričan, da sprejetje skupnih ciljev ne izključuje potrebe po posebnih politikah in sredstvih, ki upoštevajo specifične razmere posameznih območij, držav, regij ali podnacionalnih območij;

8. meni, da so eden izmed pomembnih razlogov za delno neizpolnitev razvojnih ciljev tisočletja socialne razlike in neenakosti v mnogih državah v razvoju, kjer ne poznajo demokracije in politične odgovornosti in kjer je splošno razširjena korupcija. Nestabilnost in negotovost v nekaterih državah ovira uresničevanje razvojnih ciljev tisočletja; zato Odbor poziva EU, naj s svojo razvojno politiko dejavno spodbuja svoje temeljne vrednote demokracije, človekovih pravic in načel pravne države, ter ponovno opozarja na pomembno vlogo podnacionalnih oblasti pri ugotavljanju in odpravljanju pomanjkljivosti pri uveljavljanju človekovih pravic, spodbujanju demokracije in boju proti korupciji;

9. poudarja, da je treba vzpostaviti globalno partnerstvo za razvoj, ki mora vključevati vse strani, se usmeriti na ljudi ter temeljiti na participativnem in vključujočem pristopu „od spodaj navzgor“; poziva EU, naj bo za vzor in sprejme enotno in usklajeno stališče, ki upošteva prispevek in sodelovanje vseh ravni upravljanja;

10. poudarja, da so podnacionalne oblasti tiste, ki javnosti zagotavljajo veliko storitev, ključnih za uresničevanje razvojnih ciljev tisočletja, in sicer zdravstveni sistem, higiensko-sanitarne sisteme, izobraževanje, prometne in energetske sisteme, gospodarjenje z vodo in ravnanje z odpadki, ter imajo posledično velik vpliv na rezultate prihodnjega okvira;

11. v zvezi z mirom in varnostjo ponovno opozarja, da se moderna demokracija ne izraža in udejanja zgolj v okviru nacionalnih oblasti in da je zaradi potrebe po dialogu, sodelovanju in usklajevanju bistvena in vse pomembnejša vloga „diplomacije mest“ – orodja, s katerim lahko lokalne oblasti spodbujajo socialno kohezijo, okoljsko trajnost, preprečevanje in reševanje konfliktov ter obnovo po konfliktih in rehabilitacijo;

12. izraža zaskrbljenost, da je Evropska unija glede na nedavno objavljene podatke Organizacije za ekonomsko sodelovanje in razvoj (OECD) v letu 2012 zmanjšala skupno razvojno pomoč (za 2,3 milijarde EUR ali 4,3 % v primerjavi s prejšnjim letom). Čeprav je Unija še vedno največja svetovna donatorica in je za to zmanjšanje pomoči delno odgovorna gospodarska kriza v nekaterih državah članicah, OR poziva tako EU kot tudi države članice, naj si še naprej prizadevajo, da bi Unija uresničila svojo zavezo iz leta 2015 v okviru Združenih narodov o dodelitvi 0,7 % bruto nacionalnega dohodka za

pomoč, saj je zaradi nedavnega zmanjšanja ta delež zdaj 0,43-odstoten in le peščica držav članic izpolnjuje cilj 0,7 %;

13. opozarja, da podnacionalne oblasti vse pogostejše samostojno izvajajo dejavne politike razvojnega sodelovanja in da je splošni prispevek podnacionalnih oblasti že veliko večji od njihovih finančnih prispevkov, ob tem pa so si nekatere že zadale cilj, da namenjajo 0,7 % svojih sredstev za razvoj sodelovanja z državami v razvoju, nekatere pa so vzpostavile tudi lastne mehanizme financiranja, da bi se lahko odzivale na posebne potrebe;

14. pozdravlja mednarodno priznanje „vloge lokalnih oblasti pri povezovanju državljanov z vladami in zagotavljanju širokega in demokratičnega prevzemanja odgovornosti za razvojne programe držav“ v deklaraciji iz Busana ter nedavno v dokumentu o rezultatih konference Rio+20, kjer so opisane kot oblikovalke strategije, ki sprejemajo odločitve in izvajajo politike trajnostnega razvoja;

15. ponovno poudarja sporočilo iz svojega mnenja o prispevkih lokalnih in regionalnih oblasti EU h konferenci ZN o trajnostnem razvoju leta 2012 (Rio+20) (CdR 187/2011), da si želi, da se delo v zvezi z Agendo 21 znova začne in poglobi. Lokalna agenda 21 se je začela izvajati po srečanju na vrhu v Riu leta 1992 in je dober primer procesa na lokalni ravni, ki je imel dobre in trajne rezultate, saj so bili sprejeti konkretni ukrepi, izboljšalo pa se je tudi znanje akterjev v družbi glede vprašanj, povezanih s trajnostjo, ter njihovo udejstvovanje na tem področju;

16. ponovno izpostavlja dejavno sodelovanje OR na konferenci Rio+20, tako pri pripravah pred vrhom v Riu kot tudi v okviru delegacije EU, pri čemer je predstavil, kaj je mogoče doseči s pobudami, kot sta Konvencija županov in zelene prestolnice Evrope; usmerja pozornost na Memorandum o soglasju, ki ga je ob tej priložnosti podpisal v okviru Programa Združenih narodov za okolje (UNEP), da se dodatno ustvarijo sinergije med različnimi ravni in izboljša uresničevanje deklaracije s konference Rio+20; bo v tem smislu v vlogi opazovalca v delegaciji EU še naprej sodeloval na zadevnih konferencah pogodbenc;

17. ponovno poudarja svojo vizijo, da je treba podnacionalne oblasti poleg nacionalnih vlad in organov ZN v celoti priznati kot pomembne vladne akterje v institucionalnem okviru za trajnostni razvoj; v tem smislu poziva k oblikovanju stalnega odbora za podnacionalne in lokalne oblasti bodisi v okviru UNEP bodisi v okviru medvladnega političnega foruma na visoki ravni za trajnostni razvoj;

18. ponovno opozarja, da je Evropska komisija s priznanjem vloge lokalnih oblasti in z namenom okrepiti učinkovitost razvojne pomoči leta 2008 prvič pozvala k razvoju celostnega pristopa za lokalne oblasti kot akterje na področju razvoja na svetovni, evropski in nacionalni ravni; pozdravlja prizadevanja Komisije na ravni EU v zvezi s tem in njeno pripravljenost za posodobitev svojega odnosa z omenjenimi oblastmi glede na ta politični premik v posebnem sporočilu o vlogi lokalnih oblasti na področju razvoja spomladi 2013;

19. poziva, naj se v prihodnjih strategijah, zlasti v EU, upošteva potencial večstranskega decentraliziranega sodelovanja, vključno z instrumenti, kot sta – poleg posebnih reprezentativnih političnih skupščin za države v okviru sosedске politike, tj. ARLEM za Sredozemlje in CORLEAP z vzhodno partnerstvo – portal decentraliziranega sodelovanja za opredelitev dejavnosti in najboljših praks ter zagotavljanje izmenjave informacij za uskladitev spretnosti in zmogljivosti s potrebami ter konferenca o decentraliziranem sodelovanju za politični dialog;

20. se zavezuje, da bo še naprej podpiral večje spodbujanje in vključevanje evropskih shem, kot so Konvencija županov, evropske zelene prestolnice in podobne pobude v drugih delih

sveta, ter globalne programe, kot sta nova pobuda UNEP o mestih, gospodarnih z viri, ali nedavno vzpostavljeno partnerstvo med EU in Kitajsko za trajnostni razvoj mest ter Lokalna agenda 21 na svetovni ravni, zlasti pri odnosih z državami širitve in sosednjimi državami EU;

21. pozdravlja, da je Evropska komisija priznala cilj *premiikanja v smeri trajnostnih, prilagodljivih mest* kot gonil za vključujočo in trajnostno rast; priporoča, da se med prihodnje cilje trajnostnega razvoja vključi konkreten cilj trajnosti mest; poziva EU, naj še naprej obravnava ključno vprašanje trajnostnega življenja v mestih ter podpira mesta in podnacionalne oblasti pri njihovih prizadevanjih za prilagajanje na podnebne spremembe in razvoj njihovih zmogljivosti za odpornost ter odzivanje na nesreče in njihovo preprečevanje na podlagi potrebnega znanja in virov, saj so pogosto prve, ki se morajo odzvati na naravne nesreče ali nesreče, ki jih povzroči človek;

22. nalaga predsedniku Odbora regij, naj to resolucijo predloži predsednikom Evropskega parlamenta, Evropskega sveta in Evropske komisije, irskemu predsedstvu Sveta EU ter prihodnjemu litovskemu predsedstvu.

V Bruslju, 12. aprila 2013

*Predsednik
Odbora regij*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

MNENJA

ODBOR REGIJ

100. PLENARNO ZASEDANJE 11. IN 12. APRILA 2013

Mnenje Odbora regij – Sinergije med zasebnimi naložbami in javnim financiranjem na lokalni in regionalni ravni

(2013/C 139/02)

ODBOR REGIJ

- se strinja, da je lahko združevanje nepovratnih sredstev z inovativnimi finančnimi instrumenti inovativen pristop, s katerim je mogoče zmanjšati skupne stroške in tveganja projektov/naložb, ter poziva lokalne in regionalne oblasti, naj preučijo, kako bi bilo mogoče s temi različnimi orodji kar najbolj učinkovito in ustvarjalno podpreti najpomembnejše naložbe na terenu
- opozarja na bistveno vlogo EIB kot institucije EU za dolgoročno financiranje pri podpori javno-zasebnim partnerstvom v EU ter zagotavljanju strokovnega znanja za razvoj in izvajanje vrste inovativnih finančnih instrumentov na ravni EU, v sodelovanju z Evropsko komisijo;
- zato pozitivno ocenjuje povečanje kapitala za 10 milijard EUR v letu 2012, kar bo EIB omogočilo zagotavljanje dodatnih sredstev v višini do 60 milijard EUR za posojila;
- pozdravlja nova instrumenta „okvirnih posojil“ in „posojil za strukturne programe“, ki ju je uvedla EIB. Lahko bi se izkazalo, da sta za financiranje lokalnih in regionalnih oblasti odločilnega pomena, saj omogočata financiranje portfelja naložb, s čimer se odpravlja ovira velikosti projektov;
- priznava, da uvajanje inovativnih finančnih instrumentov v programe strukturnih skladov v obdobju 2007–2013 ni potekalo brez težav, za kar je več razlogov: med drugim so to neosveženost in nerazumevanje priložnosti, potreba po spremembi načina razmišljanja upravnih organov, da bi nepovratna sredstva nadomestili s finančnimi instrumenti, pa tudi pomisleki zaradi kompleksnosti regulativnega okvira, med drugim tudi zakonodaje o državni pomoči;
- pozitivno ocenjuje razširitev področja delovanja inovativnih finančnih instrumentov za obdobje 2014–2020 na vse vrste projektov ter vse tematske cilje in naložbene prednostne naloge v okviru partnerskih sporazumov in operativnih programov, pa tudi na vse sklade skupnega strateškega okvira;
- opozarja na vedno večji interes lokalnih in regionalnih oblasti, da bi v okviru makroregionalnih strategij skupaj z EIB oblikovale večregionalne sklade;
- se zavzema za podaljšanje pobude o projektih obveznicah do leta 2020 in razširitev njenega področja delovanja z vseevropskih omrežij tudi na druge sektorje, takoj ko bo izvedeno ocenjevanje pilotne faze;
- priporoča Evropski komisiji, naj pojasni, kako je mogoče pravila v zvezi z državno pomočjo uporabiti tudi za inovativne finančne instrumente.

Poročevalec

Rhodri Glyn THOMAS (UK/EA), član nacionalne skupščine Walesa

Referenčni dokument**I. POLITIČNA PRIPOROČILA**

ODBOR REGIJ

Uvod

1. opozarja, da so pred EU – kljub vedno bolj razširjenemu optimizmu, da je kriza v euroobmočju končana –, še vedno veliki izzivi in ovire, ki jih bo treba premagati, da bo mogoče spodbuditi oživitev gospodarstva, zlasti kar zadeva razpoložljivost javnih in zasebnih finančnih sredstev za ključne naložbe;

2. poudarja, da ima EU bistveno vlogo pri obnovitvi zaupanja v gospodarstvu – oblikovati mora okvirne pogoje za uporabo omejenih razpoložljivih javnih in zasebnih virov za spodbujanje ključnih naložb na lokalni in regionalni ravni, ter odpraviti trenutno pomanjkanje finančnih sredstev in posojil za MSP, saj sicer ne bo mogoče uresničiti ciljev strategije Evropa 2020 in Pakta za rast in delovna mesta;

3. znova opozarja – tako kot že v mnenju o ustvarjanju večjih sinergij med EU, nacionalnimi in podnacionalnimi proračuni, ki je bilo sprejeto 31. januarja 2013 –⁽¹⁾, na osrednjo vlogo in odgovornost lokalnih in regionalnih oblasti pri prizadevanjih za oživitev evropskega gospodarstva. Te oblasti so namreč odgovorne za precejšen delež javnih izdatkov v Evropi (16,7 % BDP in 34 % vseh javnih izdatkov v letu 2011, kar pomeni dve tretjini neposrednih naložb v letu 2011⁽²⁾), od tega večina na ključnih prednostnih področjih strategije Evropa 2020 (kot so gospodarstvo, izobraževanje, okolje, stanovanja in komunala);

4. poudarja, da sta pomen javno-zasebnih partnerstev za financiranje projektov⁽³⁾ in inovativnih finančnih

instrumentov⁽⁴⁾ ter interes zanje vedno večja, saj predstavljajo potencialni mehanizem za sprostitev najpomembnejših naložb;

5. zato pozitivno ocenjuje vlogo Evropske komisije pri spodbujanju uporabe javno-zasebnih partnerstev in inovativnih finančnih instrumentov – zagotavlja namreč politični okvir za spodbujanje uporabe takšnih instrumentov in uporablja proračun EU za povečanje obsega razpoložljivih „javnih“ finančnih sredstev na ravni lokalnih in regionalnih oblasti;

6. opozarja na osrednjo vlogo Evropske investicijske banke (EIB) in vedno večjega javnega bančnega sektorja v vsej EU pri spodbujanju skladnega in celovitega naložbenega okolja, ki ga usmerjajo politike;

7. ugotavlja, da proračun EU in EIB kljub razmeroma majhnemu obsegu predstavljata glavni vzvod za spodbujanje naložb po vsej EU, predvsem (čeprav ne izključno) prek skladov skupnega strateškega okvira, ki se uporabljajo in izvajajo na lokalni in regionalni ravni (v mnogih primerih je to naloga lokalnih in regionalnih oblasti) ter imajo pomemben multiplikacijski učinek na gospodarstvo;

8. je seznanjen z načrti Evropske komisije, da v obdobju 2014–2020 morda celo podvoji učinek vzvoda naložb v okviru strukturnih skladov (na 4,2 EUR za vsak euro, ki ga vloži EU), in po prvih podatkih je videti, da bi se lahko delež sredstev iz ESRR za inovativne finančne instrumente povečal s 5 na 15 %;

⁽¹⁾ Cdr 1778/2012 final.

⁽²⁾ Dexia Crédit local in CEMR (Svet evropskih občin in regij) (2012): *Subnational public finance in the European Union* (Javne finance na podnacionalni ravni v Evropski uniji), julij 2012.

⁽³⁾ Izraz se v celotnem mnenju uporablja za skupne naložbene projekte, ki vključujejo javne/zasebne partnerje in financiranje, in sicer v kontekstu t. i. projektne pristopa enkratnih naložb med javnim/zasebnim konzorcijem.

⁽⁴⁾ Izraz se v celotnem mnenju uporablja za sheme ali instrumente, namenjene podpori različnih posamičnih projektov/ukrepov, ki se izvajajo v okviru t. i. holdinškega sklada in ne kot enkratni projekti, npr. JEREMIE ali JESSICA. Izraz se uporablja namesto izraza instrumenti finančnega inženiringa, ki je sicer v EU in v akademski literaturi s tega področja ravno tako precej razširjen.

9. pozdravlja nadaljnjo uporabo skladov skupnega strateškega okvira kot obnovljivih instrumentov, na podlagi česar bi lahko preostala sredstva uporabili na lokalni in regionalni ravni; poziva k razmisleku, kako bi bilo mogoče tak pristop oblikovati za inovativne finančne instrumente, ki se upravljajo prek centraliziranih programov, financiranih iz proračuna EU (npr. COSME in Obzorje 2020);

10. pozitivno ocenjuje večji politični pomen inovativnih finančnih instrumentov v večletnem finančnem okviru in spremljajočih predlogih; spodbuja lokalne in regionalne oblasti (ter države članice), naj kar najbolj izboljšajo ta podporni regulativni okvir – zlasti s sprejetjem okrepljenih in bolj jasnih pravil za sklade skupnega strateškega okvira v okviru deljenega upravljanja na lokalni in regionalni ravni;

11. se strinja z izsledki iz posebnega poročila, ki ga je Center za evropske politične študije (CEPS) pripravil na poziv Evropskega parlamenta ⁽⁵⁾, o tem, da inovativni finančni instrumenti ne morejo biti rešitev za kakršno koli posredovanje na lokalni in regionalni ravni, hkrati pa izpostavlja, da so ti instrumenti primerni zgolj za projekte, ki lahko prinesejo dobiček, in da niso nadomestila za nepovratna sredstva, temveč sredstvo za povečanje obsega proračuna EU;

12. se ravno tako strinja, da je lahko združevanje (ali „spajanje“) nepovratnih sredstev z inovativnimi finančnimi instrumenti inovativen pristop, s katerim je mogoče zmanjšati skupne stroške in tveganja projektov/naložb, ter poziva lokalne in regionalne oblasti, naj preučijo, kako bi bilo mogoče s temi različnimi orodji kar najbolj učinkovito in ustvarjalno podpreti najpomembnejše naložbe na terenu.

Utemeljitev in koristi javno-zasebnih partnerstev in inovativnih finančnih instrumentov

ODBOR REGIJ

13. opozarja, da uvajanje javno-zasebnih partnerstev in inovativnih finančnih instrumentov ne temelji zgolj na morebitni bistveni vlogi takih pristopov pri spodbuditi oživitve gospodarstva v EU, temveč je takih dejavnikov še več. Uporaba javno-zasebnih partnerstev je smiselna predvsem zaradi njihovega potenciala za doseganje skupnih koristi in ciljev na način, ki ne bi bil mogoč ali zaželen brez združevanja javnih in zasebnih interesov. Z uporabo inovativnih finančnih instrumentov bi zagotovili bolj strukturirano podporo in vzpostavili sheme z določenimi pravili in cilji, ki bi bili namenjeni točno določenim upravičencem/skupinam (npr. MSP prek mikrofinanciranja, raziskovalnim in razvojnim projektom, načrtom razvoja mest);

14. opozarja, da je nedelovanje trga pomemben razlog za javno posredovanje, saj bi s tem zmanjšali tveganje, spodbudili

delovanje zasebnega sektorja in omogočili izvajanje naložb, ki jih sicer ne bi bilo. Ta utemeljitev je npr. jasno razvidna v zvezi z inovativnimi finančnimi instrumenti, s katerimi bi MSP zagotovili dostop do mikrofinanciranja;

15. je kljub temu prepričan, da nedelovanje trga ni edini ali celo najpomembnejši razlog za takšno ukrepanje ter da bi lahko posredovanje utemeljili tudi s širšimi cilji javnega interesa, kot so usmeritev v dolgoročne cilje namesto v kratkoročne rezultate, usmeritev v okoljske (npr. čista energija) ali socialne cilje (zmanjšanje revščine, obvladovanje socialne izključenosti), čeprav bi lahko take naložbe nato povzročile nastanek novih trgov in gospodarskih dejavnosti (kot so razvoj sektorja energije iz obnovljivih virov, oživljanje mest itd.);

16. poziva Evropsko komisijo, naj v zakonodajnem in regulativnem okviru za javno-zasebna partnerstva in inovativne finančne instrumente bolje pojasni to utemeljitev z javnim interesom ter obrazloži uporabo pravil v zvezi z državno pomočjo in zakonodaje o javnih naročilih, ki lahko vplivajo na sodelovanje javnih in lokalnih oblasti pri takih pobudah. Če je jasno, da je takšno posredovanje v javnem interesu, ga s pravili EU o konkurenci ne bi smeli ovirati ali odvracati;

17. poudarja, da je za javni sektor značilna demokratična odgovornost: načeloma zavzema dolgoročni pristop glede uspešnosti naložb in se osredotoča na uresničevanje najpomembnejših javnih ciljev in vrednot, znižuje pa tudi tveganje, saj za zasebni sektor zagotavlja sorazmerno varno okolje za naložbe. Partnerji iz zasebnega sektorja po drugi strani skrbijo za nova finančna sredstva, poslovno ozaveščenost in znanje ter inovativna in podjetniška znanja in spretnosti;

18. ugotavlja, da je vlaganje v javno-zasebna partnerstva in inovativne finančne instrumente za zasebne vlagatelje, vključno s pokojninskimi skladi, privlačno tudi zato, ker naj bi udeležba javnega sektorja omejila morebitno tveganje takih naložb, zlasti v trenutnih gospodarskih razmerah in ob upoštevanju velike negotovosti na finančnih trgih. Morebitno tveganje bi lahko dodatno zmanjšalo tudi financiranje s strani EIB/EU, ki bi temeljilo na „zunanjem“ preverjanju kakovosti načrtovanih naložb;

19. poziva Evropsko komisijo, naj podrobneje razišče, kako bi bilo mogoče na ravni EU uporabiti naložbe pokojninskih skladov v okviru načrta EU za oživetev gospodarstva;

20. opozarja, da je zaradi neodgovornih finančnih naložb, ki so leta 2008 povzročile finančno krizo, in prizadevanj v zadnjih treh, štirih letih za reformiranje sektorja finančnih storitev v Evropi sedaj jasno, da se je treba usmeriti v dolgoročne, trajnostne naložbe ter preprečiti ponavljanje zlorab in pretiravanje iz preteklosti;

⁽⁵⁾ CEPS Special Report No 68, oktober 2012, str. 1.

21. zato poudarja, da je izjemno pomembno zaščititi in spoštovati javne cilje ter interes za javno-zasebna partnerstva; kljub temu ugotavlja, da slednja brez zasebnih vlagateljev niso mogoča ter da je treba pravila za urejanje delovanja javno-zasebnih partnerstev in inovativnih finančnih instrumentov oblikovati tako, da bodo spodbudila sodelovanje zasebnih partnerjev;

22. opozarja na vedno izrazitejša trenda novih modelov lastništva, katerih cilj je zagotavljanje naložb, ki jih usmerjajo politike in naj bi koristile državljanom na lokalni in regionalni ravni; hkrati se pri tem upošteva, da je treba dosegati prihodke na podlagi stroškov ter dolgoročno uspešnost in trajnost, ne pa za vsako ceno kar najbolj povečati dobiček na kratki rok. Podlaga zanje je dolga tradicija javnih bank v EU, ki predstavlja več kot 20 % bančnega sektorja v državah članicah EU (npr. KfW in mreža regionalnih bank v Nemčiji, Caisse des Dépôts v Franciji in Cassa Depositi e Prestiti v Italiji) ⁽⁶⁾;

23. v tej zvezi opozarja na vedno bolj razširjen skandinavski model agencij za financiranje lokalnih in regionalnih oblasti: BNV (Nizozemska), KommuneKredit (Danska), Kommunalbank (Norveška), Kommuninvest (Švedska), Municipality Finance (Finska). Čeprav se te agencije močno razlikujejo glede na stopnjo angažiranosti državnih organov oziroma obseg nadzora, ki ga ti organi izvajajo, ter stopnjo tveganosti, ki jo te agencije prevzamejo ⁽⁷⁾, so zanimiv nadomestni način za financiranje naložb lokalnih in regionalnih oblasti, tudi v partnerstvu z zasebnim sektorjem: na Finskem npr. je agencija Municipality Finance v 16-odstotni lasti države, lastniki 31 oziroma 52 % pa so finski javni pokojninski skladi oziroma občine. V Walesu ravnokar poteka razprava o možnostih za ustanovitev valižanske investicijske banke v javni lasti.

Vloga Evropske investicijske banke

ODBOR REGIJ

24. opozarja na bistveno vlogo EIB kot institucije EU za dolgoročno financiranje (in največje večstranske izdajateljice in posojilodajalke na svetu – sodeluje z več kot 150 državami, ki niso članice EU) pri podpori javno-zasebnim partnerstvom v EU ter zagotavljanju strokovnega znanja za razvoj in izvajanje vrste inovativnih finančnih instrumentov na ravni EU, v sodelovanju z Evropsko komisijo (vključno s programi JEREMIE, JESSICA, ELENA in Skladom za financiranje na osnovi delitve tveganja ter programi za tehnično pomoč, kot sta JASPERS in JASMINE);

25. poudarja pomen EIB, kar zadeva njen pristop, ki temelji na naložbah, prožnost pri prilagajanju podpore in posojil za

posamezne projekte, zmožnosti nudenja strokovnega svetovanja in tehnične podpore javnim organom ter zagotavljanja dobrih pogojev svojim strankam, saj ima na mednarodnih finančnih trgih bonitetno oceno AAA;

26. opozarja na širok razpon pomoči, ki jo nudi EIB, in različne načine posredovanja, kot so neposredna posojila projektom (če presegajo 25 mio EUR), posredovana posojila prek lokalnih bank, tvegani kapital, sheme mikrofinanciranja itd., ter na njen naložbeni pristop, ki ga usmerjajo politike, s poudarkom na splošnih prednostnih nalogah EU glede razvoja MSP, reševanja gospodarskih/socialnih neravnovesij, naložb v naravno/mestno okolje, na znanju temelječega gospodarstva, podpore vseevropskim omrežjem in trajnostne oskrbe z energijo;

27. ugotavlja, da je več kot 90 % dejavnosti EIB osredotočene na Evropo, vendar pa ima pomembno vlogo pri izvajanju finančnih vidikov zunanje in razvojne politike EU, kar Odbor ocenjuje pozitivno;

28. opozarja, da je od konca 90. let naprej pomen financiranja EIB vedno večji, kar je razvidno iz naraščanja obsega posojil v zadnjem desetletju, še zlasti pa je bilo izrazito med finančno krizo v zadnjih štirih, petih letih;

29. ugotavlja, da se je do sredine leta 2000 letni obseg posojil EIB z 10 milijard ECU leta 1998 povečal na 45 milijard EUR, leta 2011 pa je poskočil celo na 79 milijard EUR (največ doslej), s čimer naj bi nadomestili vedno manjše zasebne naložbe v času krize. Do konca leta 2011 se je skupna vrednost tekočih neodplačanih posojil povečala za več kot tretjino (395 milijard EUR); EIB je imela osrednjo vlogo pri zagotavljanju kapitala po vsej EU in pri podpori naložbam v številnih državah euroobmočja v težavah, vključno z Grčijo, Portugalsko in Španijo;

30. zato pozitivno ocenjuje povečanje kapitala za 10 milijard EUR v letu 2012, kar bo EIB omogočilo zagotavljanje dodatnih sredstev v višini do 60 milijard EUR za posojila;

31. poudarja, da je za EU zelo pomembno, da ima na razpolago takšno sredstvo, saj se z njim lahko prožno in pravočasno odzove na spremenjene okoliščine ter temu ustrezno prilagodi in razvije nove programe pomoči; znova opozarja, kako pomembna je v sedanjih gospodarskih razmerah institucija EU, ki se ukvarja z naložbami, ki jih usmerjajo politike in katerih cilj je uresničevanje najpomembnejših ciljev EUR, in sicer na podlagi pristopa, da se ne ustvarja izguba (angl. *not-for-loss*), in ne pristopa, da se ustvari čim večji dobiček;

⁽⁶⁾ Public Financial Institutions in Europe, marec 2011, European Association of Public Banks (EAPB).

⁽⁷⁾ Kommunalbank na Norveškem je v celoti pod nadzorom in v lasti države. Polovica banke BNV na Nizozemskem je v lasti države, polovica pa v lasti lokalnih in regionalnih oblasti.

32. izreka priznanje Evropski komisiji in EIB za razvoj inovativnih finančnih instrumentov v obdobju 2007–2013 in trdno umestitev načela, da ima financiranje EU v okviru teh instrumentov jasno vlogo in dodano vrednost, saj dopolnjuje in presega tradicionalno dodeljevanje nepovratnih sredstev; ugotavlja, da je bilo do konca leta 2011 v vseh državah članicah EU (z izjemo Irske in Luksemburga) oblikovanih 592 inovativnih finančnih instrumentov;

33. pozdravlja nova instrumenta „okvirnih posojil“ in „posojil za strukturne programe“, ki ju je uvedla EIB. Lahko bi se izkazalo, da sta za financiranje lokalnih in regionalnih oblasti odločilnega pomena, saj omogočata financiranje portfelja naložb, s čimer se odpravlja ovira velikosti projektov (običajno je minimalna vrednost posojila 25 mio EUR);

34. poziva Evropsko komisijo, naj preuči možnost razširitve tega pristopa na proračun EU prek finančnih instrumentov, ki omogočajo t. i. listinjenje svežnja manjših projektov (med drugim izdajo projektnih obveznic, o čemer se je dogovoril Evropski svet v sklepih junija 2012, ki predvidevajo pilotno fazo za sedanji finančni okvir ter navajajo instrument za povezovanje Evrope kot primer za morebitno področje uporabe v obdobju 2014–2020);

35. pozitivno ocenjuje ukrepe za zagotavljanje močnega in tesnega sodelovanja med EIB in Odborom, saj ima EIB vedno pomembnejšo vlogo pri spodbujanju naložb v gospodarstvo na ravni lokalnih in regionalnih oblasti.

Ozka grla pri uporabi javno-zasebnih partnerstev in inovativnih finančnih instrumentov

ODBOR REGIJ

36. priznava, da uvajanje inovativnih finančnih instrumentov v programe strukturnih skladov v obdobju 2007–2013 ni potekalo brez težav, kar je razvidno iz poročila za Evropsko komisijo glede zunanjega ocenjevanja napredka pri financiranju in izvajanju instrumentov finančnega inženiringa, ki se sofinancirajo iz strukturnih skladov;

37. navaja več razlogov za to težavno uvajanje: med drugim so to tudi neosveženost in nerazumevanje priložnosti, potreba po spremembi načina razmišljanja upravnih organov, da bi nepovratna sredstva nadomestili s finančnimi instrumenti, pa tudi spremenili pristop v zvezi s tveganjem, kompleksnostjo instrumentov in načini sodelovanja, ter pomisleki zaradi kompleksnosti regulativnega okvira, med drugim tudi zakonodaje o državni pomoči;

38. se zaveda specifičnih pomislekov mest in mestnih oblasti glede razvoja instrumentov JESSICA v programskem obdobju 2007–2013, ki so se pojavili zaradi napetosti med upravnimi organi za programe in mestnimi oblastmi; zato pozitivno ocenjuje bolj pregleden in prožen osnutek pravil za načrtovanje na podregionalni ravni in „integrirane teritorialne naložbe“ za obdobje 2014–2020, kar bi moralo mestom/mestnim območjem omogočiti, da bodo v prihodnje lahko bolje razvijali programe JESSICA;

39. ugotavlja, da se je pri zbiranju informacij med drugim pokazalo tudi, da bi morala EIB po nekaterih mnenjih imeti vidnejšo vlogo pri svojem portfelju naložb, kar zadeva podporo bolj tveganim projektom/pobudam;

40. poudarja, da je treba podpreti nove in nastajajoče tehnologije, med drugim tudi politične prednostne naloge, kot je razvoj ključnih omogočitev tehnologij v EU (npr. področje fotonike); poziva Evropsko komisijo in EIB, naj zagotovita, da bo v obdobju 2014–2020 v okviru javno-zasebnih partnerstev in inovativnih finančnih instrumentov dovolj pozornosti namenjene novim in nastajajočim tehnologijam, kar bi moralo biti del dolgoročne naložbene strategije za Evropo.

Poenostavitev, racionalizacija in okrepitev instrumentov na ravni EU (vključno s skladi skupnega strateškega okvira)

ODBOR REGIJ

41. ugotavlja, da so bili v obdobju 2007–2013 oblikovani številni različni tematski instrumenti, vendar brez pravega reda in nenačrtno, ker so si različni generalni direktorati prizadevali uvesti nove načine financiranja;

42. pozdravlja prizadevanja Evropske komisije za racionalizacijo in poenostavitev številnih inovativnih finančnih instrumentov, ki so na voljo za obdobje 2014–2020;

43. pozitivno ocenjuje razširitev⁽⁸⁾ področja delovanja inovativnih finančnih instrumentov za obdobje 2014–2020 (kot je določeno v členih 32 do 40 osnutka uredbe o skupnih določbah) na vse vrste projektov ter vse tematske cilje in naložbene prednostne naloge v okviru partnerskih sporazumov in operativnih programov, pa tudi na vse sklade skupnega strateškega okvira; z veseljem pričakuje vsesplošno uveljavitev teh določb, tudi v programih za razvoj podeželja in pomorskih programih;

44. zlasti pozdravlja odpravo prepovedi financiranja projektov iz več kot enega vira ter možnost kombiniranja več finančnih instrumentov, kar bi moralo olajšati financiranje lokalnih in regionalnih projektov;

⁽⁸⁾ Glej člene 32 do 40 predloga uredbe o skupnih določbah za pet skladov skupnega strateškega okvira (ESRR, ESS, Kohezijski sklad, EKSRR in Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo).

45. pozitivno ocenjuje predlog o združitvi pomoči za inovativne MSP in program COSME⁽⁹⁾ s programom Sklada za financiranje na osnovi delitve tveganja za MSP v okviru programa Obzorje 2020, kar naj bi v obdobju 2014–2020 po ocenah pomenilo sprostitev naložb za raziskave in razvoj v znesku več kot 100 milijard EUR, tj. približno 10 % zneska, ki je potreben za doseganje 3-odstotnega cilja v zvezi z BDP iz strategije Evropa 2020;

46. ugotavlja, da bi se morali na lokalni in regionalni ravni bolj zavedati možnosti za podporo iz EIB, ter poziva lokalne in regionalne oblasti (vključno z upravnimi organi za programe skupnega strateškega okvira), naj bodo bolj proaktivni pri navezovanju stikov z EIB, hkrati pa zahteva, naj Evropska komisija in EIB še naprej izvajata dejavnosti ozaveščanja o sedanjih in novih možnostih, ki so na voljo;

47. predlaga, da bi to v letih 2013 in 2014 storili z organizacijo skupnih konferenc, po možnosti v okviru tedna regij in mest Open Days; znova opozarja na pomen vključevanja organizacij, kot sta Evropsko združenje javnih bank in KfW, ter poslovnega bančnega sektorja in organizacij poslovnih mrež, na take dogodke;

48. ugotavlja, da je treba v skupni skrbi za upravičence, zlasti z vidika MSP (in predvsem mikropodjetij), upoštevati številne instrumente za podporo naložbam;

49. se zaveda, da se večina MSP za nasvet in financiranje obrne na svoje lokalne banke, kar pomeni, da morajo posojilni finančni instrumenti (vključno s tistimi, ki jih podpira EIB ali se financirajo iz proračuna EU) najti učinkovit način, da dosežejo podjetja; meni, da bi se moralo pri razvoju inovativnih finančnih instrumentov bolj dosledno uporabljati načelo „najprej pomisli na male“;

50. ugotavlja, da so povezave med razvojem politike EU, novimi instrumenti in vključevanjem v obstoječe portfelje storitev, ki jih za MSP zagotavljajo lokalne in regionalne oblasti, v tistih državah (npr. v Nemčiji), kjer imajo trdno infrastrukturo javnih bank in kjer naložbe usmerjajo politike, veliko bolj jasne;

51. zato poziva države članice ter lokalne in regionalne oblasti, naj zlasti glede na reforme struktur gospodarskega upravljanja, ki potekajo v EU, bolj sistematično preučijo, kako lahko EU, nacionalne in podnacionalne finančne/bančne strukture sodelujejo bolj učinkovito in s tem usmerijo podporo v MSP in tiste

akterje, ki imajo za gospodarstvu EU ustvarjalno/inovativno dodano vrednost;

52. opozarja na vedno večji interes lokalnih in regionalnih oblasti, da bi v okviru makroregionalnih strategij skupaj z EIB oblikovale večregionalne sklade (npr. v nordijskih državah). Takšno združevanje sredstev, s katerim bi nadomestili posamezne ločene regionalne sklade, bi lahko omogočilo razpršitev tveganja ter učinek vzvoda in multiplikacijski učinek sodelujočih skladov.

Pobuda o projektnih obveznicah

ODBOR REGIJ

53. pozdravlja vključevanje EIB v pobudo o projektnih obveznicah, katere cilj je pomagati nosilcem zasebnih projektov pri izdaji obveznic za financiranje infrastrukturnih projektov in pridobitvi finančnih sredstev institucionalnih vlagateljev, tudi pokojninskih skladov, s trgov kapitala;

54. se zavzema za podaljšanje pobude o projektnih obveznicah do leta 2020 in razširitev njenega področja delovanja z vseevropskih omrežij tudi na druge sektorje, takoj ko bo izvedeno ocenjevanje pilotne faze (kot je zahteval Evropski parlament);

55. poziva k izmenjavi primerov najboljše prakse na ravni EU, da bi opozorili na to, da lahko bonitetne agencije ocenjujejo tudi lokalne in regionalne oblasti, kar bi znižalo njihov status tveganja, ko bi želele pridobiti zasebna finančna sredstva;

56. znova poudarja, da je že v predhodnih mnenjih pozval Evropsko komisijo, naj preuči možnosti za pomoč pri razvoju t. i. državljskih obveznic in obveznic z družbenim učinkom (v Združenem kraljestvu in ZDA so že v uporabi) kot dodatnih inovativnih finančnih instrumentov v podporo ciljem EU;

57. pozdravlja vključevanje predhodnega ocenjevanja, s čimer naj bi utemeljili javno posredovanje pri projektih, v okviru katerih se uporabljajo takšni finančni instrumenti;

58. priporoča Evropski komisiji, naj pojasni, kako je mogoče pravila v zvezi z državno pomočjo uporabiti tudi za inovativne finančne instrumente, skupaj z EIB pa bi obenem lahko tudi povečali tehnično pomoč lokalnim in regionalnim oblastem na teh področjih.

⁽⁹⁾ Prej v okviru programa za konkurenčnost in inovativnost z dvema inovativnima finančnima instrumentoma; pomoč za hitro rastoča in inovativna MSP (GIF) in garancije za MSP (SMEG).

Subsidiarnost in sorazmernost

ODBOR REGIJ

59. ugotavlja, da načeli subsidiarnosti in sorazmernosti v tem mnenju nista posebej pomembni, saj se v njem ne obravnavajo zakonodajni ali politični predlogi Evropske komisije;

60. vendar poudarja, da je treba zagotoviti, da se posredovanje na ravni EU izvaja na podlagi načela dodatnosti/dodane vrednosti, in je zadovoljen, da je to načelo del nove finančne uredbe EU, kar zadeva pravila za finančne instrumente.

V Bruslju, 11. aprila 2013

*Predsednik
Odbora regij*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Mnenje Odbora regij – Močnejša evropska industrija za rast in oživitev gospodarstva

(2013/C 139/03)

ODBOR REGIJ

- poudarja, da bi morala biti industrijska politika eden od stebrov evropske izgradnje in opredeljena kot dejanska politična prednostna naloga z enako stopnjo politične zavezanosti, kot velja za kohezijo, infrastrukturo in kmetijstvo;
- meni, da bi morala Evropska komisija izkoristiti vse možnosti, ki ji jih v členu 173 PDEU daje Lizbonska pogodba na področju industrijske politike;
- podpira predlog Evropskega parlamenta za oblikovanje usmerjevalne skupine, po katerem bi povezali pristojnosti evropske, nacionalne, regionalne in lokalne ravni ter sredstva, ki so trenutno razpršena na vseh ravneh in v vseh sektorjih;
- opozarja, da so številne lokalne in regionalne oblasti gospodarske, socialne in okoljske inovacije že umestile v središče svoje razvojne strategije: imajo mreže in izkušnje za razvoj inovacijskih ekosistemov, ki so potrebni za razvoj malih in srednje velikih podjetij (MSP);
- predlaga izdajo projektnih obveznic za financiranje MSP, da bi MSP in srednje velika kapitalska podjetja lahko dobila dovolj sredstev regionalnih investicijskih skladov ter bi se podprla evropska industrija tvegane kapitala, ki se opira na lokalno raven;
- predlaga, da se regionalni inovacijski programi razvijejo v regionalne programe za inovacije in industrijski razvoj.

Poročevalec

Claude GEWERC (FR/PES), predsednik regionalnega sveta Pikardije

Referenčni dokument

Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Močnejša evropska industrija za rast in oživitev gospodarstva

COM(2012) 582 final

I. POLITIČNA PRIPOROČILA

ODBOR REGIJ

1. pozdravlja sporočilo Komisije, ki jasno poudarja pomen in nujnost industrije.

Splošne ugotovitve

2. Industrija, ki pomeni 80 % vsega izvoza in zasebnih izdatkov za raziskave in razvoj, ostaja vodilna moč Evrope v procesu globalizacije. Še vedno je močna gonilna sila celotnega gospodarstva, zlasti z vidika delovnih mest (v industriji je zaposlenih 35 milijonov ljudi) in vpliva na storitvene dejavnosti.

3. Vendar so evropske proizvodne zmogljivosti nedavno oslabele, razlike med državami članicami so se poglobile, narašča pa tudi zaskrbljenost zaradi selitev in konkurenčnosti evropskih podjetij.

4. EU se je razvila iz Evropske skupnosti za premog in jeklo. Sedanja gospodarska in finančna kriza je okrepila zamisel, da sta blaginja in nadaljnji obstoj Unije odvisna od njenih sposobnosti, da ohrani trdno proizvodno bazo, to pa s spodbujanjem novega industrijskega modela – na podlagi inovacij in večjih naložb v nove tehnologije –, ki Unijo združuje in potrjuje njeno mesto v svetovnem gospodarstvu. Za to ima Evropa, zibelka industrijske revolucije, gospodarske, kulturne, znanstvene in politične adute, brez katerih ne more biti industrijske prenove: obsežen trg z več kot 500 milijoni prebivalcev, usposobljene in kvalificirane zaposlene, drugo najpomembnejšo valuto na svetu, odlična podjetja v skoraj vseh sektorjih ter stabilne politične razmere.

5. Zaradi tega dejstva bi morala biti industrijska politika eden od stebrov evropske izgradnje in opredeljena kot dejanska politična prednostna naloga z enako stopnjo politične zavezanosti, kot velja za kohezijo, infrastrukturo in kmetijstvo.

6. Tovrstna pripravljenost je vse bolj očitna, čeprav za države vedno ne velja, kot dokazuje nesorazmerno krčenje, ki ga Evropski svet v okviru pogajanj o naslednjem večletnem finančnem okviru predlaga v sektorjih, ki so zlasti pomembni za industrijo, kot so raziskave in inovacije (Obzorje 2020) in vseevropska infrastruktura (instrument za povezovanje).

7. Odbor meni, da bi morala Evropska komisija izkoristiti vse možnosti, ki ji jih v členu 173 PDEU daje Lizbonska pogodba na področju industrijske politike, zlasti možnost, da „lahko da kakršno koli koristno pobudo za pospeševanje [...] usklajevanja [držav članic na področju industrijske politike], zlasti pobude, namenjene oblikovanju smernic in kazalcev, organizaciji izmenjave najboljših praks ter pripravi elementov, potrebnih za redno spremljanje in presojo“.

8. Podpira predlog Evropskega parlamenta za oblikovanje usmerjevalne skupine, po katerem bi povezali pristojnosti evropske, nacionalne, regionalne in lokalne ravni ter sredstva, ki so trenutno razpršena na vseh ravneh in v vseh sektorjih.

9. Komisija je opredelila šest prednostnih področij ukrepanja, ki so ključna za okrepitev industrijskega jedra, da bi doseglo 20 % BDP v Evropi. To so napredne proizvodne tehnologije, ključne omogočitvene tehnologije, proizvodi na biološki osnovi, trajnostna industrijska in gradbena politika ter surovine, čista vozila in pametna omrežja. V sporočilu je zastavila štiri stebre.

Odbor regij

10. soglaša glede nujnosti ukrepanja na področju industrije, zaradi česar je Komisija svoje srednje- in dolgoročne predloge dopolnila s predlogi, ki bi želeni cilj dosegli hitreje;

11. vendar ugotavlja, da so težave, s katerimi se sooča industrija v številnih državah članicah, povezane s strukturnimi razlogi, ki terjajo globoke spremembe oblikovanja, upravljanja in financiranja industrijske politike. Te spremembe bi bilo treba pospešiti in jim nameniti ustrezna institucionalna in finančna sredstva;

12. soglaša, da so oblikovanje industriji prijaznih splošnih pogojev in naložbe v podjetja ter njihove ekosisteme nepogrešljivi pri izboljšanju konkurenčnosti in zagotavljanju trajnostne rasti. Dejansko je konkurenčnost evropskih podjetij mogoče doseči predvsem s povečanjem produktivnosti z učinkovitim trajnostnim upravljanjem virov, zlasti človeških, in sicer z vseživljenjskim učenjem, inovacijami, internacionalizacijo ter delitvijo odgovornosti in dobička z zaposlenimi, ne pa s tem, da se osredotočamo zgolj na stroške dela;

13. se podobno kot Komisija zaveda posledic finančne krize na financiranje realnega gospodarstva, vendar ugotavlja, da s „skupino ukrepov“ ne bo mogoče rešiti sistemskega neravnovesja;

14. poudarja vlogo znanja in spretnosti za razvoj in posodobitev evropske industrije;

15. poudarja, da je nujno ukrepanje glede človeške, socialne in teritorialne razsežnosti sprememb v industriji;

16. ugotavlja, da širitev enotnega trga do zdaj še ni povzročila krepitve industrijske baze EU, in izraža presenečenje, da menjalni tečaj ni omenjen v pogojih za dostop do trga;

17. podpira pripravljenost k večji naklonjenosti podjetništvu, vendar poudarja, da je ravno tako pomembno spodbujati in priznavati poklice v industriji;

18. poziva Komisijo, naj izboljša svoje analitične zmožnosti in možnosti za podporo podjetjem, in sicer tako, da preuči možnost oblikovanja – kot je to že storila za agro-živilsko industrijo – nove kategorije srednje velikih podjetij med MSP in velikimi podjetji, ki imajo od 250 do 750 zaposlenih, promet pa manjši od 200 milijonov EUR. Podjetja v tej kategoriji bi lahko uživala prilagojeno stopnjo podpore, višjo od podpore za velika podjetja in manjšo od podpore za mala in srednje velika podjetja (MSP);

19. izraža obžalovanje, da je teritorialna razsežnost industrijske politike omenjena le mimogrede, čeprav ravno na lokalni ravni naši državljani živijo in se izobražujejo, tu nastajajo novi načini življenja, sem se umeščajo infrastrukture in trgovinske platforme, tu se plečejo mreže, sodelovanje in zaupanje, ki temelji na medosebnih stikih;

20. podpira stebre okrepljene industrijske politike, ki so: naložbe v inovacije, boljši pogoji dostopa do trga in tudi kapitala, človeškega kapitala ter znanja.

A. SPODBUJANJE NALOŽB V NOVE TEHNOLOGIJE IN INOVACIJE

21. Številne lokalne in regionalne oblasti so gospodarske, socialne in okoljske inovacije že umestile v središče svoje razvojne strategije: imajo mreže in izkušnje za razvoj inovacijskih ekosistemov, ki so potrebni za razvoj malih in srednje velikih podjetij.

22. Sodobne tehnologije za čisto proizvodnjo, na primer trajnostne surovine, so naravno povezane z ekološkim pristopom v industriji, ki poudarja recikliranje materiala in varčevanje z energijo.

23. Sektor gradbeništva in trajnostnih surovin je tudi zelo močno povezan z lokalnim okoljem z vidika demonstratorstva in usmerjanja javnih naložb.

24. Električna in hibridna vozila bodo imela prihodnost med drugim tudi v okviru novega pristopa k mobilnosti, nove oblike intermodalnosti, zlasti okrog železniških postaj. Poleg tega pa so možne še druge oblike uporabe električnih vozil. Predvsem je pomembno, da se poiščejo nove rešitve za vprašanje mobilnosti v mestih in primestjih;

25. Gre tipično za zadevo, pri kateri bi se lahko zblížala sektorski in kohezijski pristop: za tesno povezavo med trajnostnim načrtovanjem rabe prostora in industrijskim razvojem.

26. Odbor poziva Komisijo, naj prej kot načrtovano objavi evropski akcijski načrt za jeklarski sektor, ki je zaenkrat napovedan za junij 2013.

27. Lokalne skupnosti so – pa naj gre za digitalno gospodarstvo ali odzive na staranje prebivalstva – naravni prostor za preizkušanje ter zblíževanje javnih in zasebnih pobud.

28. Na vseh teh področjih je moč Evrope v njeni kulturi „skupnega življenja“ in kompleksnosti. Gre za pomemben izziv gospodarskega razvoja v prihodnjih letih na svetovni ravni.

Odbor regij

29. soglaša z regionalizirano strategijo za pametno specializacijo, ki jo predlaga Komisija, hkrati pa poudarja, da se nanaša na vse industrijske panoge, katerih razvoj je treba spremljati na celotnem območju Evropske unije;

30. vztraja, da je treba spodbujati razvoj projektov, ki povezujejo javne in zasebne partnerje na lokalni ravni, da bodo lahko koristno prispevali k velikim strateškim odločitvam, ki jih sprejema EU;

31. poudarja, da je treba to pobudo izpeljati v duhu sodelovanja znotraj Skupnosti, da bo lahko nastala Evropa inovacij, ki se opira na svoje regije;

32. ponavlja svoj predlog o teritorialnih paktih, ki omogočajo organizacijo različnih ravni sodelovanja pri določenem projektu. Predlaga, da ta pobuda postane predmet enotnega programskega dokumenta, ki bo omogočil, da se nacionalne in lokalne politike na lokalni ravni povežejo s sektorskimi in kohezijskimi politikami Unije;

33. poziva, naj bodo naložbe, povezane s temi enotnimi programskimi dokumenti, upravičene do posebnih posojil Evropske investicijske banke, ki si prizadeva za oblikovanje novih teritorialnih ekosistemov za gospodarske in družbene inovacije. To bi bil lahko eden najboljših načinov za spodbujanje inovativnih rešitev, zagotavljanje demonstratorjev za podjetja in spodbujanje oblikovanja konzorcijev na področjih, ki zahtevajo novo partnerstvo med podjetji. Ti ekosistemi, ki bi bili javno-zasebna partnerstva, morajo izpolniti dvojni cilj, prispevati k večji konkurenčnosti podjetij in k učinkovitosti javnih služb (torej k racionalizaciji javne porabe).

B. DOSTOP DO TRGOV

34. Komisija meni, da je izboljšanje dostopa do trga za blago eden od najboljših vzvodov industrijske politike. Njeni predlogi se nanašajo na širitev trgov na področju varnosti ali obrambe in zdravil, povezani pa so tudi s standardi, industrijsko lastnino ter razvojem podjetništva.

Odbor regij

35. se strinja z vztrajanjem Komisije pri pomenu uvedbe evropskih standardov, ki jih Unija izvaja in brani na svetovnem trgu, da na primer evropska podjetja zaradi svojih inovacij na področju spoštovanja okolja ne bi bila oškodovana, ampak bi se

lahko prav nasprotno postopno uveljavila na celotnem svetovnem trgu. Izraža upanje, da bo Unija dobila sredstva za pogajanja o teh standardih in za uveljavitev njihovega spoštovanja na področju okolja, industrijske varnosti, preprečevanja poklicnih tveganj ter minimalnih socialnih in delovnih pogojev, da bi lahko evropski izdelki pod enakimi pogoji konkurirali na globaliziranem trgu;

36. se podobno pridružuje želji Komisije po odpravljanju davčnih in socialnih razlik, zaradi katerih evropske regije tekmujejo med seboj in ki ne vodijo v dinamiko ustvarjanja novega bogastva na ravni EU;

37. meni, da lahko strateška področja, v katera se je Komisija upravičeno usmerila, korenito spremenijo način porabe in organizacijo proizvodnje, ločnice med industrijo in storitvami, sektorje in veje dejavnosti, kot jih poznamo danes, ter zagotovo tudi obliko mreže na trgu za naše industrijske proizvode. Pomemben izziv je naša podjetja že zdaj pripraviti na te nove razmere, in sicer z večjim sodelovanjem med njimi, oblikovanjem konzorcijev in v nekaterih primerih javno-zasebnih partnerstev. Treba je predvideti in podpreti te pobude prilagajanja na nove zahteve, ki jih bomo delno pomagali sprožiti sami, da bi bili dejavni na notranjem in svetovnem trgu. Evropa si mora zagotoviti tržno orodje, ki bo ustrezalo njenim tehnološkim zmogljivostim.

38. To orodje dajanja na trg mora biti ena od razsežnosti skupnih teritorialnih platform.

C. DOSTOP DO FINANCIRANJA IN KAPITALSKIH TRGOV

39. Razmere po državah so sicer različne, vendar dolžniško financiranje podjetij na kapitalnem trgu znaša v Evropi le 7 % BDP, v ZDA pa kar 35 %.

40. Komisija ugotavlja, da gre za dejavnik nestabilnosti, ki bi ga bilo treba odpravljati s podporo javnega sektorja in hkratno uporabo ukrepov, ki bi lahko olajšali dostop do kapitalskih trgov.

Odbor regij

41. ugotavlja, da je potreben celosten pristop glede valut in financiranja. Zaradi daljših ciklov in običajno nizkih donosov industrija ni prav zanimiva za kapital, ki išče takojšnje visoke donose. Naložbe, ki so usmerjene v hitro doseganje visokih donosov, lahko ogrozijo dolgoročni razvoj podjetja;

42. zato poziva, da se financiranje industrije umesti v središče finančne in monetarne strukture Unije;

43. predlaga izdajo projektnih obveznic za financiranje MSP, da bi MSP in srednje velika kapitalska podjetja lahko dobila dovolj sredstev regionalnih investicijskih skladov ter bi se podprla evropska industrija tveganega kapitala, ki se opira na lokalno raven;

44. se ponovno zavzema za podporo in uvedbo „državljan-skih obveznic“ za spodbujanje lokalnega industrijskega razvoja. S pomočjo državljan-skih obveznic bi projekti, ki jih podpira EU, lahko pridobili dodatna finančna sredstva posameznih državljanov ali od drugih javnih skladov, ki bi vlagali v zameno za zajamčen in primeren donos;

45. Komisijo poziva, naj si prizadeva za oblikovanje finančnih orodij, ki bi olajšala sodelovanje znotraj industrije in Unije;

46. ponovno izraža nestrinjanje s predlogom Komisije, s katerim bi regionalna pomoč za podjetja v jeklarstvu in sektorju sintetičnih vlaken postala neskladna z notranjim trgom;

47. meni, da so glede na gospodarsko in socialno krizo javne naložbe v okviru celovite strategije za rast bistvenega pomena. V zvezi s tem podpira splošno reformo režima državne pomoči v smislu večje preprostosti, preglednosti in prožnosti. Ta preusmeritev politike Evropske komisije na področju državne pomoči bi morala temeljiti tudi na bolj ekonomskem pristopu, ki bi upošteval dejansko raven nevarnosti, da državna pomoč vpliva na trgovino znotraj Skupnosti in da res pride do izkrivljanja konkurence na notranjem trgu. Gre z roko v roki z zahtevami po večjem upoštevanju kakovosti javne porabe in zlasti po tem, da morajo evropska pravila o makroekonomskem nadzoru vključevati posebno knjigovodenje javnih naložb v infrastrukturo in inovacije v razmerju do administrativne javne porabe;

48. predlaga, da se v okviru dogovora Basel II razmisli o oblikovanju podkategorije, s katero bi bančne ustanove primorali v vlaganje v nizkoogljeno gospodarstvo, tehnološke preboje in socialno odgovorne naložbe.

D. GLAVNO VLOGO MORAJO IMETI LJUDJE

49. Komisija poudarja prednostni pomen ustvarjanja delovnih mest in ugotavlja, da konkurenčna in učinkovita

industrijska politika temelji tudi na dinamičnem trgu dela, mobilnost delovne sile pa je pri tem odločilen dejavnik.

50. Opozarja, da je v času zmanjšanja gospodarske dejavnosti notranja prožnost lahko zelo učinkovito sredstvo za ohranjanje stopnje zaposlenosti in znižanje stroškov prilagajanja.

51. Dodaja, da je državam, v katerih so se trgi dela izkazali za bolj odporne na krizo, skupen močan socialni dialog. Odbor regij zato poziva k večjemu vključevanju socialnih partnerjev v industrijsko politiko in želi konkretno podpreti predlog direktive o boljšem obveščanju zaposlenih in posvetovanju z njimi ter predvidevanju in upravljanju prestrukturiranja, ki je bil predložen Evropskemu parlamentu.

52. Komisija predlaga naložbe v znanje in poklicno usposabljanje kot del strukturnih sprememb in predvidevanje potreb po delovnih mestih in usposobljenosti.

Odbor regij

53. soglaša, da je upravljanje področja usposobljenosti tako brezpogojna nujnost za uspešne spremembe v industriji Unije kot tudi sredstvo proticiklične politike;

54. vztraja, da je za to treba preseči več ovir: nezanimanje mladih za industrijske poklice, nezadostno in novim razmeram neprilagojeno upravljanje in razvoj nadaljnjega izobraževanja in poklicnega usposabljanja, odsotnost evropskega pristopa in prostora za razpravo o industrijskih obetih in strategiji ter uporabo odborov strokovnjakov pri vprašanjih, ki bi morala biti del socialnega in teritorialnega dialoga;

55. meni, da se spremembe ne zgodijo po nesreči, ampak so osnovno dejstvo industrijskega prehoda, s katerim se sooča Unija;

56. predlaga, da se predvidevanje in upravljanje usposobljenosti in sprememb obravnava kot bistveni element industrijske strategije na vseh ravneh;

57. opozarja, da je treba izboljšati znanje s področja informacijskih tehnologij in jezikov, da bi povečali število MSP, ki izvažajo v države, ki niso članice EU, ter poziva Komisijo, naj natančneje preuči dejanske potrebe malih podjetij na tem področju;

58. potrjuje vlogo lokalne ravni v usklajevanju razvoja odnosa med zaposlovanjem in usposabljanjem ter industrijskega prehoda;

59. v tem okviru ponovno izraža podporo ohranitvi Evropskega sklada za prilagoditev globalizaciji, da se izboljšajo zmožnosti držav članic in lokalnih oblasti za obvladovanje posledic krize in da se pripomore k vzpostavitvi aktivnih ukrepov trga dela za delavce, ki jih je prizadelo prestrukturiranje. Meni, da bi bilo poleg Evropskega sklada za prilagoditev globalizaciji koristno predvideti tudi sklad za prilagoditev spremembam, da bi olajšali razvoj usposobljenosti in industrijski prehod. Sprva bi bilo mogoče predvideti možnost, da se nekateri izdatki v okviru strukturnih skladov in programa Obzorje 2020 namenijo za prilagoditev spremembam. Odbor tudi poudarja, da se morajo socialni akterji v podjetjih, državah in regijah proaktivno in čim bolj zgodaj vključiti v prestrukturiranje, da bi se njegovim posledicam na delovna mesta izognili ali jih vsaj zmanjšali ali pa prilagodili prehod, ki ga narekuje presežek zmogljivosti, in prilagoditve izpeljali v primernem času;

60. predlaga, da Evropska unija organizira lokalne prireditve, katerih namen bi bilo izboljšati ugled industrije pri mladih v Uniji.

E. UPRAVLJANJE

Odbor regij

61. podpira pripravljenost za boljše usklajevanje evropskih in nacionalnih politik v dobro industriji;

62. poudarja, da je treba socialni in teritorialni dialog postaviti v središče tega razvoja na vseh ravneh;

63. poziva, da se v ta namen oblikuje mreža virov, ki bo prispevala k demokratični razpravi o prihodnosti industrije;

64. podpira vključitev regij v izvajanje strategije pametne specializacije;

65. predlaga, da se regionalni inovacijski programi razvijejo v regionalne programe za inovacije in industrijski razvoj.

V Bruslju, 11. aprila 2013

*Predsednik
Odbora regij*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Mnenje Odbora regij – Smernice EU o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah

(2013/C 139/04)

ODBOR REGIJ

- priznava, da državne pomoči za reševanje in prestrukturiranje ne bi smele na trgu ohranjati podjetij brez prihodnosti, saj bi sicer s tem povzročile učinke, ki so v nasprotju z načeli „visokokonkurenčnega socialnega tržnega gospodarstva“ in bi imeli škodljive posledice za svobodno konkurenco, potrošnike in davkoplačevalce. Vendar se lahko te pomoči izkažejo za uporabne, če se z njimi podpre strukturno donosna podjetja, da premagajo obdobje nestabilnosti, ohranijo delovna mesta, zaščitijo industrijsko znanje in izkušnje, ohranijo industrijo na določenem območju;
- predlaga uvedbo minimalnega praga za priglasitev državnih pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij;
- predlaga, da se šestmesečno obdobje izvajanja ukrepov pomoči za reševanje podaljša še enkrat za šest mesecev;
- se strinja z določitvijo specifičnih izravnalnih ukrepov za dodatne prispevke lokalnih in regionalnih oblasti, kot je prepoved izplačila dividend v obdobju prestrukturiranja;
- predlaga, da se po analogiji z državnimi pomočmi na nacionalni, regionalni in lokalni ravni uporabi klavzula o trajnosti dejavnosti, opredeljena v členu 57 splošne uredbe o strukturnih skladih. V tem členu je predvideno, da se pomoč vrne, če se naložbe v podjetju oziroma MSP prenehajo za pet oziroma tri leta;
- meni, da je treba najvišji znesek pomoči v obliki kombinirane pomoči za reševanje in prestrukturiranje, dodeljene enemu samemu podjetju, za katerega je bilo leta 2007 določeno, da ne sme presegati 10 milijonov EUR, zaradi upoštevanja inflacije in drugih povezanih dejavnikov (med drugim učinkov na BDP in brezposelnost) zvišati na 15 milijonov EUR.

Poročevalec	Christophe ROUILLON (FR/PES), župan mesta Coulaines
Referenčni dokument	Sporočilo Komisije – Smernice Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah (UL C 244, 1.10.2004, str. 2)

I. POLITIČNA PRIPOROČILA

Splošne pripombe

ODBOR REGIJ

1. poudarja, da je revizija smernic o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah del splošne reforme za posodobitev področja državnih pomoči EU. Zato so zahteve iz njegovega mnenja o splošni reformi ⁽¹⁾ po analogiji ustrezne tudi v tem mnenju: občutna poenostavitev pravil, izboljšanje njihovega izvajanja in pospešitev oziroma poenostavitev postopkov ter poudarek na primerih, ki imajo pomembne posledice za notranji trg;
2. izpostavlja pomen državnih pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah za lokalne in regionalne oblasti, in sicer zaradi izzivov, povezanih s to pomočjo na področju teritorialne, ekonomske in socialne kohezije, pa tudi ob upoštevanju dejstva, da so lokalne in regionalne oblasti glavni ponudniki te vrste pomoči;
3. sodelovanje lokalnih in regionalnih oblasti pri reviziji teh smernic je zato ob upoštevanju gospodarske in socialne realnosti ter demokratične legitimnosti in v skladu z načeli o upravljanju na več ravneh koristno, čeprav pravila, ki se uporabljajo za državno pomoč, sodijo v izključno pristojnost Evropske unije, pri čemer načelo subsidiarnosti ne velja;
4. ponovno opozarja, da so lokalne in regionalne oblasti pristojne za politiko zaposlovanja in podporo podjetjem v prestrukturiranju ter da so dejavne tudi na področju izobraževanja, strokovnega usposabljanja, zagotavljanja poklicne poti in oživljanja območij z zaposlitvenimi možnostmi, ki izpolnjujejo zahteve glede predvidevanja in spremljanja prestrukturiranja;
5. pozitivno ocenjuje sklep Evropske komisije z dne 28. septembra 2012, da še drugič podaljša veljavnost smernic iz leta 2004 ter da bo spomladi leta 2013 organizirala drugo posvetovanje o njihovi reviziji. Podaljšanje in novo posvetovanje bi morala omogočiti boljše upoštevanje načel splošne reforme državnih pomoči in tesnejše vključevanje vseh zainteresiranih strani v revizijo. Na prvem posvetovanju, ki je trajalo zgolj od decembra 2010 do februarja 2011 ⁽²⁾, je sodelovalo samo 19 držav članic in devet organizacij, vendar pa nobena lokalna ali regionalna oblast. Zato poziva k formalnemu zaprosilu, naj se udeleži drugega posvetovanja, ki bo predvidoma spomladi 2013, da bo lahko zastopal skupno stališče evropskih lokalnih in regionalnih oblasti;
6. ocenjuje, da bo s podaljšanjem veljavnosti sedanjih smernic mogoče pridobiti izkušnje o vplivu krize na politike državnih pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah. V tej zvezi izraža začudenje, da Komisija v poročilu o dopolnitvi pregleda državnih pomoči za leto 2012 ⁽³⁾ ne navaja jasno gibanja obsega državnih pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah ter da je analiza vpliva krize na področje državnih pomoči omejena na pomoči za finančni sektor. Komisija namreč razlikuje med t. i. nekrizno državno pomočjo, ki je leta 2011 znašala 64,3 milijarde EUR (0,5 % BDP EU), in pomočjo za finančni sektor, ki je istega leta dosegla 714,7 milijarde EUR (5,7 % BDP EU);
7. kljub temu meni, da možnosti javnega posredovanja v korist podjetjem v težavah nikakor ne bi smeli omejiti zgolj na obdobje krize. Smernice za reševanje in prestrukturiranje so se od leta 1994 v različnih gospodarskih okoliščinah že večkrat izkazale za koristne; njihov cilj je namreč oblikovati evropski okvir, ki bi ob upoštevanju strogo določenih pogojev omogočil ohranitev delovnih mest ter ekonomske, socialne in teritorialne kohezije. Cilji smernic iz leta 1994, ki so bili ponovno potrjeni v letih 1999 in 2004, so torej še vedno ustrezni;

⁽¹⁾ Mnenje Odbora regij z dne 29. novembra 2012 o *posodobitvi področja državnih pomoči EU*; poročevalec: Clemens LINDEMANN (DE/PES), (CdR 1528/2012).

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/competition/consultations/2010_restructuring_aid/index.html

⁽³⁾ COM(2012) 778 final, 21.12.2012.

8. zato znova opozarja, da je že leta 2004 izrazil nasprotovanje ⁽⁴⁾ količinskemu zmanjšanju državnih pomoči brez razlikovanja glede na BDP (točka 3 sedanjih smernic);

9. priznava, da je treba financiranje izrecno nameniti prestrukturiranju, da se razvije inovativna in konkurenčna poslovna dejavnost. Državne pomoči za reševanje in prestrukturiranje ne bi smele na trgu ohranjati podjetij brez prihodnosti, saj bi sicer s tem povzročile učinke, ki so v nasprotju z načeli „visokokonkurenčnega socialnega tržnega gospodarstva“ in bi imeli škodljive posledice za svobodno konkurenco, potrošnike in davkoplačevalce. Vendar se lahko te pomoči izkažejo za uporabne, če se z njimi podpre strukturno donosna podjetja, da premagajo obdobje nestabilnosti, ohranijo delovna mesta, zaščitijo industrijsko znanje in izkušnje, ohranijo industrijo na določenem območju, po potrebi nadaljujejo izvajanje javnih storitev, torej pomagajo ohraniti strukturo konkurenčnega trga, s tem pa preprečijo nastanek monopolov ali oligopolov ter podjetjem, katerih dejavnosti so za Evropsko unijo strateško pomembne, pomagajo obvladati prehodne težave na področju mednarodne konkurence;

10. meni, da so pravila, ki se uporabljajo za državne pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah, eden od bistvenih instrumentov Evropske unije za reševanje izzivov globalizacije. V tej zvezi znova opozarja na svojo podporo ohranitvi Evropskega sklada za prilagoditev globalizaciji, s katerim bi bilo mogoče izboljšati sposobnost držav in regij za obvladovanje učinkov krize ter prispevati k sprejetju dejavnih ukrepov na trgu delovne sile, namenjene delavcem, ki jih je prizadelo prestrukturiranje;

11. kljub temu poudarja, da morajo socialni akterji v podjetjih, državah in regijah kar se da proaktivno in pravočasno posredovati še pred prestrukturiranjem, da bi omejili njegove posledice na zaposlovanje, kjer je to mogoče, ali omogočili prehod zaradi presežnih zmogljivosti in poskrbeli za prilagoditve;

12. poziva, naj bo v prestrukturiranje vključena medsektorska projektna skupina Evropske komisije. Komisija je opozorila na učinkovitost projektne skupine pri primerih iz avtomobilske industrije, kjer je bila dejavna zlasti pri svetovanju glede uporabe virov (z zagotavljanjem tehnične pomoči, omejitvijo čakalnih dob, svetovanjem glede najučinkovitejše uporabe virov, zagotavljanjem spremljanja in izdelavo poročil);

13. zato želi, da se za to projektno skupino zagotovi bolj formalna in zanesljiva pravna podlaga, da bo lahko svoje naloge izpolnila legitimno in učinkovito;

14. meni, da bi bila lahko ta projektna skupina izhodišče za vzpostavitev platforme za izmenjavo, usklajevanje in pogajanja med Evropsko komisijo in zainteresiranimi stranmi, zlasti socialnimi partnerji na različnih ravneh, da bo mogoče ta vprašanja, povezana z državnimi pomočmi, obravnavati smiselno in realistično;

15. v tej zvezi ponovno opozarja, da je treba glede na razvoj industrijske politike oblikovati nove načine upravljanja;

16. meni, da bi bilo v primeru uvedbe postopkov, ki bi zainteresiranim stranem za državno pomoč omogočili, da se predstavijo pred Evropsko komisijo in da se upoštevajo njihovi pomisleki glede prestrukturiranja, to možnost treba dati tudi njihovim konkurentom, za katere bi državna pomoč lahko imela škodljive učinke;

17. poziva Evropsko komisijo, naj vzpostavi javno dostopno spletno podatkovno zbirko, v kateri bodo izčrpne informacije o vseh državnih pomočeh na ravni EU ter na nacionalni in regionalni ravni; s to pobudo bi lahko povečali preglednost pri izvajanju programov pomoči, njen cilj pa je dvojen: zmanjšati pravno breme in povečati politično odgovornost za državne pomoči.

Opredelitve in področje uporabe smernic (Poglavje 2)

ODBOR REGIJ

18. se zavzema za ohranitev sedanje opredelitve podjetja v težavah (točki 10 in 11), saj se je od leta 2004 že večkrat izkazala za učinkovito, omogoča pa tudi čimprejšnje razvrščanje dodeljene pomoči glede na prednostni pomen, kar pomeni sorazmerno nižji znesek pomoči v primerjavi z izplačano pomočjo podjetjem, katerih sposobnost preživetja je srednje-ročno ogrožena;

⁽⁴⁾ Cdr 518/2004 fin.

19. vendar meni, da je treba pojasniti medsebojno delovanje določb o državni pomoči za storitve splošnega gospodarskega pomena in smernic za državne pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah. Žal okvir Evropske unije za državno pomoč v obliki nadomestila za javne storitve (2011) ⁽⁵⁾ določa, da bo „[p]omoč za izvajalce storitev splošnega gospodarskega pomena, ki so v težavah, [...] ocenjena na podlagi Smernic Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah“ (točka 9). To v praksi pomeni, da za podjetje v težavah, ki lahko preživi z nadomestili za storitve splošnega gospodarskega pomena, v skladu s to določbo velja sistem državne pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah, čeprav je upravno zahteven in zahteva uporabo državne pomoči. Zato OR priporoča spremembo točke 9 okvira Evropske unije za državno pomoč v obliki nadomestila za javne storitve;

20. nasprotuje možnosti omejitve področja uporabe smernic na podjetja, ki so v formalnem postopku zaradi nesolventnosti, če je reševanje nesolventnega podjetja povezano z izjemno resnim pravnim tveganjem, če je uspešno reševanje, zlasti za MSP, prej izjema kot pravilo, in če se izkaže, da je reševanje težav podjetij še vedno najbolj učinkovito pred začetkom kolektivnih postopkov;

21. meni, da bi lahko ohranili razlikovanje med podporo za reševanje in podporo za prestrukturiranje (točki 15 in 16);

22. predlaga uvedbo minimalnega praga za priglasiitev državnih pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij. S takim ukrepom bi lahko iz obravnave že vnaprej izključili pomoči, ki ne izkrivljajo konkurence. Z njim pa bi lahko tudi pomembno prispevali k zmanjšanju upravnega bremena služb Komisije, držav članic ter lokalnih in regionalnih oblasti. Minimalne prage za državne pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij bi lahko na primer določili kot fiksno vsoto za kritje v višini 200 000 EUR za MSP in 500 000 EUR za druga podjetja. Sicer pa bi lahko pomoči za reševanje in prestrukturiranje, namenjene malim in srednje velikim podjetjem, vključili v področje uporabe uredbe o splošnih skupinskih izjemah (USSI). To bi javnim organom omogočilo, da se hitro odzovejo na težave, s katerimi se soočajo ta podjetja, ki glede na svojo majhnost zelo malo ali sploh ne vplivajo na konkurenco in trgovino na notranjem trgu.

⁽⁵⁾ UL C 8, 11.1.2012, str. 15–22.

Pomoč za reševanje

ODBOR REGIJ

23. poziva k podaljšanju izvajanja ukrepov pomoči za reševanje, ki je trenutno omejeno na šest mesecev (točka 25). Praktične izkušnje dokazujejo, da je to obdobje zaradi kompleksnosti izdelave načrta za nadaljevanje dejavnosti pogosto prekratko, zlasti v primeru, če eno podjetje prevzame drugo. Upoštevati je treba, da Komisija za pregled načrtov prestrukturiranja potrebuje določeno obdobje, ki lahko traja tudi več mesecev, tako da lahko včasih od priglasiitve pomoči do sprejetja odločitve Komisije preteče celo eno leto. Zato Odbor predlaga, da se šestmesečno obdobje izvajanja ukrepov pomoči za reševanje podaljša še enkrat za šest mesecev.

Izravnalni ukrepi

ODBOR REGIJ

24. meni, da mora Komisija v večji meri upoštevati negativne učinke izravnalnih ukrepov v obliki odprodaje aktive. Trenutno je stanje tako, da je lahko podjetje, upravičeno do pomoči, za nadaljnji razvoj prisiljeno v odprodajo ključnih sredstev. Izravnalni ukrepi lahko z omejitvijo ponudbe na zadevnem trgu negativno vplivajo na konkurenco. Odbor zato poziva, da se na podlagi analize trga, osredotočene na dejansko izkrivljanje konkurence, preuči vsak primer posebej. Predlaga, da se izravnalni ukrepi v obliki odprodaje aktive usmerijo na segmente trga s presežnimi zmogljivostmi;

25. meni, da bi bilo treba na področju izravnalnih ukrepov več pozornosti nameniti ukrepom glede ravnanja pri upravljanju ali strateških odločitvah podjetja, kot so prepoved izdatkov za širjenje in prevzeme, prepoved oglaševanja itd.;

26. se strinja z določitvijo specifičnih izravnalnih ukrepov za dodatne prispevke lokalnih in regionalnih oblasti, kot je prepoved izplačila dividend v obdobju prestrukturiranja. To ni zgolj moralna dolžnost; preprečiti je namreč treba morebiten učinek prenosa finančnega bremena prestrukturiranja z zasebnega kapitala na državo;

27. predlaga, da se po analogiji z državnimi pomočmi na nacionalni, regionalni in lokalni ravni uporabi klavzula o trajnosti dejavnosti, opredeljena v členu 57 splošne uredbe o strukturnih skladih. V tem členu je predvideno, da se pomoč vrne, če se naložbe v podjetju oziroma MSP prenehajo za pet oziroma tri leta. Če je podjetje zaradi preselitve v postopku izterjave, ni več upravičeno do izplačil iz strukturnih skladov;

28. meni, da bi bilo treba prispevke podizvajalcev ali zaposlenih podjetja vključiti v izračun lastnih prispevkov podjetja, če so jasno ločeni od vsakršne pomoči in kažejo zaupanje akterjev, da lahko njihovo podjetje preživi.

Prispevek podjetja

ODBOR REGIJ

29. poudarja, da morajo podjetja za prevzem odgovornosti še vedno upoštevati načelo prispevka podjetij. Vendar meni, da je za podjetja v težavah težko doseči prage, ki so trenutno predvideni (točka 44) za srednje velika in velika podjetja (vsaj 40 oziroma 50 %), saj v njih niso upoštevane finančne posebnosti posameznih sektorjev. Zato predlaga, da Komisija namesto sedanjih pragov določi odstopanje, v okviru katerega je predvidena minimalna stopnja v višini 20 oziroma 30 % za srednje velika oziroma velika podjetja, kar bo omogočilo določeno mero diskrecije glede na stanje zadevnega podjetja.

Najvišji znesek pomoči, v obliki kombinirane pomoči za reševanje in prestrukturiranje, dodeljene enemu samemu podjetju

ODBOR REGIJ

30. meni, da je treba najvišji znesek pomoči v obliki kombinirane pomoči za reševanje in prestrukturiranje, dodeljene enemu samemu podjetju, za katerega je bilo leta 2007 določeno, da ne sme presegati 10 milijonov EUR, zaradi upoštevanja inflacije in drugih povezanih dejavnikov (med drugim učinkov na BDP in brezposelnost) zvišati na 15 milijonov EUR.

Analiza na podlagi nasprotnih dejstev

ODBOR REGIJ

31. meni, da v analizi na podlagi nasprotnih dejstev, kot je predvidena v sedanji prilogi k smernicam, ni upoštevano, da mora biti rok za odziv čim krajši. V izjemno kratkem času, ki je na voljo za pripravo ureditve reševanja in/ali prestrukturiranja, oblikovanje znanstvenih modelov različnih možnih scenarijev namreč ne more veljati za prednostno, saj stranke, dobavitelji, finančni partnerji in zaposleni pričakujejo hitre rešitve. Zato se predlaga, da se prilogo k smernicam črta.

V Bruslju, 11. aprila 2013

*Predsednik
Odbora regij*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Mnenje Odbora regij – Podpora EU trajnostnim spremembam v tranzicijskih družbah

(2013/C 139/05)

ODBOR REGIJ

- se strinja s Komisijo, da mora EU izvajati obsežne, usmerjene in dolgoročne ukrepe za podporo reform v tranzicijskih državah, da bi stabilizirali razmere, zares dosegli trajnostne spremembe ter vzpostavili trajne demokratične strukture;
- opozarja, da morajo biti lokalne in regionalne oblasti ključni akterji v procesu trajnostnih sprememb v tranzicijskih družbah, saj imajo veliko izkušenj z razvojem in izvajanjem politik za zagotavljanje osnovnih javnih storitev;
- ugotavlja, da lokalne in regionalne oblasti v partnerskih državah na splošno ne morejo razviti celotnega potenciala zaradi naslednjih ovir: šibka finančna avtonomija, omejene proračunske možnosti, nizka raven razvitosti lokalne demokracije, preglednosti in državljske udeležbe, slabo poznavanje možnosti za finančno pomoč iz programov EU, namenjeno lokalnim in regionalnim oblastem, ter preslabe zmogljivosti za sodelovanje v programih in projektih EU;
- opozarja na možnosti, ki jih ponujajo instrumenti za podporo politike EU v sosedskih državah, ki jih je oblikoval Odbor, in sicer na platformi za sodelovanje v obliki Evro-sredozemske skupščine lokalnih in regionalnih oblasti (ARLEM) ter konference regionalnih in lokalnih oblasti za vzhodno partnerstvo (CORLEAP);
- priporoča, da se tudi lokalnim in regionalnim oblastem v zainteresiranih državah omogoči sodelovanje v programih TAIEX;
- namerava podpreti usposabljanje lokalnih in regionalnih oblasti v tranzicijskih državah, da se izboljša razvoj lokalnih zmogljivosti. V ta namen bo začel dialog z Evropsko fundacijo za usposabljanje in drugimi zainteresiranimi stranmi;
- poudarja, da tesno sodeluje z Evropsko komisijo pri pripravi atlasa decentraliziranega sodelovanja in vsako leto organizira konferenco o tej temi.

Poročevalec	Maciej KOBYLIŃSKI (PL/PES), župan mesta Ślupsk
Referenčni dokument	Skupno sporočilo Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Podpora EU trajnostnim spremembam v tranzicijskih družbah JOIN(2012) 27 final

I. POLITIČNA PRIPOROČILA

Splošne ugotovitve

ODBOR REGIJ

1. z zadovoljstvom sprejema skupno sporočilo Komisije in visoke predstavnice EU o podpori EU trajnostnim spremembam v tranzicijskih družbah. Sporočilo analizira dosedanje podporo in podaja predloge za izboljšanje pomoči EU partnerskim državam, ki so v obdobju tranzicije, tj. ki izvajajo ključne politične, družbene in gospodarske reforme;

2. se strinja s Komisijo, da mora EU izvajati obsežne, usmerjene in dolgoročne ukrepe za podporo reform v tranzicijskih državah, da bi stabilizirali razmere, zares dosegli trajnostne spremembe ter vzpostavili trajne demokratične strukture. To je še posebej pomembno, ker proces tranzicije ne prinese vedno takojšnjega uspeha in ker lahko, če je neuspešen, privede do krize ter omaja stabilnost države ali celotne regije;

3. poudarja, da imajo dogodki v sosedstvu EU, npr. nasilni protesti in politične spremembe v arabskih državah leta 2011, neposredne posledice za države članice EU. Zato je treba državam v sosedstvu EU, ki so v tranziciji, nameniti več pozornosti, potrebna pa so tudi specifična in bolj odločna prizadevanja držav in institucij EU na različnih ravneh;

4. pozdravlja dejstvo, da so instrumenti podpore tranzicijskim družbam usmerjeni in bolj prilagojeni konkretnim potrebam in razmeram ter političnim, gospodarskim in kulturnim posebnostim teh družb;

5. poudarja, da je treba lokalne in regionalne oblasti vključiti v ukrepe za podporo trajnostnim spremembam v tranzicijskih družbah;

6. ponavlja svoje stališče iz mnenja CdR 732/2012, da je za to, da lokalni akterji prevzamejo odgovornost in da se spodbudi lokalna demokracija, najprej potrebno zaupanje v politični sistem in njegove predstavnike. Decentralizirana struktura zago-

tavlja bolj legitimne in učinkovite institucije in je najpomembnejše sredstvo za tesnejšo povezavo med oblastmi in državljani. Odprti procesi odločanja, ki se izvajajo ob upoštevanju načela subsidiarnosti, prispevajo k temu, da državljani demokratična načela vzamejo za svoja, kar je pogoj za pluralistično in strpno družbo;

7. opozarja, da so nedržavni partnerji ter lokalne in regionalne oblasti ključnega pomena za učinkovito izvajanje politike za krepitev demokratičnega upravljanja, človekovih pravic, gospodarske in družbene blaginje, miru ter stabilnosti, in sicer na način, ki spodbuja trajnostne družbene, gospodarske in politične reforme ter reforme na področju varstva okolja in regionalnega povezovanja;

8. poudarja, da imajo lokalne in regionalne oblasti pomembno vlogo pri izmenjavi izkušenj ter zbliževanju različnih modelov tranzicije, saj imajo dragoceno znanje in izkušnje na področjih, pomembnih za partnerske države, kot je na primer izvajanje projektov čezmejnega sodelovanja. Zato morajo veljati za ključne akterje širitvene, sosedske in razvojne politike;

9. potrjuje glavne ugotovitve iz mnenja o pregledu evropske sosedske politike (CdR 198/2012) ⁽¹⁾;

10. se z zadovoljstvom seznanja s predlogi za okrepljeni dialog in usklajevanje EU z drugimi nedržavnimi partnerji, tudi lokalnimi oblastmi.

Podpora pri vzpostavljanju pogojev za uspešno tranzicijo

ODBOR REGIJ

11. izraža zadovoljstvo, da se priznava ključni pomen civilne družbe, njene široke podpore in vključenosti v reformne procese, uspešno tranzicijo in politični dialog. Pri njihovem oblikovanju imajo lokalne in regionalne oblasti ter nevladne organizacije pomembno vlogo;

⁽¹⁾ Mnenje Odbora regij z dne 14. in 15. decembra 2011 (CIVEX-V-023) o pregledu evropske sosedske politike.

12. opozarja, da morajo biti lokalne in regionalne oblasti ključni akterji v procesu trajnostnih sprememb v tranzicijskih družbah, saj imajo veliko izkušenj z razvojem in izvajanjem politik za zagotavljanje osnovnih javnih storitev, na primer na področju javnega zdravja, izobraževanja, ravnanja z odpadki, gospodarjenja z vodo, lokalnega podjetništva, prometa, infrastrukture, okolja, naravnih virov in kmetijstva;

13. ugotavlja, da imajo lokalne in regionalne oblasti ravno tako kot nacionalne oblasti veliko odgovornost za razvoj in zaščito resnične demokracije, državljsko vzgojo, zagotavljanje preglednosti in spoštovanje človekovih pravic;

14. ponavlja priporočila, ki jih je leta 2011 navedel v deklaraciji in resoluciji ⁽²⁾ o južnem sosedstvu (sredozemskih državah), namreč da je treba lokalno in regionalno raven vključiti v delovanje EU v tej regiji, saj se demokracija in demokratična tranzicija začenjata na lokalni ravni in ju ni mogoče narekovati od zgoraj; občutek odgovornosti na lokalni ravni in zavzetost za delo v lokalnih skupnostih (mestih, lokalnih oblasteh in civilni družbi) sta temeljnega pomena za ohranjanje stabilne demokracije, ki je trdno zasidrana v družbi;

15. priporoča, da se večji poudarek nameni dobremu upravljanju in njegovi krepitvi na poddržavni ravni ter na več ravneh. Odbor je upravljanje na več ravneh predstavil kot usklajeno delovanje EU, držav članic in lokalnih oblasti na temelju partnerstva in z namenom priprave ter izvajanja politik EU. ⁽³⁾ Učinkovito upravljanje na več ravneh v sosednjih državah EU, ki so v tranziciji, je mogoče podpreti tako, da se njihovim lokalnim in regionalnim oblastem zagotovi neposredni dostop do financiranja iz programov EU;

16. poudarja, da so lokalne in regionalne oblasti držav srednje in vzhodne Evrope, ki so članice EU, pogosto primer uspešne sistemske, politične, družbene in splošne gospodarske tranzicije. Dosežki teh držav, pa tudi težave, na katere so naleteli nekatere od njih, so lahko navdih in pomoč pri razvoju ustreznih modelov za izvajanje reform v tranzicijskih državah. Zato je treba lokalne in regionalne oblasti držav, ki so se

pridružile EU v letih 2004 in 2007, obravnavati kot ključne akterje v procesu izmenjave izkušenj s partnerskimi državami;

17. opozarja, da morajo lokalne in regionalne oblasti sodelovati pri delu na nacionalni in mednarodni ravni, povezanim s pripravo in izvajanjem politike za podporo trajnostnih sprememb v tranzicijskih družbah;

18. poudarja pomen lokalnih in regionalnih oblasti na področju zunanjih odnosov, kjer imajo – in morajo imeti – pomembno vlogo;

19. opozarja na potrebe in zahteve lokalnih in regionalnih skupnosti v tranzicijskih družbah, na katere želijo te skupnosti opozoriti nacionalne vlade ter evropske in mednarodne institucije; poziva Evropsko komisijo, naj v razprave z nacionalnimi vladami tranzicijskih držav vključi podnacionalne ravni upravljanja;

20. ugotavlja, da lokalne in regionalne oblasti v partnerskih državah na splošno ne morejo razviti celotnega potenciala zaradi naslednjih ovir: šibka finančna avtonomija, omejene proračunske možnosti, nizka raven razvitosti lokalne demokracije, preglednosti in državljske udeležbe, slabo poznavanje možnosti za finančno pomoč iz programov EU, namenjeno lokalnim in regionalnim oblastem, ter preslabe zmogljivosti za sodelovanje v programih in projektih EU. Seveda imajo te ovire v različnih državah različne posledice. Če naj bi jih odpravili, je treba podpreti reforme javne uprave, vključno z lokalnimi in regionalnimi oblastmi, povečanje udeležbe državljanov pri oblikovanju politik in partnerstvih na lokalni ravni, izmenjavo izkušenj in poglobitev sodelovanja s partnerji EU na isti ravni na področjih, pomembnih za lokalne in regionalne oblasti, ter krepitev zmogljivosti za sodelovanje v programih in projektih EU;

21. poudarja, da morajo biti lokalne in regionalne oblasti vključene v evropsko sosedsko politiko, če želi EU v državah, ki so vključene v to politiko, izboljšati upravne zmogljivosti (kar je za večino teh držav bistvenega pomena). Pri tem je izredno pomembna krepitev zmogljivosti in usposabljanje lokalnih in regionalnih oblasti v tranzicijskih državah, saj lahko politiki in predstavniki lokalnih oblasti z izboljšanjem svojega znanja in sposobnosti prispevajo k učinkovitemu, odprtemu in preglednemu upravljanju;

⁽²⁾ Izjava ožjega predsedstva Odbora regij z dne 7. marca 2011 o razmerah v državah južnega Sredozemlja ter resolucija Odbora regij z dne 12. maja 2011 o obvladovanju učinkov in posledic revolucij v Sredozemlju.

⁽³⁾ Mnenje na lastno pobudo z dne 17. in 18. junija 2009 (CONST-IV-020) o beli knjigi Odbora regij o upravljanju na več ravneh.

22. poudarja, da je sodelovanje z lokalnimi in regionalnimi oblastmi v državah, ki so vključene v proces širitve in sosedsko politiko, za Odbor regij priložnost, da seznanja s cilji te politike. Pomembno vlogo pri tem sodelovanju imajo delovne skupine in skupni posvetovalni odbori, skupščina CORLEAP in konferenca ARLEM.

Instrumenti podpore

ODBOR REGIJ

23. pozdravlja prizadevanja, da se z natančno in učinkovitejšo določitvijo ustreznih pogojev izboljša sistem spodbud in omejitev;

24. poudarja, da bi morali biti spodbude in pogoji za države, vključene v širitveno in sosedsko politiko, pa tudi dodeljevanje sredstev in pomoči tesneje povezani z napredkom pri izvajanju reform (decentralizacija in vključevanje lokalnih in regionalnih oblasti v upravljanje na ustrezni ravni procesa odločanja);

25. opozarja na možnosti, ki jih ponujajo instrumenti za podporo politike EU v sosedskih državah, ki jih je oblikoval Odbor, in sicer na platformi za sodelovanje v obliki Evro-sredozemske skupščine lokalnih in regionalnih oblasti (ARLEM) ter konference regionalnih in lokalnih oblasti za vzhodno partnerstvo (CORLEAP);

26. poudarja, da skupščina ARLEM na mnogih področjih bistveno prispeva h krepitvi sodelovanja med EU in sredozemskimi državami, zlasti na področju razvoja mest, lokalnega upravljanja z vodnimi viri, obnovljivih virov energije ter malih in srednje veliki podjetij. Pomagala je povečati ozaveščenost javnosti o sredozemskem sodelovanju in temu sodelovanju dala konkretno razsežnost;

27. opozarja tudi na potencial konference CORLEAP. Med njena prednostna področja delovanja sodijo reforma javne uprave, davčna decentralizacija in teritorialno sodelovanje – torej področja, še posebej pomembna za države v tranziciji, ki razvijajo trajnostno, učinkovito in verodostojno upravljanje na vseh ravneh;

28. izraža zadovoljstvo, ker se pripisuje poseben pomen mehanizmu za spodbujanje razvoja civilne družbe (CSF) kot bistvenemu elementu novih orodij za države, vključene v sosedsko politiko;

29. opozarja, da mora EU nenehno podpirati vlogo in položaj nacionalnih združenj lokalnih skupnosti v partnerskih

državah, saj so kolektivni predstavniki teh oblasti in govorijo v njihovem imenu. Institucionalizacija in krepitev zmogljivosti teh združenj v tranzicijskih državah dajeta več teže lokalni demokraciji in upravljanju na več ravneh;

30. poziva k ustanovitvi kontaktnih točk za lokalne in regionalne oblasti v delegacijah EU v partnerskih državah, ki najbolj potrebujejo podporo;

31. želi spomniti, da mnogi evropski lokalni in regionalni organi oblasti že mnogo let izvajajo projekte decentraliziranega sodelovanja z organi na isti ravni v partnerskih državah. Da bi to sodelovanje olajšali in na enem mestu zbrali informacije o vseh projektih, ki jih financirajo lokalne in regionalne oblasti EU, ter o novih projektih, je decembra 2011 začel delovati portal za decentralizirano sodelovanje za razvoj, ki sta ga razvila Evropska komisija in Odbor;

32. poudarja, da sta partnersko sodelovanje in programi TAIEX, ki jih EU v veliki meri uporablja za poglobitev stikov s partnerskimi državami, dober primer praktičnih in usmerjenih instrumentov;

33. priporoča, da se tudi lokalnim in regionalnim oblastem v zainteresiranih državah omogoči sodelovanje v programih TAIEX. Pomembno je razširiti partnersko sodelovanje in sodelovanje pri projektih TAIEX med lokalnimi in regionalnimi oblastmi v EU in partnerskih državah. To bo pripomoglo k boljšemu upravljanju v teh državah in okrepilo ozaveščenost o pomenu struktur za tovrstno upravljanje, tako v EU kot v državah, vključenih v evropsko sosedsko politiko;

34. namerava podpreti usposabljanje lokalnih in regionalnih oblasti v tranzicijskih državah, da se izboljša razvoj lokalnih zmogljivosti. V ta namen bo Odbor začel dialog z Evropsko fundacijo za usposabljanje in drugimi zainteresiranimi stranmi;

35. namerava raziskati možnost za vključitev tranzicijskih držav v programe, podobne instrumentu za lokalno upravo. To je eden od programov TAIEX, ki so trenutno namenjeni državam kandidatkam in potencialnim državam kandidatkam, njegov cilj pa je seznanjati z EU in njenimi postopki.

Pomen sodelovanja na lokalni in regionalni ravni

ODBOR REGIJ

36. poudarja, da so tako v EU kot v partnerskih državah potrebna nadaljnja prizadevanja za vključevanje lokalnih in regionalnih oblasti, kar je sestavni del dialoga s temi državami;

37. poudarja, da je treba priznati odločilno vlogo, ki jo imajo lokalne in regionalne oblasti v EU in partnerskih državah pri pripravi politik in strategij za podporo trajnostnih sprememb v tranzicijskih družbah;

38. meni, da je treba podpreti vse oblike izmenjave med lokalnimi in regionalnimi oblastmi v EU in partnerskih državah: partnerstva med mesti, tehnično sodelovanje in krepitev zmogljivosti. Tranzicijske države morajo imeti dostop do instrumentov EU, katerih cilj je oblikovanje trajnih partnerstev med lokalnimi in regionalnimi oblastmi;

39. v skladu z mnenjem CdR 198/2011 ⁽⁴⁾ poudarja pomen in specifičnost družbenih stikov med lokalnimi oblastmi EU in sosednjih držav. Pri tem je pomembno sodelovanje tretjega

sektorja in družbenih skupin, ki dopolnjuje formalno sodelovanje lokalnih in regionalnih oblasti. Za ta bistveni element sosedске politike so potrebni posebni instrumenti;

40. poudarja, da na podlagi sodelovanja z lokalnimi in regionalnimi oblastmi v državah, vključenih v proces širitve in sosedsko politiko (npr. v okviru delovnih skupin in skupnih posvetovalnih odborov, konference CORLEAP in skupščine ARLEM), aktivno prispeva k podpori EU trajnostnim spremembam v tranzicijskih družbah ter pomaga seznanjati s cilji tukaj obravnavanega sporočila;

41. poudarja, da tesno sodeluje z Evropsko komisijo pri pripravi atlasa decentraliziranega sodelovanja in vsako leto organizira konferenco o tej temi.

V Bruslju, 11. aprila 2013

*Predsednik
Odbora regij*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

⁽⁴⁾ Mnenje Odbora regij z dne 14. in 15. decembra 2011 (CIVEX-V-023) o pregledu evropske sosedске politike.

Mnenje Odbora regij – Strategija širitve in glavni izzivi v obdobju 2012–2013

(2013/C 139/06)

ODBOR REGIJ

- poudarja, da gre pri procesu širitve za preseganje delitev Evrope in prispevek k miroljubni združitvi celine. V političnem smislu je širitev pripomogla k reševanju velikih problemov in k večji demokraciji, spoštovanju človekovih pravic in stabilnosti v EU. V gospodarskem smislu je proces širitve prispeval k večji blaginji in konkurenčnosti, kar razširjeni Uniji omogoča, da se bolje odziva na izzive globalizacije;
- želi jasno poudariti, da je uspešen proces širitve ena od njegovih glavnih političnih prednostnih nalog. Odbor regij meni, da je vloga lokalnih in regionalnih oblasti v procesu širitve temeljnega pomena;
- si dejavno prizadeva pomagati lokalnim in regionalnim oblastem v državah širitve pri pripravi na prihodnje obveznosti v EU, pri priznavanju njihove vloge in spodbujanju vzpostavljanja stikov ter pri sodelovanju z lokalnimi in regionalnimi oblastmi EU;
- meni, da bi EU morala spodbujati države kandidatke, naj zagotovijo, da prenesene pristojnosti odražajo raven odgovornosti, ki jo je treba prevzeti pri uporabi pravnega reda EU na lokalni in regionalni ravni; hkrati bi bilo treba to odgovornost podpreti s sorazmernimi finančnimi sredstvi. Brez teh lokalne in regionalne oblasti ne morejo ustrezno izvajati reform;
- zato poudarja, da morajo države širitve nadalje razvijati svoj model upravljanja;
- poudarja zelo pozitivne izkušnje programa instrumenta za lokalno upravo (LAF), ki se izvaja v sodelovanju z uradom TAIEX pri GD Evropske komisije za širitev in ki spodbuja ozaveščanje o pomenu EU na regionalni in lokalni ravni.

Poročevalec	Luc VAN DEN BRANDE (BE/EPP), predsednik urada za odnose med Flandrijo in Evropo
Referenčni dokument	Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu: Strategija širitve in glavni izzivi v obdobju 2012–2013 COM(2012) 600 final

I. POLITIČNA PRIPOROČILA

Politično ozadje in pomen širitve za lokalne in regionalne oblasti ter OR

ODBOR REGIJ

1. poudarja, da je treba to mnenje obravnavati v okviru pretekle zaveze OR procesu širitve. Prispevalo bo k oblikovanju političnega stališča OR o strategiji širitve EU na države Zahodnega Balkana (Hrvaško, Črna gora, Nekdanjo jugoslovansko republiko Makedonijo, Srbijo, Albanijo, Bosno in Hercegovino ter Kosovo⁽¹⁾), Turčijo in Islandijo;

2. poudarja, da gre pri procesu širitve za preseganje delitev Evrope in prispevek k miroljubni združitvi celine. V političnem smislu je širitev pripomogla k reševanju velikih problemov in k večji demokraciji, spoštovanju človekovih pravic in stabilnosti v EU. V gospodarskem smislu je proces širitve prispeval k večji blaginji in konkurenčnosti, kar razširjeni Uniji omogoča, da se bolje odziva na izzive globalizacije;

3. opozarja, da je potrebna decentralizirana politika obveščanja in komuniciranja o procesu širitve, zlasti zato, da se okrepi civilni in politični dialog med Evropsko unijo in državami širitve;

4. želi jasno poudariti, da je uspešen proces širitve ena od njegovih glavnih političnih prednostnih nalog. Odbor regij meni, da je vloga lokalnih in regionalnih oblasti v procesu širitve temeljnega pomena;

5. poudarja, da perspektiva vstopa v Unijo spodbuja politične in gospodarske reforme v državah članicah in ustvarja nove

priložnosti za državljane v teh državah, ki so v teh kriznih časih zagotovo potrebne;

6. opozarja na to, da mora širitvena politika ostati verodostojna in mora uživati podporo javnega mnenja, tako v Evropski uniji kot tudi v (potencialnih) državah kandidatkah. Za ustvarjanje trajne vezi med državljani in EU je ključnega pomena, da v procesu sodelujejo državljani tako držav širitve kot tudi sedanjih držav članic. Podpora evropskemu povezovanju v državah širitve je ključna. Evropske institucije ne bi smele obravnavati te podpore kot samoumevne, ampak bi jo morale izkoriščati za povečanje legitimnosti EU kot celote pred državljani;

7. se zaveda, da političnih in socialnih reform, ki trenutno potekajo v državah širitve, ni mogoče uvesti na silo, temveč le ob upoštevanju različnosti in resnične decentralizacije;

8. si dejavno prizadeva pomagati lokalnim in regionalnim oblastem v državah širitve pri pripravi na prihodnje obveznosti v EU, pri priznavanju njihove vloge in spodbujanju vzpostavljanja stikov ter pri sodelovanju z lokalnimi in regionalnimi oblastmi EU;

9. želi s svojo strategijo na področju zunanjih odnosov spodbujati politični dialog ter sodelovanje na gospodarskem in/ali kulturnem področju med lokalnimi in regionalnimi oblastmi držav kandidat, potencialnih kandidat in EU. Odbor regij je v okviru EU pomembno srečevališče in koristen forum za te akterje;

10. ugotavlja, da Evropska komisija v poročilih o napredku le na nekaj mestih namenja pozornost reformam, ki zagotavljajo nov pravni okvir za regionalne in lokalne oblasti v teh državah. EU bi morala spodbujati države kandidatke, naj zagotovijo, da prenesene pristojnosti odražajo raven odgovornosti, ki jo je treba prevzeti pri uporabi pravnega reda EU na lokalni in regionalni ravni; hkrati bi bilo treba to odgovornost podpreti s sorazmernimi finančnimi sredstvi. Brez teh lokalne in regionalne oblasti ne morejo ustrezno izvajati reform;

⁽¹⁾ To poimenovanje ne posega v stališča glede statusa in je v skladu z RVSZN 1244/99 ter mnenjem Mednarodnega kazenskega sodišča o razglasitvi neodvisnosti Kosova.

11. meni, da je vključevanje novih držav članic v EU lahko uspešno le, če bodo zmogle prevzeti veljavno zakonodajo in predpise EU na vseh političnih in upravnih ravneh (uspeh pa je odvisen tudi od načina izvajanja teh določb), pri čemer je treba upoštevati, da imajo občine in regije pomembno vlogo pri upravljanju programov in skladov EU. Zato vloga regionalnih in lokalnih oblasti ne sme biti omejena na izvajanje ukrepov in sklepov, sprejetih na nacionalni ravni, ali obveščanje državljanov o procesu širitve;

12. poudarja, da je pristop upravljanja na več ravneh, ki temelji na načelu subsidiarnosti in vsebuje partnerstvo med vsemi ravni upravljanja in njihovo skupno odgovornost, pomemben element evropskega povezovanja in bi zato morali pri vsakem ocenjevanju procesa širitve preučiti, ali proces spodbuja upravljanje na več ravneh. To velja ne le za prihodnjo kohezijsko in regionalno politiko, ampak tudi za uresničevanje enotnega trga, prihodnjih politik na področju okolja, podnebnih sprememb in energije, prihodnje skupne kmetijske politike in pomorske politike, stockholmskega programa, sosedske politike in nenazadnje partnersko uresničevanje strategije Evropa 2020 in sedmih vodilnih pobud prek teritorialnih paktov.

Splošne ugotovitve

ODBOR REGIJ

13. podpira večji poudarek, ki ga Evropska komisija v strategiji širitve za obdobje 2012–2013 namenja merilom dobrega upravljanja, kot so pravna država, neodvisni pravni sistem, učinkovita javna uprava, preprečevanje korupcije in organiziranega kriminala, razvoj civilne družbe in svoboda medijev;

14. pozdravlja poglobljeno in obsežno analizo Komisije, vendar bi želel konkretnjša priporočila za odpravo pomanjkljivosti pri prenosu pravnega reda EU;

15. znova poudarja, da je vloga lokalnih in regionalnih predstavnikov v širitvenem procesu izjemno pomembna, in zato spodbuja države širitve k nadaljevanju prizadevanj za decentralizacijo in regionalizacijo. To tudi olajšuje decentralizirano politiko obveščanja in komuniciranja ter civilni in politični dialog med Evropsko unijo in prebivalci držav širitve;

16. zato poudarja, da morajo države širitve nadalje razvijati svoj model upravljanja, zlasti tako, da povečajo področja pristojnosti regionalnih in lokalnih oblasti ter spodbujajo resnična partnerstva med različnimi ravni upravljanja, pa tudi med različnimi državami in regijami;

17. meni, da je treba okrepiti zakonodajne, finančne in upravne zmogljivosti regionalnih in lokalnih institucij, da

bodo lahko čim bolj izkoristile obstoječo predpristopno pomoč in bodo pripravljene na trajno izvajanje pravnega reda EU;

18. obžaluje, da kljub njegovim večkratnim pozivom Komisija v poročilu o širitvi še ni zagotovila polne ocene stanja izvajanja načel upravljanja na več ravneh; se zaveda, da v pravnem redu EU ni poglavja, ki bi obravnavalo decentralizacijo v državah, ki se želijo pridružiti EU, vendar predlaga, da se v zvezi s tem pripravi vrsta parametrov, ki bi lahko zagotovili smernice za države, ki izvajajo reforme;

19. prav tako obžaluje, da se v procesu širitve ne upošteva dovolj socialna razsežnost, in poziva Komisijo, da poleg gospodarskim reformam namenijo pozornost potrebnim socialnim reformam v državah kandidatkah;

20. znova priporoča Komisiji, naj v prihodnjih poročilih o strategiji širitve izčrpnije obravnava posamezni položaj regionalne in lokalne samouprave ter tako države širitve tudi bolj očitno opozori na potrebe po reformi na področju regionalizacije in decentralizacije ter jih spodbudi k vzpostavitvi samostojne podnacionalne ravni upravljanja;

21. poudarja zelo pozitivne izkušnje programa instrumenta za lokalno upravo (LAF), ki se izvaja v sodelovanju z uradom TAIEX pri GD Evropske komisije za širitev in ki spodbuja ozaveščanje o pomenu EU na regionalni in lokalni ravni;

22. je trdno prepričan, da je treba spoštovati načelo dobrososedskih odnosov med državami članicami EU, državami kandidatkami in drugimi državami ter vlogo in pomen oblikovanja čezmejnega in regionalnega sodelovanja med temi državami;

23. meni, da varstvo manjšin in spoštovanje človekovih pravic, ki spadata med temeljne vrednote Evropske unije, morata ostati pomembna elementa procesa pridruževanja EU;

24. v zvezi s tem poudarja pomen sodelovanja s Svetom Evrope in zlasti Kongresom lokalnih in regionalnih oblasti Sveta Evrope na podlagi vseh ustreznih besedil, kot je Evropska listina lokalne samouprave.

Priporočila za posamezne države**Hrvaška**

ODBOR REGIJ

25. pozdravlja pristop Hrvaške k EU 1. julija 2013, kot je zapisno v pristopni pogodbi;

26. pozdravlja pluralizem na parlamentarnih volitvah decembra 2011 ter njihovo učinkovito in pregledno izvedbo, vendar pa poudarja, da so potrebne izboljšave pri vodenju volilnega imenika za lokalne volitve in volitve hrvaških članov v Evropski parlament, predvidene spomladi 2013;

27. želi spomniti Hrvaško na njene zaveze za reševanje odprtih dvostranskih in regionalnih problemov v duhu dobrososedskih odnosov in z izvajanjem pravno zavezujočih mednarodnih sporazumov, vključno s sporazumom o nasledstvenih vprašanjih;

28. poudarja, da je treba dodatno pozornost nameniti upravnim zmogljivostim, ki so potrebne za izvajanje in spremljanje reform javne uprave, zlasti na lokalni ravni. Dodatna prizadevanja so potrebna v zvezi z vlogo lokalne in regionalne uprave pri prihodnjem upravljanju sredstev iz strukturnih skladov;

29. izraža zadovoljstvo z doseženim napredkom v procesu decentralizacije, vendar hkrati ugotavlja, da ta proces preveč nadzoruje centralna raven;

30. poziva Komisijo, da tudi po hrvaškem pristopu k EU nadalje spremlja, ocenjuje in podpira razvoj na podnacionalni ravni in napredek pri decentralizaciji;

31. poudarja, da je treba nameniti pozornost preventivnim ukrepom za preprečevanje korupcije na lokalni ravni, zlasti v postopkih javnih naročil;

32. poudarja, da ostajajo izzivi v zvezi z zmanjšanjem neenakosti v zdravstvu in med regijami ter v zvezi z vključujočim razvojem podeželja.

Islandija

ODBOR REGIJ

33. pozdravlja dejstvo, da ima Islandija stabilne politične institucije in visoko raven lokalnega samoupravljanja, ki je del bogate demokratične tradicije te države. Lokalno demokracijo je nedavno okreplil nov zakon iz januarja 2012, ki predvideva še bolj temeljito posvetovanje med vlado in občinami;

34. pozdravlja sprejetje več pomembnih ukrepov za krepitev financ lokalne uprave, sprejetih v luči gospodarske krize leta

2008, vendar poudarja, da je kljub temu pozitivnemu razvoju treba nadalje izboljšati zmogljivosti za pripravo in usklajevanje gospodarske politike na lokalni in regionalni ravni. Potrebno je tudi močnejše usklajevanje pri razporejanju finančnih sredstev s centralne na lokalno raven;

35. pozdravlja dejstvo, da se je o novi ustavi glasovalo na posvetovalnem referendumu 20. oktobra 2012 in je bila potrjena z dvotretjinsko večino. Ustava prvič vsebuje tudi poglavje o lokalni upravi;

36. toplo pozdravlja ustanovitev skupnega posvetovalnega odbora z OR, ki je sledila dobremu sodelovanju z Islandskim združenjem lokalnih oblasti, ter poudarja, da bo še naprej podpiral krepitev zmogljivosti na lokalni ravni, na primer v okviru programa instrumenta za lokalno upravo;

37. bi pozdravil, če bi se pristopna pogajanja z Islandijo zaključila v doglednem času in bi o rezultatu odločali državljani Islandije na podlagi točnih informacij o končnem dogovoru o pristopu, dogovorjenem med Islandijo in EU.

Nekdanja jugoslovanska republika Makedonija

ODBOR REGIJ

38. pozdravlja nadaljnjo decentralizacijo, ki je eden od glavnih elementov Ohridskega okvirnega sporazuma, in sprejetje programa za izvajanje decentralizacije in lokalne samouprave za obdobje 2011–2014 ter s tem povezan akcijski načrt;

39. poudarja, da je treba pospešiti napredek pri uresničevanju ciljev decentralizacije in da je glavni izziv še naprej finančna trdnost občin. Tudi če je bil delež DDV, prenesen na občine, povečan na 4 %, to ni dovolj, da bi lahko ustrezno izvajale nanje prenesene naloge;

40. poudarja, da je na voljo le malo mehanizmov za obravnavo pomembnih razlik pri zagotavljanju javnih storitev, pri čemer so zlasti zapostavljene podeželske in majhne občine;

41. izraža zaskrbljenost zaradi pomanjkanja potrebnih upravnih in vodstvenih zmogljivosti za izvajanje pravnega reda EU. To se med drugim kaže pri izvajanju in uveljavljanju okoljske zakonodaje tako na nacionalni kot tudi lokalni ravni. Na področju kakovosti vode skoraj ni bilo napredka;

42. ugotavlja, da je bil na področju regionalne politike in usklajevanja strukturnih instrumentov dosežen le majhen napredek. Treba je izboljšati upravljanje programov instrumenta za predpristopno pomoč, da se zagotovi polno in pravočasno črpanje sredstev EU;

43. želi poudariti pomen vzdrževanja dobrih sosedskih odnosov in iskanja vzajemno sprejemljive rešitve za vprašanje imena države;

44. priporoča, da javne oblasti na različnih ravneh lokalne uprave sodelujejo z organizacijami civilne družbe, ki jih je treba okrepiti in jim omogočiti več neodvisnosti od vseh oblik političnega vpliva;

45. želi izraziti zaskrbljenost zaradi politične in etnične polarizacije v Nekdanji jugoslovanski republiki Makedoniji, ki bi lahko ogrozila stabilnost države in potreben zagon za politične reforme.

Turčija

ODBOR REGIJ

46. ugotavlja, da je obdobje posvetovanja o novi ustavi spodbudilo veliko dobrodošle razprave s civilno družbo in lokalnim prebivalstvom, vendar izraža zaskrbljenost zaradi premajhne preglednosti v zvezi z vprašanjem, kako so bile te razprave upoštevane pri postopku priprave in kateri deli so bili objavljeni na internetu, zaradi česar turški državljani in mednarodni akterji (med drugim OR) zelo težko spremljajo dogodke;

47. obžaluje pomanjkanje napredka pri prenosu pristojnosti na province in lokalno upravo ter izraža zaskrbljenost zaradi nekaterih poročil o ustrahovanju izvoljenih lokalnih organov ali županov ali njihovem politično motiviranem pravnem preganjanju. V večini mest se mestni sveti (ki naj bi spodbujali udeležbo državljanov v lokalnem upravljanju) ne uporabljajo učinkovito. Poleg tega dejstvo, da so bile v letu 2011 z zakonskimi odloki ponovno centralizirane pristojnosti na področjih, kot sta prostorsko načrtovanje in obnova mest, kaže na to, da pristop k decentralizaciji ni resen. Medtem ko je turška vlada kar nekaj časa namenila reformi javne uprave, to ni bilo v korist lokalnih in regionalnih oblasti, zlasti na jugovzhodu države;

48. izraža nezadovoljstvo, ker Turčija ne spoštuje v celoti svojih zavez iz dodatnega protokola k pridružitvenemu sporazumu med Evropsko skupnostjo in Turčijo ter poziva Turčijo k doslednemu in nediskriminacijskemu izvajanju teh obveznosti, hkrati pa poudarja, da ima vsako novo odlašanje lahko posledice za proces širitve;

49. pozdravlja spremembe v odnosu Sveta EU do možnosti odprtja poglavja 22 v pogajanjih o regionalni politiki in usklajevanju strukturnih instrumentov ter upa, da se bo ta pozitiven znak odrazil v normalizaciji pogajalskega procesa med Turčijo in Evropsko unijo;

50. z obžalovanjem ugotavlja, da so na vseh državnih ravneh še velike pomanjkljivosti pri spoštovanju verske svobode, pravic žensk in manjšin, zlasti kurdske manjšine, enakosti spolov in temeljnih pravic svobode izražanja in svobode tiska; to je zasenčilo reformno zakonodajo;

51. spodbuja dialog, ki je bil vzpostavljen med turško vlado in predstavniki turških Kurdov;

52. pozdravlja izvajanje pozitivne agende v skladu s pogajalskim okvirom in ustreznimi sklepi Sveta in Evropskega sveta;

53. izraža nezadovoljstvo zaradi pomanjkanja kakršnih koli prizadevanj Turčije in drugih strani, udeleženih v sporu, da bi v okviru Združenih narodov in resolucij Varnostnega sveta ZN ter načel in vrednot, na katerih je osnovana EU, našle sprejemljivo rešitev za protipravno zasedbo območja severnega Cipra, in poziva turško vlado, naj konkretno podpre pogajanja pod vodstvom generalnega sekretarja Združenih narodov in sprejme ukrepe za celovito rešitev ciprskega vprašanja, tako da nemudoma umakne svoje oborožene sile s Cipra, razreši vprašanje naseljencev in omogoči, da se zaprto območje Famagusta vrne zakonitim prebivalcem v skladu z Resolucijo 550 (1984) Varnostnega sveta Združenih narodov;

54. ugotavlja, da se po eni strani sprejema reformna zakonodaja, po drugi strani pa je to zasenčeno zaradi kršitev, med drugim svobode tiska in izražanja;

55. pozdravlja oblikovanje službe neodvisnega varuha človekovih pravic v Turčiji, ki jo je treba ustrezno izvajati;

56. poudarja, da je treba na lokalni ravni okrepiti mehanizme za izboljšanje preglednosti, odgovornosti in vključevanja, ter spodbuja neprestan boj proti korupciji, zlasti na občinski ravni;

57. želi poudariti, da bo stalno sodelovanje na podnacionalni ravni koristilo tako Turčiji kot tudi EU. Zato ponavlja svojo zavezo, da se delovna skupina OR in Turčije razvije v skupni posvetovalni odbor.

Črna gora

ODBOR REGIJ

58. pozdravlja sprejetje zakona o teritorialni razčlenitvi Črne gore in novelo zakona o lokalni samoupravi, ki morata povečati preglednost, učinkovitost in odgovornost lokalne uprave;

59. poudarja, da mora Črna gora okrepiti upravne zmogljivosti v vzpostavljenih strukturah instrumenta za predpristopno pomoč in jih ustrezno pripraviti, da bo povečala spodobnost črpanja predpristopnih sredstev;

60. ugotavlja, da je eden od največjih problemov na lokalni ravni nezadostno usposobljeno osebje, zato se pristojnosti, ki se prenašajo na podlagi decentralizacije, ne morejo izvajati;

61. obžaluje, da na področju socialnega varstva ni zaznati napredka, da je še vedno problematično sprejemanje beguncev, notranje razseljenih oseb in etničnih manjšin v mestih, na področju upravne in fiskalne decentralizacije socialnih storitev pa je napredek omejen;

62. priporoča krepitev prizadevanj pri preprečevanju korupcije in boju proti njej na ugotovljenih ranljivih področjih: v lokalni samoupravi, pri prostorskem načrtovanju, javnih naročil, privatizaciji, v izobraževanju in zdravstvu;

63. pozdravlja ustanovitev skupnega posvetovalnega odbora OR in Črne gore v letu 2012 in pričakuje obojestransko koristno sodelovanje s podnacionalnimi črnogorskimi oblastmi v prihodnjih letih.

Srbija

ODBOR REGIJ

64. z zadovoljstvom ugotavlja, da srbska ustava državljanom zagotavlja pravico do avtonomnih pokrajin in lokalne samouprave, vendar pa izraža obžalovanje, da obstaja velik prepad med načeli, zapisanimi v zakonih, in njihovim izvajanjem v praksi;

65. izraža obžalovanje, da okrepi centralne oblasti (znižanje prispevkov za lokalno upravo) nadalje otežujejo izvajanje nalog lokalne uprave;

66. poudarja, da je treba razjasniti zakonodajo o financiranju občin in jo ustrezno izvajati, da se zagotovi predvidljivo financiranje občin;

67. obžaluje, da je nacionalni svet za decentralizacijo še vedno nedejaven in da ni zadostnega posvetovanja z lokalnimi oblastmi pri sprejemanju odločitev, ki se nanašajo na pripravo nove zakonodaje ali spremembo obstoječih zakonov, ki imajo posledice za lokalno raven;

68. poudarja, da so upravne zmogljivosti na lokalni ravni šibke in da so med občinami še vedno pomembne razlike. Obžaluje, da zakon o javnih uslužbencih ne velja za zaposlene v lokalni upravi;

69. pozdravlja napredek na področju regionalne politike in usklajevanja strukturnih instrumentov. Ugotavlja, da je Srbija zaključila pripravljalno fazo za decentralizirano upravljanje instrumenta za predpristopno pomoč za štiri področja, in poudarja, da je treba zlasti v zvezi s pripravo trdnega fonda projektov na podlagi ustreznih strategij še naprej zagotavljati primerne zmogljivosti za izvajanje;

70. izraža zadovoljstvo nad vidno vlogo civilne družbe v družbenem, gospodarskem in političnem življenju države ter pri spodbujanju demokratičnih vrednot, poudarja pa tudi njen pomen na lokalni ravni in v procesu odločanja.

Albanija

ODBOR REGIJ

71. pozdravlja napredek Albanije pri uresničevanju političnih meril za pristop k EU; pozdravlja izboljšanje političnega dialoga med vlado in opozicijo ter poudarja izjemen pomen dobre izvedbe parlamentarnih volitev v letu 2013 za tekoče delovanje temeljnih demokratičnih institucij; poziva albanske organe oblasti, naj okrepijo prizadevanja za spodbujanje in izvajanje potrebnih reform v predpristopnem procesu, zlasti kar zadeva človekove pravice, enakost spolov, varstvo manjšin in lastninskih pravic, boj proti korupciji in organiziranemu kriminalu ter izvajanje tvorne politike izseljevanja;

72. se je seznanil z analizami Evropske komisije, ki je ugotovila, da v zvezi z reformo lokalne uprave ni bilo nobenega napredka. Zakon o teritorialnem načrtovanju iz leta 2009 se izvaja zelo počasi. Zdi se, da je med regijami vse večji prepad v zvezi s potenciali gospodarskega in socialnega razvoja. To je treba nujno obravnavati;

73. ugotavlja, da male lokalne upravne enote v mnogih primerih ekonomsko niso vzdržne. Odločanje na lokalni ravni ni pregledno ter ni posvetovanja z organizacijami civilne družbe in ostalimi zainteresiranimi stranmi;

74. ugotavlja, da na področju financiranja, zlasti pobiranja davkov, lokalne oblasti od leta 2011 niso naredile napredka; poleg tega poudarja potrebo po krepitvi zmogljivosti lokalnih in regionalnih oblasti za upravljanje s proračunskimi prihodki ter nadzor operativnih sistemov in sredstev iz instrumenta za predpristopno pomoč;

75. izraža zadovoljstvo z imenovanjem varuha človekovih pravic in poziva albanske oblasti, da zagotovijo dovolj sredstev za to institucijo;

76. poudarja, da spodbudni znaki očitno kažejo zmanjševanje globokih političnih razhajanj, ki že več let zavirajo politične reforme; zato spodbuja obe združenji, ki predstavljata podnacionalne oblasti (Albansko združenje občin in Albansko združenje lokalnih oblasti), da na vseh pomembnih področjih okrepi sodelovanje in da prepreči spodkopavanje lokalne in regionalne zastopanosti v državi;

77. poudarja, da je majhen napredek na področju regionalne politike in usklajevanja strukturnih instrumentov sicer dobrodošel, vendar pa je treba storiti več.

Bosna in Hercegovina

ODBOR REGIJ

78. ugotavlja, da je Bosna in Hercegovina še vedno država z mednarodnim sistemom upravljanja in varnosti, kar pomeni, da trenutno niti centralne državne institucije ne določajo v celoti političnega in zakonodajnega procesa, kaj šele lokalne in regionalne oblasti;

79. poudarja, da sedanje politične razmere v Bosni in Hercegovini negativno vplivajo na sposobnost države, da zagovarja enotno stališče o zadevah v zvezi z EU. Poleg tega ugotavlja, da Bosna in Hercegovina zaradi političnega in institucionalnega zastoja ne more uresničevati zavez v zvezi z lokalno samoupravo in regionalno avtonomijo, kar pomeni, da „je to resno prizadelo delovanje lokalne samouprave“ in „preprečuje kakršno koli obliko decentralizacije v državi“. Vse večja razdrobljenost države in občin zaradi etnične razdeljenosti krepi nezaupanje v lokalno upravo;

80. obžaluje, da zaradi zapletenega sistema upravljanja in institucionalnega zastoja zakonodaja ni ustrezno poenotena na ravni entitet BiH, zato otežuje zlasti reševanje nujnih vprašanj, kot je boj proti trgovini z ljudmi;

81. se zavzema za usklajevalni mehanizem med različnimi ravni upravljanja za prenos, izvajanje in uporabo evropske zakonodaje, da bo država sposobna govoriti z enim glasom o evropskih zadevah in bo lahko ciljno uporabljala predpristopna sredstva;

82. ugotavlja, da poročilo Evropske komisije pozdravlja zakonodajo o entitetah, ki je v veliki meri v skladu z Evropsko listino o lokalni samoupravi, kar je treba oceniti kot pozitivno. Vendar pa je treba poudariti, da Bosna in Hercegovina še ni podpisala dodatnega protokola k Evropski listini o lokalni samoupravi o pravicah državljanov do sodelovanja pri zadevah lokalnih oblasti;

83. pozdravlja decentralizacijo pravnega sistema. Po drugi strani obžaluje, da je le malo napredka pri reformi javne uprave, kjer se zdi, da je trenutni problem nezadostno usklajevanje med različnimi ravni uprave in premajhna javna podpora reformam;

84. pozdravlja vse pobude za izboljšanje varstva človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter zlasti sprejetje sprememb ustave sarajevskega kantona v skladu s sodbo velikega senata Evropskega sodišča za človekove pravice v primeru Sejdić-Finci, ki etnično neopredeljenim osebam in etničnim manjšinam daje možnost, da v skupščini oblikujejo neodvisno frakcijo, ter oblasti na vseh ravneh v Bosni in Hercegovini poziva k sprejetju podobnih sprememb;

85. izraža zadovoljstvo nad dobro organizacijo lokalnih volitev oktobra 2012, ki so potekale mirno in v skladu s standardi Sveta Evrope in mednarodne skupnosti za demokratične volitve, čeprav je potek volitev na lokalni ravni izjemno spolitiziran;

86. z zadovoljstvom ugotavlja, da razvoj civilne družbe še naprej spodbuja Mehanizem za spodbujanje razvoja civilne družbe, ki je organizacija EU, ustanovljena leta 2008 za podporo organizacij civilne družbe, in sicer s projektom za krepitev lokalne demokracije.

Kosovo

ODBOR REGIJ

87. pozdravlja pomemben napredek pri decentralizaciji v preteklih letih in prizadevanja ministrstva za lokalno upravo za zagotovitev učinkovitejšega spremljanja lokalnih upravnih struktur, vendar meni, da se morajo nadaljevati prizadevanja za krepitev uprave na občinski ravni;

88. z zadovoljstvom ugotavlja, da ima Kosovo napreden sistem lokalne uprave, ki daje prebivalcem možnost soodločanja na lokalni ravni; to odraža dejstvo, da so prebivalci Kosova v veliki večini zadovoljni z lokalno upravo in načinom, kako izvaja svoje pristojnosti;

89. poziva Kosovo, naj jasno pokaže prizadevanja za boj proti korupciji in organiziranem kriminalu;

90. priporoča uporabo postopkov načrtovanja na podlagi dejstev na lokalni ravni za področje upravnih zadev in proračuna. Za krepitev upravnih zmogljivosti občinske oblasti potrebuje svetovanje po meri;

91. ugotavlja, da se novoustanovljene občine z večinskim srbskim prebivalstvom soočajo s posebnimi težavami zaradi majhnosti in za preživetje potrebujejo dodatno pomoč centralne ravni;
92. poziva vse udeležene strani k iskanju konstruktivnih rešitev za posebne težave pri decentralizaciji na severu Kosova, da bo mogoče zagotoviti kakovostne storitve za prebivalstvo;
93. poudarja, da bi v skladu s stabilizacijsko-pridružitvenim sporazumom Kosovo morale spoštovati in uresničevati demokratična načela upravljanja na vseh ravneh upravljanja prek ustrezne in bolj učinkovite izvršne ravni oblasti.

V Bruslju, 11. aprila 2013

*Predsednik
Odbora regij*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Mnenje Odbora regij – Sprostitev potenciala računalništva v oblaku v Evropi

(2013/C 139/07)

ODBOR REGIJ

- pozitivno ocenjuje sporočilo Komisije o sprostitvi potenciala računalništva v oblaku in njen poziv k inovativnim tehnološkim rešitvam; strinja se, da ima računalništvo v oblaku poleg tehnološkega napredka na področju IT tudi druge možnosti: pozitiven vpliv na trg dela, pa tudi izboljšanje enakih možnosti in ustvarjanje delovnih mest;
- poudarja, da je ena največjih ovir za uporabo računalništva v oblaku v javnem in zasebnem sektorju negotovost glede veljavne zakonodaje in predpisov (nacionalni ali evropski predpisi za varstvo podatkov, socialna in zdravstvena zakonodaja, računovodska pravila itd.). Pri varstvu podatkov je poleg tega treba upoštevati tudi nekatere s tem povezane izzive in tveganja;
- podpira tri ključne ukrepe, ki jih predlaga Komisija, vendar meni, da bi jih bilo treba dopolniti še s konkretnimi ukrepi, ki bi bili usmerjeni v razvoj ozaveščenosti uporabnikov, saj bi to spodbudilo povpraševanje na trgu in tako prispevalo k okrepitvi položaja Evrope v globalni konkurenci. Na ta način bi lahko tudi bolj enakomerno porazdelili tveganja in koristi, ki izhajajo iz razvoja te nove tehnologije, med potrošnike in ponudnike storitev. Ti konkretni ukrepi bi morali biti poleg tega osredotočeni tudi na spodbujanje računalniškega izobraževanja in kulture;
- meni, da bi bilo primerno, če bi Komisija sprejela ukrepe za medsebojno povezovanje in delovanje že delujočih oblakov ali oblakov, ki so v razvoju, na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni, pri tem pa izkoristila možnosti standardizacije. V tej zvezi je treba posebno pozornost posvetiti predvsem združljivosti prej navedenih upravnih registrov.

Poročevalec

Gábor BIHARY (HU/PES), član splošnega sveta Budimpešte

Referenčni dokument

Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Sprostitev potenciala računalništva v oblaku v Evropi

COM(2012) 529 final

I. GLAVNA SPOROČILA ODBORA REGIJ

ODBOR REGIJ

Splošne ugotovitve

1. pozitivno ocenjuje sporočilo Komisije o sprostitvi potenciala računalništva v oblaku in pozdravlja dejstvo, da je Komisija zavzela stališče v zvezi z inovativnimi tehnološkimi rešitvami; strinja se, da ima računalništvo v oblaku poleg tehnološkega napredka na področju IT tudi druge možnosti: pozitiven vpliv na trg dela, pa tudi izboljšanje enakih možnosti in ustvarjanje delovnih mest;

2. poudarja, da je ena največjih ovir za uporabo računalništva v oblaku v javnem in zasebnem sektorju negotovost glede veljavne zakonodaje in predpisov (nacionalni ali evropski predpisi za varstvo podatkov, socialna in zdravstvena zakonodaja, računovodska pravila itd.). Pri varstvu podatkov je poleg tega treba upoštevati tudi nekatere s tem povezane izzive in tveganja;

3. hkrati poudarja, da je treba preučiti morebiten učinek razvoja te nove tehnologije na prikrajšane regije in socialne skupine, s tem pa morebitne škodljive posledice za teritorialno in socialno kohezijo. Tak primer so lahko neenakomerno porazdeljene koristi, ki izhajajo iz lažje dostopnih trgov, med lokalnimi in mednarodnimi akterji;

4. obžaluje, da v pristopih v zvezi z javnim sektorjem in v osnutku predlaganega partnerstva za spodbujanje računalništva v oblaku niso ustrezno upoštevane lokalne in regionalne oblasti, saj bi lahko številne izmed njihovih dejavnosti prinesle koristne izkušnje in se v strategiji uporabljale za zgled. V strategiji poleg tega ni upoštevano dejstvo, da nekatere lokalne in regionalne oblasti kot ponudniki storitev prispevajo k vzpostavljanju in razvoju infrastrukture za računalništvo v oblaku;

5. poudarja, da je za bistven napredek Evrope na področju računalništva v oblaku izjemnega pomena usklajeno ukrepanje na vseh ravneh upravljanja;

6. ugotavlja, da bodo evropska podjetja svojo vlogo, ki jim je bila dodeljena v okviru strategije, v skladu s katero naj bi Evropa pridobila vodilno vlogo, lahko izpolnila le, če se v ta namen oblikujejo načini podpore v okviru mednarodne konkurence;

7. meni, da je treba pri izvajanju računalništva v oblaku v celoti upoštevati vidik trajnosti, saj bi boljša izraba zmogljivosti orodij IT omogočila učinkovitejšo rabo virov; kljub temu je mnenja, da bi morala strategija vključevati tudi aktivne elemente posrednih učinkov na tem področju in da bi se morala na primer osredotočiti na povečanje deleža energije iz obnovljivih virov v energiji, ki se uporablja za računalništvo v oblaku;

8. ugotavlja, da bo moralo preteči še veliko časa, da se bo načelo „super oblaka“ začelo tudi uresničevati ter izvajati na tak način, da bo mogoče v celoti sprostiti ves njegov potencial, ter da je pomemben instrument za doseg tega cilja izboljšanje znanj in spretnosti potrošnikov na podlagi razvoja izobraževanja in računalniške pismenosti;

9. je zaskrbljen, ker v sporočilu ni ustrezno obravnavana povezava med predlagano strategijo in drugimi vprašanji, kot so učinkovita zaščita podatkov, urejanje avtorskih pravic ali razvoj dostopnosti in prenosljivosti podatkov;

10. poudarja, da bi lahko razvoj računalništva v oblaku pospešili, takoj ko bodo sprejeti ustrezni ukrepi v okviru Digitalne agende. Potrošniki sicer že uporabljajo storitve računalništva v oblaku, ki jih ponudniki zagotavljajo v okviru poslovnih modelov na zahtevo končnih uporabnikov, vendar pa so izkušnje pokazale, da ljudje, ki tako tehnologijo uporabljajo neprevidno in brez ustreznega znanja, lahko pri tem utrpijo škodo, predvsem zato, ker podatki niso ustrezno zaščiteni in ker uporabniki niso ustrezno ozaveščeni;

11. podpira tri ključne ukrepe, ki jih predlaga Komisija, vendar meni, da bi jih bilo treba dopolniti še s konkretnimi ukrepi, ki bi bili usmerjeni v razvoj ozaveščenosti uporabnikov, saj bi to spodbudilo povpraševanje na trgu in tako prispevalo k okrepitvi položaja Evrope v globalni konkurenci. Na ta način bi lahko tudi bolj enakomerno porazdelili tveganja in koristi, ki izhajajo iz razvoja te nove tehnologije, med potrošnike in ponudnike storitev. Ti konkretni ukrepi bi morali biti poleg tega osredotočeni tudi na spodbujanje računalniškega izobraževanja in kulture.

II. POSEBNE UGOTOVITVE IN PREDLOGI

Ureditev zmešnjave na področju standardov

ODBOR REGIJ

12. odobrava predlog Komisije o postopku standardizacije, vendar obžaluje, ker pri tem ne upošteva ustreznega regulativnega in organizacijskega okvira;

13. meni, da je treba predlagani postopek standardizacije zaključiti s sprejetjem praktičnih ukrepov, katerih cilj je omogočiti identifikacijo v oblaku, na primer z medsebojno povezavo registrov javnih uprav;

14. je zaskrbljen, da v predlogu Komisije morda niso ustrezno upoštevane sedanje službe v javnem sektorju in na trgu, pa tudi struktura in infrastruktura storitev, ki so jih te službe omogočile;

15. opozarja, da je eden od razlogov za nezaupanje v zvezi z računalništvom v oblaku tudi dejstvo, da prenosljivost podatkov ni urejena s predpisi, iz česar izhajajo tudi kršitve varnosti;

16. opozarja, da je treba na področju standardizacije in certificiranja bolj natančno določiti, kdo in kako pooblasti certifikacijske organe, ter predpisati, ali se pravila za certificiranje oblikujejo na ravni držav članic ali na ravni Evropske unije.

Varni in pravični pogodbeni pogoji

ODBOR REGIJ

17. meni, da je pomembno, da želi Komisija zakonsko urediti pogodbe med ponudniki storitev in njihovimi uporabniki, zlasti z določitvijo omejitev za ponudnike, da ne bi prišlo do zlorab prevladujočega položaja;

18. ugotavlja, da se uporabniki sicer zavzemajo za aplikacije, ki temeljijo na postopku enkratne prijave, kar olajša uporabo, vendar pa izpolnjevanje teh zahtev ne bi smelo ogroziti varnosti, zlasti pri finančnih transakcijah. Ta vprašanja je treba čim prej urediti s predpisi;

19. opozarja, da bi lahko številne nevarnosti v kibernetnem prostoru odpravili z učinkovitim sistemom identifikacije, ki bi uporabnikom omogočil ugotoviti identiteto akterjev v tem prostoru;

20. ugotavlja, da oblak sicer že sedaj nudi izvrstne možnosti za razširjanje avdiovizualne kulture, vendar pa še vedno nista rešeni vprašanja avtorskih pravic in reproduciranja;

21. pozitivno ocenjuje določitev skupnih smernic v zvezi z varstvom podatkov, saj je to eno izmed temeljnih vprašanj pri uporabi računalništva v oblaku. Odbor kljub temu obžaluje, da Komisija ne obravnava spletnega plačevanja in izstavljanja računov, ki sta ključnega pomena pri uporabi računalništva v oblaku za poslovne namene;

22. meni, da je treba oblikovati bolj podrobne načrte, ki bodo omogočili ocenjevanje storitev, dostopnih prek računalništva v oblaku, in da bi bilo treba takšno ocenjevanje vključiti v pogodbe o storitvah.

Evropsko partnerstvo za računalništvo v oblaku, mednarodni dialog

ODBOR REGIJ

23. pozitivno ocenjuje zamisel o evropskem partnerstvu za računalništvo v oblaku;

24. podpira mednarodni dialog o storitvah, ki temeljijo na računalništvu v oblaku, ter meni, da je treba ob upoštevanju dinamičnega razvoja tega sektorja opozoriti na nujnost uskladitve sedanjih strategij ali strategij v pripravi na mednarodni ravni, in sicer tako s pravnega vidika kot tudi na tehnološki ravni;

25. opozarja na tveganja za zaščito osebnih podatkov, če so strežniki za izvajanje storitev računalništva v oblaku nameščeni zunaj EU;

26. meni, da bi bilo primerno, če bi Komisija sprejela ukrepe za medsebojno povezovanje in delovanje že delujočih oblakov ali oblakov, ki so v razvoju, na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni, pri tem pa izkoristila možnosti standardizacije. V tej zvezi je treba posebno pozornost posvetiti predvsem združljivosti prej navedenih upravnih registrov;

27. meni, da je treba navezati dialog z organizacijami za standardizacijo (npr. ISO, ETSI), ki se ravno tako ukvarjajo z računalništvom v oblaku.

Razvoj znanj in spretnosti uporabnikov

ODBOR REGIJ

28. je zadovoljen, da Komisija opozarja na pomen uskladitve javnih storitev s pričakovanji 21. stoletja, vendar kljub temu poudarja, da je treba hitro sprejeti ukrepe za premostitev digitalnega razkoraka;

29. opozarja, da je digitalni razkorak mogoče zmanjšati samo z usmerjenim izobraževanjem. V družbi znanja je prav obvladovanje tehnologije osnova za poznavanje in razširjanje novih tehnologij;

30. meni, da bi morali biti evropski državljani 21. stoletja sposobni večje in učinkovito uporabljati tehnologije, ki so jim na voljo. Dober način za to bi bil na primer razvoj možnosti, ki jih nudi evropsko računalniško spričevalo;

31. poudarja, da tehnologija računalništva v oblaku že omogoča večjo dostopnost e-učenja. Za napredek na tem področju je treba rešiti vprašanje regulative in avtorskih pravic.

III. DRUGE UGOTOVITVE IN PREDLOGI

ODBOR REGIJ

32. meni, da bi bilo primerno, če bi Komisija podprla javni sektor glede določitve načel za oddajo javnih naročil, vendar ugotavlja, da te pomoči v regijah, ki zaostajajo v razvoju, ne bi smeli omejiti zgolj na razvojno fazo, temveč bi morala vključevati tudi finančna sredstva, ki so potrebna za uporabo;

33. poudarja, da potenciala računalništva v oblaku nikakor ne bo mogoče sprostiti brez hkratnega razvoja enotnega trga telekomunikacijskih storitev, za kar so potrebni evropski ukrepi na področju določanja tarif za storitve izmenjave podatkov na gostovanju;

34. meni, da bi bilo treba nujno natančno preučiti, katere vladne storitve bi bilo treba brezpogojno vključiti v evropsko računalništvo v oblaku (na primer na področju identifikacije).

V Bruslju, 11. aprila 2013

*Predsednik
Odbora regij*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Mnenje Odbora regij – Decentralizacija v Evropski uniji ter vloga lokalne in regionalne samouprave pri oblikovanju in izvajanju politik EU

(2013/C 139/08)

ODBOR REGIJ

- razume kot decentralizacijo vse politične ukrepe, ki krepijo vlogo podnacionalnih oblasti v postopku odločanja na nacionalni in evropski ravni in imajo za posledico prenos pristojnosti s centralne državne ravni na lokalne in regionalne institucije;
- je prepričan, da bi morale učinkovite lokalne in regionalne uprave ter decentralizacija temeljiti na načelih subsidiarnosti, sorazmernosti in upravljanja na več ravneh;
- je prepričan, da je subsidiarnost kot politično in pravno načelo lahko glavno gonilo decentralizacije, saj omogoča dodelitev pristojnosti tisti ravni upravljanja, kjer bi jih bilo mogoče najučinkoviteje izvajati;
- opaža, da je gospodarska in finančna kriza v številnih državah postala pospeševalec reform oziroma sprememb; lokalne oblasti v nekaterih državah so izpeljale proces teritorialnega prestrukturiranja, ponekod pa se je korenito spremenila tudi institucionalna organiziranost političnih struktur;
- poudarja, da je usklajen proces decentralizacije lahko uspešen le, če je prenos pristojnosti na podnacionalne oblasti podprt z ustreznimi finančnimi sredstvi;
- opaža, da regije, ki se večinoma financirajo same, odgovorno ravnaajo z razpoložljivimi sredstvi in imajo zato trdnjše javne finance, zato spodbuja države članice, naj transferje v kar največjem obsegu nadomestijo z lastnimi finančnimi sredstvi;
- poudarja pozitivno povezavo med decentralizacijo ter uspešno in trajnostno evropsko regionalno politiko;
- vztraja, da morajo razprave o prihodnosti Evrope vključevati regionalne in lokalne ravni, saj je legitimnost Evropske unije med drugim odvisna tudi od legitimnosti lokalnih in regionalnih oblasti;
- priporoča, naj si vse ravni upravljanja skupaj prizadevajo za trajno rešitev krize evropskega državnega dolga, zato poziva k enakopravni vključenosti regionalnih in lokalnih oblasti v pripravo evropskih in nacionalnih načrtov reform.

Poročevalec

Franz SCHAUSBERGER (AT/EPP), odposlanec dežele Salzburg v Odboru regij

Referenčni dokument**I. POLITIČNA PRIPOROČILA*****Prednosti decentralizacije***

ODBOR REGIJ

1. razume kot decentralizacijo vse politične ukrepe, ki krepijo vlogo podnacionalnih oblasti v postopku odločanja na nacionalni in evropski ravni in imajo za posledico prenos pristojnosti s centralne državne ravni na lokalne in regionalne institucije;

2. priznava, da državam članicam EU nikakor ni treba izbrati določenega modela za njihovo institucionalno strukturo ali decentralizacijo, prenos oziroma delitev pristojnosti med različnimi ravni upravljanja, vendar obenem poudarja, da EU zlasti v členu 4(2) PEU opozarja na spoštovanje regionalne in/ali lokalne samouprave;

3. opozarja, da je na številnih političnih področjih izvedbena raven, ki ni centralno vodena, bistveno učinkovitejša tako v stroškovnem smislu kot tudi glede na kakovost in bližino storitev za državljane;

4. poudarja, kako pomembno je, da se evropski državljani poistovetijo s svojimi regijami in mesti, ki imajo predvsem odločilno vlogo kot protitež vse bolj internacionaliziranim trgov delu in gospodarskim odnosom, kjer se posameznik vse bolj izgublja;

5. je prepričan, da lahko decentralizacija in z njo povezane regionalne in lokalne institucije pomembno prispevajo k odpravi sedanjih gospodarskih in družbenih razlik med evropskimi regijami ter s tem zmanjšajo negativne posledice izseljevanja s podeželja v revnejših regijah v velika mestna središča in preseljevanja iz ene države članice v drugo, kar hromi trg dela;

6. izraža hvaležnost za pomembne prispevke in strokovna mnenja Kongresa lokalnih in regionalnih oblasti Sveta Evrope in različnih interesnih skupin, ki so prispevale k posvetovanju.

Temeljna odgovornost OR pri spremljanju decentralizacije

ODBOR REGIJ

7. potrjuje, da je kot predstavnik podnacionalnih (tj. lokalnih in regionalnih) oblasti v zakonodajnem postopku in postopku odločanja v EU odgovoren za spremljanje uporabe načela subsidiarnosti ter je zelo zainteresiran za redno preverjanje stanja na področju decentralizacije v EU in državah širitve;

8. poudarja, da je v svojem nedavnem mnenju o razvoju evropske kulture upravljanja na več ravneh, ki je bilo nadaljevanje njegove bele knjige, objavil namero, da bo pozorno spremljal proces decentralizacije v državah članicah ter v državah širitve;

9. je v svoji nameri še toliko bolj odločen zaradi temeljitega in sistematičnega dela na tem področju, ki ga izvajata Svet evropskih občin in regij (CEMR) in Kongres lokalnih in regionalnih oblasti Sveta Evrope, pri čemer namerava rezultate obeh organizacij uporabiti pri svojem delu;

10. opozarja, da je bilo zadnje mnenje Odbora regij o tej temi sprejeto 7. julija 2005, medtem pa je na področju decentralizacije v EU prišlo do pomembnih institucionalnih, političnih in pravnih sprememb ter razvoja.

Razvoj decentralizacije v Evropi od zadnjega mnenja leta 2005

ODBOR REGIJ

11. ugotavlja, da je Lizbonska pogodba iz leta 2009 pripomogla k okrepitvi načela subsidiarnosti, utrdila identiteto regij in občin v Pogodbi ter okrepila vlogo OR, kar je več držav članic spodbudilo k izvedbi oziroma načrtovanju institucionalnih reform za obsežnejšo decentralizacijo oziroma okrepitev lokalne in regionalne ravni;

12. na splošno tudi ugotavlja, da se je decentralizacija v zadnjih letih v večini držav članic okrepila, a je hkrati resno zaskrbljen zaradi ravno obratnih težej v nekaterih državah članicah, kjer je bila finančna avtonomija lokalnih in regionalnih oblasti ali pravica do lokalne samouprave bistveno okrnjena;

13. vendar ugotavlja tudi, da so finančna in gospodarska kriza, ki sta se začeli leta 2009, in kriza državnega dolga, ki je nastopila leta 2010, negativno vplivali na proces krepitve decentralizacije ter da se je odnos med državami in evropskimi institucijami spremenil, kar vpliva tudi na podnacionalne ravni;

14. ob tem z zadovoljstvom ugotavlja, da si je – nenazadnje tudi po zaslugi pobud OR – koncept upravljanja na več ravneh utrl pot v evropsko politično razpravo, kar lahko ravno tako prepreči morebitne negativne trende, povezane z decentralizacijo;

15. mora opozoriti, da v nekaterih državah članicah, ki so se EU pridružile leta 2004, proces preoblikovanja na področju decentralizacije še ni dokončan, pri čemer se zaveda, da se nekatere od teh držav kot tudi države vzhodnega partnerstva soočajo s posebej velikimi izzivi za nadaljnji uspešni družbeni in gospodarski razvoj;

16. ugotavlja, da se je ob zadnjih širitvah izkazalo, da se nacionalne vlade in evropske institucije zaradi nezadostne vključenosti regionalnih in lokalnih oblasti v proces integracije soočajo z velikimi izzivi pri izvajanju politik EU in potrebnih reform, kar navsezadnje občutijo državljani;

17. z zadovoljstvom ugotavlja, da so prepričljiva večina držav članic Sveta Evrope in vse države članice EU ratificirale Evropsko listino o lokalni samoupravi iz leta 1985. Ta naj bi zagotovila in okrepila lokalno samoupravo v Evropi, katere temeljna načela so demokratičnost, bližina državljanom in decentralizacija;

18. pozdravlja in podpira pobudo Sveta Evrope za pripravo evropske listine o regionalni demokraciji ter osnutek, ki je bil predložen na kongresu leta 2008, s ciljem, da se opredelijo najpomembnejša temeljna načela regionalne demokracije v Evropi. Odbor obžaluje, da je to pobudo več članic Sveta Evrope zavrnilo, vendar pozdravlja dejstvo, da so ministri, pristojni za lokalno in regionalno upravljanje, leta 2009 sprejeli vsaj okvir priporočil za regionalno demokracijo.

Decentralizacija in finančna kriza

ODBOR REGIJ

19. z zanimanjem opazuje, kako porazdelitev pristojnosti in zlasti vprašanje fiskalne decentralizacije na nacionalni in evropski ravni zaradi posledic finančne in gospodarske krize vse bolj postajata pomemben del javne razprave, pogosto zaradi napačne domneve, da je ravnanje podnacionalnih ravni eden od dejavnikov, ki onemogočajo doseg proračunskih ciljev na nacionalni ravni, čeprav so za krizo najbolj odgovorne nacionalne oblasti;

20. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da se je finančna kriza, ki je izbruhnila leta 2009, razširila v krizo državnega dolga, ki resno ogroža realno gospodarstvo v regijah in mestih in tudi negativno vpliva na socialno strukturo v državah članicah;

21. izraža zaskrbljenost nad stanjem regionalne in lokalne samouprave v nekaterih evropskih državah, ki je posledica sprejetih reform za racionalizacijo in vzdržnost lokalnih in regionalnih oblasti. Gospodarska merila, ki prevladujejo v sedanji gospodarski in finančni krizi, so v številnih državah članicah povzročila oslabitev demokratičnih temeljev regionalne in lokalne samouprave ter ji hudo škodovala;

22. odločno nasprotuje temu, da so gospodarska in dolžniška kriza ter varčevalni ukrepi, ki jih potrebuje vsa Evropa, v nekaterih državah članicah pretveza za nadaljnjo centralizacijo pristojnosti, decentralizacijo brez ustreznih finančnih sredstev ter za poenostavitev, krnitev ali celo odpravo podnacionalnih struktur, kar vodi v slabitev regionalne in lokalne demokracije; ta trend temelji na zmotni domnevi, da bodo javne storitve s prenosom na centralno državno raven cenejše;

23. vendar poudarja, da lokalne oblasti kot institucije, ki so najbližje državljanom, poznajo potrebe državljanov, zato jih lahko najboljše opredelijo in se nanje odzovejo v času krize;

24. odločno zavrača politiko, ki je v nasprotju z evropskim načelom subsidiarnosti, v skladu s katerim je treba sprejemati politične in regulativne odločitve na ravni, ki je najprimernejša za doseg zastavljenih ciljev in kar najbližje državljanom;

25. opazuje enak razvoj dogodkov tudi v državah, ki se pripravljajo na pristop k EU, oziroma v državah evropskega sosledstva;

26. opozarja, da se združevanje občin ob upoštevanju finančne in dolžniške krize zelo pogosto predstavlja kot način varčevanja, in sicer na podlagi ekonomskih argumentov, a včasih brez ustreznih študij ali analiz; vendar hkrati priznava, da je združevanje občin v nekaterih regijah lahko smiselna strategija, npr. zaradi demografskih sprememb;

27. meni, da je treba v teh primerih upoštevati vprašanje morebitnega posledičnega zmanjšanja bližine državljanom in krnitve lokalne demokracije ter dati prednost možnostim za varčevanje, ki jih ponujata sodelovanje med občinami in regijami ter čezmejno sodelovanje lokalnih organov. Pri odpravljanju občin z njihovim združevanjem bi morali biti zelo previdni – zaradi npr. demografskih sprememb v regijah je to lahko smiselna strategija; v zvezi s sodelovanjem lokalnih organov OR poleg tega izraža zaskrbljenost zaradi prizadevanj Evropske komisije, da z zahtevami, ki presegajo sodno prakso Sodišča Evropske unije, ovira izvajanje skupnih nalog na podlagi takšnega sodelovanja;

28. v zvezi s tem poudarja pomen partnerstev med mesti, evropskih mrež mest in regij ter dvostranskih in večstranskih evropskih programov teritorialnega sodelovanja kot tudi pozitivno vlogo evropskih združenj za teritorialno sodelovanje (EZTS), ki bistveno olajšujejo sodelovanje regij in občin na povezanih področjih, kot so storitve splošnega pomena, promet in varstvo okolja.

Trenutno stanje decentralizacije v Evropi ⁽¹⁾

ODBOR REGIJ

29. glede na najnovejša poročila ugotavlja, da imajo tri od 27 držav članic EU formalno federalno ureditev, ena je nepravna zvezna država, preostale pa je mogoče na različne načine opisati kot unitaristične države, čeprav imajo nekatere med njimi kljub unitarni strukturi heterogeno teritorialno ureditev (asimetrični sistem), ter da ima enajst držav članic po eno podnacionalno raven, devet po dve in sedem po tri;

30. z zanimanjem opaža, da je gospodarska in finančna kriza v številnih državah postala pospeševalec reform oziroma sprememb; lokalne oblasti v nekaterih državah so izpeljale proces teritorialnega prestrukturiranja, ponekod pa se je korenito spremenila tudi institucionalna organiziranost političnih struktur – a ne vedno v smeri večje decentralizacije;

⁽¹⁾ V tem delu so navedeni podatki iz nedavnega poročila Sveta evropskih občin in regij (CEMR) in *Dexie Crédit Local* o javnih financah v EU na podnacionalni ravni ter poročila Evropske komisije o javnih financah v EMU.

31. opozarja na analizo, ki je bila opravljena po njegovem naročilu in ki ponuja vpogled v trenutno stanje na področju decentralizacije in prenosa pristojnosti v državah članicah.

Načela pri organizaciji lokalne in regionalne samouprave

ODBOR REGIJ

32. je prepričan, da bi morale učinkovite lokalne in regionalne uprave ter decentralizacija temeljiti na načelih subsidiarnosti, sorazmernosti in upravljanja na več ravneh;

33. meni, da je nadvse pomembno, da lokalno in regionalno upravljanje izvajajo demokratično izvoljeni organi, ki predstavljajo kar najširšo javnost in so odgovorni svojim državljanom. Tovrstna bližina politike državljanom predstavlja dodano vrednost lokalne in regionalne demokracije, saj dobro vodenje in preglednost krepi legitimnost in odgovornost lokalnih in regionalnih organov ter zaupanje vanje;

34. meni, da je bistveno, da je odločitev za izvedbo reform, katerih namen je decentralizacija pristojnosti in finančnih sredstev, skladna s konkretnimi predstavami in potrebami državljanov ter lokalnih in regionalnih skupnosti; vendar ugotavlja tudi, da bi lahko uporabili možnost referendumov, če je to upravičeno zaradi pomena ukrepov, ki jih je treba uvesti, in če je v skladu z ustavo države članice;

35. sicer priznava, da za države članice ne velja nikakršna nadnacionalna obveznost, da se odločijo za določen institucionalni model ali decentralizirajo pristojnosti oziroma jih prenesejo na lokalne ali regionalne organe, in da EU priznava načelo institucionalne neodvisnosti, vendar opozarja, da EU zlasti v členu 4(2) Pogodbe EU izrecno poudarja spoštovanje regionalne in/ali lokalne samouprave;

36. nadalje izpostavlja, da je lokalna in regionalna demokracija posredno priznana v Pogodbah EU (člen 10 PEU, člen 20(2) PDEU in člen 40 Listine EU o temeljnih pravicah), kar kaže, da EU kljub svoji načelni nevtralnosti glede institucionalne strukture držav članic vidi lokalno in regionalno demokracijo kot enega temeljev lastne legitimnosti;

37. zato poziva vse države članice EU, ki tega še niso predvidele, naj svoje podnacionalne oblasti v ustreznem pravnem okviru uvrstijo na čim višjo (po možnosti ustavno) raven;

38. opozarja, da se ne zavzema za oblikovanje izključno statističnih enot, temveč za vzpostavitev politično in administrativno samoupravnih podnacionalnih ravni, ki lahko bolje izvajajo ukrepe in zakonodajo EU;

39. soglaša, med drugim tudi z mnenjem Kongresa lokalnih in regionalnih oblasti Sveta Evrope, da bi moralo biti število decentraliziranih enot v evropskih državah odvisno od velikosti ozemlja posamezne države, ter opozarja na t. i. manifest iz Salerna združenja *Arco Latino* (2012), ki vsebuje koristna priporočila za nadaljnji razvoj vmesnih upravnih ravni;

40. si prizadeva, da bi evropske institucije podprle decentralizacijo, ki je v skladu z geslom EU „Združeni v različnosti“ glavni dejavnik spodbujanja kulturne raznolikosti; s tem bi tudi lokalne in regionalne oblasti okrepile svoj občutek pripadnosti evropskim teritorialnim oblastem;

41. zato poudarja odločilne prednosti decentraliziranega upravljanja, kot so večja skrb za želje in potrebe državljanov, (so)oblikovanje politik, ki lahko spodbudijo trajnostno in konkurenčno rast, dobro finančno upravljanje in naložbe na lokalni in regionalni ravni ter okrepljeni avtonomija in lokalna in regionalna demokracija;

42. vedno znova poudarja, da morajo biti tako lokalne in regionalne oblasti kot tudi pristojni organi za izvajanje politike EU na podnacionalnih ravneh v skladu z načeli dobrega upravljanja in boljše zakonske ureditve čim bolj zgodaj še bolj dejavno in učinkovito vključeni v pripravo in izvajanje politik in zakonodaje EU;

43. zato meni, da je učinkovito izvajanje sporazuma o sodelovanju Evropske komisije in Odbora regij pomemben in nujen okvir za to vključevanje;

44. znova poziva države članice, v katerih imajo regionalne oblasti zakonodajna pooblastila, naj oblikujejo ustrezne mehanizme, ki bi tem organom omogočile tvorno sodelovanje v postopkih odločanja v EU, ki jih zadevajo. To ne bi smelo veljati zgolj za regionalne parlamente, ki bi morali biti dejavni v okviru mehanizma za zgodnje opozarjanje v zvezi s subsidiarnostjo, temveč tudi za regionalne izvršne organe, ki bi morali sodelovati pri oblikovanju nacionalnih stališč v Svetu ali sestavi nacionalnih delegacij.

Upravljanje na več ravneh in povezava med učinkovito in funkcionalno samoupravo na lokalni in regionalni ravni ter ustrezno uporabo načela subsidiarnosti

ODBOR REGIJ

45. opozarja, da upravljanje na več ravneh zagotavlja sodelovanje vseh ravni upravljanja pri izvajanju pristojnosti in

odločanju ter da sta subsidiarnost in upravljanje na več ravneh neločljivo povezana z močnim lokalnim in regionalnim samoupravljanjem;

46. prav tako opozarja, da je v Lizbonski pogodbi prvič izrecno navedeno, da se načelo subsidiarnosti nanaša na celotni spekter upravljanja v EU, tj. na evropsko, nacionalno, lokalno in regionalno raven. Načeli subsidiarnosti in sorazmernosti sta pogoja za delovanje upravljanja na več ravneh v praksi;

47. je prepričan, da je subsidiarnost kot politično in pravno načelo lahko glavno gonilo decentralizacije, saj omogoča dodelitev pristojnosti tisti ravni upravljanja, kjer bi jih bilo mogoče najučinkoviteje izvajati;

48. namerava nadaljevati sodelovanje s Kongresom lokalnih in regionalnih oblasti Sveta Evrope pri spremljanju izvajanja Evropske listine o lokalni samoupravi ter stanja lokalne in regionalne demokracije v državah članicah EU in državah kandidatkah;

49. ponavlja namero o pripravi listine EU o upravljanju na več ravneh oziroma nadaljevanju dela na tem področju ⁽²⁾.

Finančna decentralizacija

ODBOR REGIJ

50. z zadovoljstvom ugotavlja, da se fiskalna decentralizacija v državah članicah EU glede na najnovejše poročilo Evropske komisije o javnih financah v EMU ⁽³⁾ povečuje, pri čemer rasteta tudi deleža porabe in prihodkov na lokalni ali regionalni ravni. Poročilo poudarja, da so lastna sredstva v obliki samostojno pobranih davkov in pristojbin na podnacionalni ravni učinkovitejši instrumenti financiranja kot transferji centralne vlade, a tudi, da so podnacionalni davki in dajatve uporabljeni v manj kot polovici primerov, poleg tega pa se niso povečali že od leta 1995;

51. poudarja, da je usklajen proces decentralizacije lahko uspešen le, če je prenos pristojnosti na podnacionalne oblasti podprt z ustreznimi in zadostnimi finančnimi sredstvi, in opozarja, da tako Evropska listina o lokalni samoupravi kot tudi referenčni okvir Sveta Evrope za regionalno demokracijo nalagata državam podpisnicam tovrstne obveznosti in ukrepe;

⁽²⁾ Glej mnenji CdR 89/2009 fin in CdR 273/2011 fin.

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2012/public-finance-in-emu-2012_en.htm

52. je v tej zvezi kritičen do nedavnih dogodkov v nekaterih državah članicah, ko dodelitev pristoynosti ni bila povezana z ustreznimi finančnimi sredstvi oziroma z zakonsko možnostjo pobiranja finančnih prihodkov; posledica tega je neučinkovitost regionalne ali lokalne samouprave, kar je torej argument za centralizacijo;

53. poudarja, da sama decentralizacija ni razlog za prekomerno porabo na strani podnacionalnih oblasti, temveč da je vzrok zanjo predvsem slabo izvajanje ukrepov za prenos pristoynosti, ki jih ne dopolnjuje fiskačna decentralizacija;

54. se znova sklicuje na poročilo Evropske komisije o stanju javnih financ v EMU, v katerem je navedeno, da regije, ki se večinoma financirajo same, odgovorno ravnaajo z razpoložljivimi sredstvi in imajo zato trdnjše javne finance, ter zato spodbuja države članice, naj transferje v kar največjem obsegu nadomestijo z lastnimi finančnimi sredstvi;

55. z zaskrbljenostjo tudi ugotavlja, da so številne regije in občine zaradi tveganih finančnih špekulacij v resnih finančnih težavah, in poziva k pripravi ustreznih instrumentov in strategij za obvladovanje tega stanja;

56. poziva Evropsko komisijo, da v zvezi s projekti, ki jih sofinancira EU in so namenjeni doseganju ciljev, kakršni so cilji strategije Evropa 2020, bolje pojasni zakonodajni okvir, da bo zagotovila vzpostavitev ravnovesja med zahtevami po sofinanciranju iz proračunov lokalnih in regionalnih oblasti ter izračunom njihovega javnega primanjkljaja;

57. poudarja pozitivno povezavo med decentralizacijo ter uspešno in trajnostno evropsko regionalno politiko, pri čemer opozarja na študije, ki kažejo, da kohezijska politika dosega boljše rezultate v decentraliziranih državah članicah;

58. želi hkrati izpostaviti, da je izvajanje kohezijske politike neučinkovito zlasti v centraliziranih državah članicah, kjer so vse regije vključene v cilj 1, saj centralizirani upravni organi pogosto niso seznanjeni z regionalnimi težavami in izzivi posameznih projektov, zato si prizadeva, da bi bile podnacionalne ravni vključene v upravljanje posameznih skladov v državah članicah.

Decentralizacija in prizadevanja za neodvisnost

ODBOR REGIJ

59. je prepričan, da lahko razumljiv proces decentralizacije pomembno prispeva k zadovoljstvu prebivalcev regij in lokalnih oblasti ter okrepi celotno državo;

60. vendar je na drugi strani prepričan, da dolgotrajno zavračanje resnega dialoga med različnimi ravni upravljanja in nenehno neupoštevanje regionalnih želja in potreb po decentralizaciji pristoynosti in potrebnih finančnih sredstvih lahko spodbudi zahteve po avtonomiji ali v posebnih primerih pozive k neodvisnosti; Odbor v zvezi s tem opozarja, da dosledna in skladna uporaba ter sprejemanje načel subsidiarnosti in sorazmernosti na ravni EU zagotavljata najboljši okvir za upoštevanje legitimnih interesov različnih ravni;

61. pozorno opazuje naraščajoče težnje po neodvisnosti v regijah držav članic EU in držav kandidatk kot tudi zgodovinsko, politično in gospodarsko zelo različne vzroke zanje;

62. zato poziva, naj se opravijo študije o vzrokih teh težnj, ki bodo omogočile razpravo o njihovih motivih in njihovo razumevanje ter usklajene in miroljubne rešitve za vse zadevne strani;

63. poudarja, da je treba v skladu s členom 4(2) PEU premik regije v smeri neodvisnosti v splošnem obravnavati kot interno zadevo posamezne države;

64. ponovno opozarja, da bi morala regija, ki bi postala neodvisna in bi se želela priključiti EU, uradno zaprositi Svet EU za članstvo in začeti pogajanja v skladu s členom 49 PEU kot vsaka druga država, ki bi želela postati članica EU.

Vizije Evrope prihodnosti

ODBOR REGIJ

65. z velikim zanimanjem sodeluje v nedavno začeti razpravi o različnih vizijah Evrope prihodnosti in pričakuje, da bodo v ta proces od vsega začetka vključene podnacionalne ravni, kar vidi kot pomemben izziv za svoje delovanje;

66. poudarja, da mora vizija za Evropo nujno vključevati regionalne in lokalne ravni, saj je legitimnost Evropske unije med drugim odvisna tudi od legitimnosti podnacionalnih ravni;

67. meni, da je treba o tej temi nujno sklicati konvencijo, ter bo oblikoval in prispeval svoje zamisli o prihodnjem ustroju EU, da bodo prihodnje pogodbe omogočale še večje priznanje lokalne in regionalne demokracije;

68. priporoča, naj se ob tem razmisli, v kolikšni meri bi bila decentralizacija z učinkovito lokalno in po potrebi regionalno samoupravo lahko eden od pogojev za članstvo v EU.

Priporočila

ODBOR REGIJ

69. priporoča, naj se okrepi dialog med evropskimi institucijami ter lokalnimi in regionalnimi oblastmi in tako omogoči neposredno sodelovanje med regijami, mesti, občinami in organi Evropske unije;

70. priporoča, naj vse ravni upravljanja zagotovijo sinergije za trajno rešitev krize evropskega državnega dolga, zato poziva k enakopravni vključenosti regionalnih in lokalnih oblasti v pripravo evropskih in nacionalnih načrtov reform;

71. poziva države članice, naj kakršno koli teritorialno reorganizacijo ali prihodnje reforme lokalnih oblasti izvedejo skrbno, dobro premišljeno in ustrezno načrtovano ter ob upoštevanju Listine o lokalni samoupravi in referenčnega okvira za regionalno demokracijo, kar zagotavlja in krepi lokalno samoupravo na podlagi načel demokracije, bližine in decentralizacije;

72. poziva, naj se nameni več pozornosti potrjenim primerom dobre prakse uspešnih regij in občin, da se predvsem

v centraliziranih državah pospeši javna razprava o decentralizaciji, in izpostavi uspešne primere, ki odražajo njene prednosti;

73. poziva Evropsko komisijo, naj še bolj spodbuja ciljne programe usposabljanja regionalnih in lokalnih upravnih delavcev za pripravo projektov pomoči, in bo še bolj pozorna, da se pri dodeljevanju sredstev EU upoštevajo objektivna merila in ne politična samovolja;

74. znova poziva Evropsko komisijo, naj v letna poročila o napredku vsakokrat vključi poglavje o stanju regionalne in lokalne samouprave v zadevni državi;

75. izraža zadovoljstvo, da je v letnem poročilu Komisije za leto 2012 o javnih finančah v EMU prvič tudi poglavje o fiskalni decentralizaciji, stanju regionalnih in lokalnih financ ter tekočih reformah na področju fiskalne decentralizacije v državah članicah, in poziva Evropsko komisijo, naj vsako leto ponovi pregled stanja javnih financ na podnacionalni ravni;

76. predlaga, naj se navedeno študijo o stanju decentralizacije in porazdelitvi pristojnosti v državah članicah dopolni z raziskavami o povezavi med decentralizacijo pristojnosti na eni strani in zagotavljanjem finančnih sredstev prek fiskalne decentralizacije na drugi, ter poudarja nujnost tega instrumenta pri spremljanju pravilne uporabe načela subsidiarnosti.

V Bruslju, 12. aprila 2013

*Predsednik
Odbora regij*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Mnenje Odbora regij – Spodbujanje in usmerjanje mednarodnega sodelovanja EU na področju raziskav in inovacij

(2013/C 139/09)

ODBOR REGIJ

- poudarja, da imajo lokalne in regionalne oblasti ključno vlogo v evropskem raziskovalnem prostoru (ERP). Regije in mesta na svojem ozemlju privabljajo glavne akterje inovacijskega trikotnika, mešanico akademikov, univerz, raziskovalnih akterjev in več gospodarskih in industrijskih skupnosti z različnimi inovacijskimi vrednostnimi verigami in vrednostnimi mrežami. So ključni igralci pri razvijanju regionalnih strategij za inovacije in raziskave ter oblikovanju pravih okvirnih pogojev za inovativna okolja;
- ceni, da sta v sporočilu posebej omenjeni regionalna in mednarodna razsežnost instrumentov programa Zmožljivosti v okviru sedmega okvirnega programa, in poziva k prepoznavnosti mednarodnega sodelovanja na področju raziskav v prihodnjem programskem obdobju, tako da se uporabijo pozitivne izkušnje s programom Regije znanja in se povežejo s prihodnjimi pobudami sheme ERANET;
- poudarja, da mora mednarodno sodelovanje temeljiti na skupnih načelih integritete v raziskovanju, razsežnosti spola, družbene odgovornosti podjetij, odprtega dostopa in intelektualne lastnine. Treba je upoštevati tudi podnebni in okoljski vidik, ki prispeva k „trajnostnemu razvoju“;
- poudarja regionalni pomen in velike (potencialne) koristi raziskovalne infrastrukture, vključno z e-infrastrukture. Infrastruktura ne glede na državo ali geografski položaj zagotavlja zmožljivosti (visoko zmožljivost računalniških in komunikacijskih virov, instrumentov na daljavo in podatkovnih nizov), ki so potrebne za izvajanje sodelovanja na področju raziskav in inovacij na svetovni ravni.

Poročevalec

Markku MARKKULA (FI/EPP), član mestnega sveta Espooja

Referenčni dokument

Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Spodbujanje in usmerjanje mednarodnega sodelovanja EU na področju raziskav in inovacij: strateški pristop

COM(2012) 497 final

I. POLITIČNA PRIPOROČILA**Pomen za lokalno in regionalno raven ter OR**

ODBOR REGIJ

1. poudarja, da imajo lokalne in regionalne oblasti ključno vlogo v evropskem raziskovalnem prostoru (ERP). Regije in mesta na svojem ozemlju privabljajo glavne akterje inovacijskega trikotnika, mešanico akademikov, univerz, raziskovalnih akterjev in več gospodarskih in industrijskih skupnosti z različnimi inovacijskimi vrednostnimi verigami in vrednostnimi mrežami. So ključni igralci pri razvijanju regionalnih strategij za inovacije in raziskave ter oblikovanju pravih okvirnih pogojev za inovativna okolja. Imajo pomembno vlogo pri ustvarjanju regionalnega okolja, ki spodbuja inovativnost in podjetniške inovacije. Poleg tega imajo pogosto regionalne in lokalne uprave zakonodajna pooblastila in upravljajo s finančnimi viri za raziskave, inovacije in internacionalizacijo;

2. opozarja, da so lokalne in regionalne oblasti pomembni akterji pri mednarodnem sodelovanju, pa tudi pri koordiniranju dejavnosti na področju raziskav in inovacij. Njihove politike imajo znaten vpliv pri razvoju raziskovalne infrastrukture in oblikovanju inovativnih okolij (univerz, tehnoloških centrov, podjetniških inkubatorjev, znanstvenih parkov in okolij, ki so naklonjena tveganemu kapitalu), ki so zmožna privabiti znanstvenike in inovatorje ter ustvariti vsebinske in operativne pogoje za krepko rast intelektualnega kapitala.

Splošne pripombe

ODBOR REGIJ

3. priznava, da je sporočilo v skladu z načelom subsidiarnosti, saj ciljev predlaganih ukrepov države članice v okviru svojih nacionalnih ustavnih sistemov ne morejo uresničiti v celoti in bodo ukrepi na EU ravni najverjetneje prinesli jasne koristi. Za zagotavljanje največjega učinka mednarodnih dejavnosti na področju raziskav in inovacij, v izogib dragim razdrobljenim prizadevanjem, mora Unija dopolniti odprtost programa Obzorje 2020 s ciljnim ukrepi, da zagotovi največji obseg in doseg;

4. ponovno spominja, da znanje in inovativnost postajata bolj mednarodna v okviru globalnih vrednostnih mrež, in se zaveda, kako pomembno je razmišljati globalno in hkrati delovati lokalno;

5. ponovno opozarja, da strategija Evropa 2020 poudarja pomen raziskav in inovacij pri zagotavljanju pametne, trajnostne in vključujoče rasti. Unija inovacij kot del strategije Evropa 2020 izpostavlja pomembno vlogo mednarodnega sodelovanja pri uresničevanju evropskega potenciala na področju inovacij;

6. poudarja, da je mednarodno sodelovanje ključno za uresničevanje ERP in njegovih petih ključnih področij;

7. ceni, da sta v sporočilu posebej omenjeni regionalna in mednarodna razsežnost instrumentov programa Zmogljivosti v okviru sedmega okvirnega programa, in poziva k prepoznavnosti mednarodnega sodelovanja na področju raziskav v prihodnjem programskem obdobju, tako da se uporabijo pozitivne izkušnje s programom Regije znanja in se povežejo s prihodnjimi pobudami sheme ERA-NET;

8. podpira ambiciozen proračun za program Obzorje 2020 in znova opozarja, da so potrebne sinergije z drugimi finančnimi instrumenti na področju internacionalizacije. Pomembno bo, da se za sodelovanje s tretjimi državami uporabijo pravi instrumenti programa Obzorje 2020;

9. pozdravlja temeljita prizadevanja Evropske komisije za pripravo jasnega, jedrnatega in celovitega okvira kot podlago za bolj strateški pristop h krepitvi mednarodnega sodelovanja na področju raziskav in inovacij v Evropi;

10. pozdravlja v sporočilu jasno zasnovan in jednat pregled instrumentov in (možnih) akterjev, vključenih v mednarodno sodelovanje na področju raziskav;

11. poudarja, da mora mednarodno sodelovanje vedno imeti dodano vrednost za EU;

12. poudarja, da mora mednarodno sodelovanje temeljiti na skupnih načelih integritete v raziskovanju, razsežnosti spola, družbene odgovornosti podjetij, odprtega dostopa in intelektualne lastnine. Treba je upoštevati tudi podnebni in okoljski vidik, ki prispeva k „trajnostnemu razvoju“;

13. ugotavlja, da so v sporočilu tri poglobitve teme regionalnega pomena, in sicer znanstvena diplomacija, pametna specializacija in raziskovalne infrastrukture.

Potreba po dodani vrednosti razvoja, raziskav in inovacij

ODBOR REGIJ

14. je prepričan, da številne pobude, ki jih države članice ali regije izvajajo brez usklajevanja z drugimi državami članicami, včasih privedejo do ukrepov, ki niso notranje povezani in ne dosežejo zadostne kritične mase. Zato je pomembno, da se evropski program raziskav in inovacij ter nacionalne in regionalne strategije za inovacije med seboj dopolnjujejo;

15. ugotavlja, da je treba nadalje uskladiti posamezne dejavnosti držav članic v okviru mednarodnega sodelovanja in da lahko v tem okviru dodano vrednost zagotovi sodelovanje z regijami. V interesu regij in mest je omogočiti konkretno podporo evropskemu raziskovalnemu prostoru in s svojo povezovalno vlogo v okviru modela trojne vijačnice pomagati oblikovati prave okvirne pogoje za privabljanje mednarodnih naložb v raziskave in odličnih tujih raziskovalcev.

16. ugotavlja, da se mora Evropa osredotočiti na raziskave o inovativnih rešitvah, ki prispevajo k reševanju družbenih izzivov, če želi biti globalni akter. Odbor pri tem poudarja pomen pristopa, ki je tržno usmerjen in temelji na povpraševanju, ter opozarja na odločilno vlogo malih in srednje velikih podjetij pri praktični uporabi (mednarodnih) znanstvenih raziskav in njihovem trženju;

17. poudarja vlogo, ki jo imajo evropske nacionalne vlade, regionalne in lokalne oblasti pri preoblikovanju Evrope v velik povezan organizem, ki bo zmožen tekmovali v globaliziranem svetu in sodelovati v dialogu z bolj industrializiranimi državami (kot so ZDA in Japonska), novimi hitro razvijajočimi se gospodarstvi (kot so države BRICS), sosednjimi državami ter državami v razvoju;

18. poziva k bolj natančni opredelitvi „regije“ v sporočilu, ki naj se po možnosti opredeli bodisi kot nadnacionalna bodisi kot podnacionalna enota;

19. meni, da so regije v prednostnem položaju, da povežejo raziskovalne in inovativne dejavnosti s horizontalnimi in tematskimi politikami: upravljanje regij, skrb za okoljska in varnostna vprašanja, razvoj načrtov in zagotavljanje storitev – dodano vrednost je mogoče ustvariti v smislu novih zamisli, pristopov in inovativnih tehnoloških rešitev.

Globalizacija industrije ter razvoja, raziskav in inovacij: instrumenti in njihov regionalni pomen

ODBOR REGIJ

20. priznava, da globalna konkurenca ne zadeva zgolj držav, temveč tudi velike regionalne sisteme, ki jih sestavljajo okrožja, industrijski raziskovalno usmerjeni grozdi, poslovne mreže in poslovni parki: regionalna razsežnost mora konkurirati in sodelovati na mednarodni ravni s podobnimi sistemi v drugih delih sveta;

21. meni, da bi bil program Obzorje 2020 lahko pomembna priložnost za premislek o vlogi in prispevku regionalnih vlad pri oblikovanju evropskega sistema, ki bi bil kos globalni konkurenci;

22. poudarja, da je treba podpreti zamisel upravljanja na več ravneh v okviru mednarodnega sodelovanja na področju raziskav, razvoja in inovacij, v katerem bi lahko regije in lokalne oblasti skupaj z državami članicami in Unijo imele ključno vlogo;

23. poudarja pomen regionalnih mrež za medregionalno in mednarodno sodelovanje regij in lokalnih oblasti pri razvoju, raziskavah in inovacijah. Regionalne mreže regionalnim in lokalnim akterjem zagotavljajo forum za potrebno kritično maso zamisli, kompetenc in finančnih sredstev za vključitev v sodelovanje na področju razvoja, raziskav in inovacij ter za skupna obsežna mednarodna prizadevanja. Mreže so močno orodje za združevanje virov, izkušenj, znanja in različnih zmogljivosti. Dobro povezani akterji na področju raziskav, razvoja in inovacij ter njihove zainteresirane strani ustvarjajo okolje, ki je naklonjeno mednarodnemu sodelovanju, saj morajo biti globalno vse bolj povezani in usmerjeni v teritorialno lokalno resničnost.

Strateški forum za mednarodno znanstveno in tehnološko sodelovanje (SFIC)

ODBOR REGIJ

24. priznava dodano vrednost strateškega foruma za mednarodno znanstveno in tehnološko sodelovanje, ki optimizira uporabo nacionalnih, evropskih in globalnih virov in se izogiba podvajanju dejavnosti;

25. pozdravlja prizadevanja SFIC, ki zagotavlja dobro oblikovan pregled dejavnosti mednarodnega sodelovanja, ki jih kot del lastnih politik in programov razvijajo države članice;

26. ponovno opozarja na prispevek, ki ga lahko k SFIC zagotovijo regionalne in lokalne oblasti, kadar imajo institucionalne pristojnosti in vire za zagotavljanje spodbud in izvajanje sodelovanja na mednarodni ravni. Več regij EU je precej dejavnih v okviru sporazumov, predstavništev v tujini in sofinanciranih dejavnosti. Evropski poslovni in tehnološki centri v tujini so primer pobud izven EU, v katerih dejavno sodelujejo regionalni akterji;

27. meni, da bi bilo treba glede na to, da sodelovanje evropskih regij z državami izven EU pogosto poteka ne glede na razpoložljivost financiranja EU, za zagotovitev usklajenosti in prizadevanj za iste cilje razmisliti o strategiji usklajevanja s SFIC;

28. ponovno opozarja, da so regionalne in lokalne oblasti z vidika solidarnosti najbližji akterji, zmožni odkriti tako akterje na področju raziskav kot tudi inovativna podjetja, ki s pristopom *od spodaj navzgor* ugotavljajo, ali bi bilo koristno delovati v določenih državah ali regijah in sodelovati z lokalnimi akterji;

29. verjame, da je usklajevanje nacionalne/federalne/regionalne/lokalne ravni pri mednarodnih dejavnostih pomembno, toda države članice (ali regije, ki oblikujejo in izvajajo politiko) morajo ostati glavni odgovorni akterji na tem področju; kjer se ugotovijo skupne prednostne naloge v odnosu do tretjih držav oziroma regij, je dodana vrednost skupnih pobud, ki se usklajujejo na evropski ravni, očitna;

30. meni, da je pomembno imeti strateški pristop z večletnimi načrti, a ta ne sme biti preveč tog; potrebna je prožnost, da lahko države članice ali regije ustrezno prilagodijo dodeljevanje nacionalnih/federalnih/regionalnih sredstev.

Sistemi zbiranja informacij

ODBOR REGIJ

31. želi biti obveščen o predlaganem sistemu zbiranja informacij, ki bi ga bilo mogoče uporabiti kot enega od virov za oblikovanje programov strateških raziskav in inovacij v okviru pametne specializacije, in se po možnosti vključiti vanj;

32. priznava, da svetovna znanstvena specializacija in sorazmerna kakovost odpirata možnosti mednarodnega sodelovanja na podlagi dopolnjevanja, in pozdravlja prizadevanja, predstavljena v sporočilu, za ugotavljanje znanstvenih prednosti in slabosti na nadnacionalni ravni;

33. poziva, naj se to ugotavljanje razširi tudi na podnacionalno raven, po možnosti prek obstoječih informacijskih sistemov; ugotavlja pomen izmenjav z globalnimi partnerji glede konfiguracije in uporabe informacijskih sistemov, kot so evropska podatkovna zbirka ERA-Watch in severnoameriške podatkovne zbirke STAR metrics, COMETS in ORCID;

34. priznava potencial tovrstnih informacijskih sistemov pri ugotavljanju primerjalnih (tehnoloških) prednosti in kot pomoč pri opredeljevanju strategij pametne specializacije v zvezi s sinergijami, dopolnjevanjem in partnerstvi; te informacije bi lahko pomembno prispevale k opredelitvi strategij pametne specializacije v regijah, ki želijo sodelovati z regijami ali državami zunaj EU;

35. ponovno spominja, da lahko med seboj povezane evropske mreže, ki delujejo kot mrežna skupnost in nenehno

izboljšujejo svojo produktivnost z medsebojnimi strokovnimi pregledi, primerjalnim učenjem, stalnimi primerjalnimi analizami in geografskim kartiranjem evropskih inovacij, zagotovijo pomemben prispevek.

Druge poglobljena vprašanja regionalnega pomena

ODBOR REGIJ

36. ocenjuje kot pozitivno zamisel osredotočanja na teme, pri katerih je mednarodno sodelovanje zmožno zagotoviti dejanski prispevek, zlasti v okviru globalne raziskovalne infrastrukture. Znanstvena diplomacija in specializacije so druga pomembna vprašanja glede mednarodnih dejavnosti EU na področju raziskav in inovacij;

37. ponovno opozarja, da so globalni modeli sodelovanja na podlagi odprtih inovacij, interneta in spletnih družbenih omrežij, grozdov, skupnih mednarodnih dejavnosti, skupnih tehnoloških platform, živih laboratorijev in pobud sodelovanja med skupnostni izvrstna orodja za odprte in na sodelovanju temelječe mednarodne dejavnosti.

Raziskovalne infrastrukture

ODBOR REGIJ

38. se strinja, da je razvoj infrastrukture za strateške raziskave neločljivo povezan z mednarodnim sodelovanjem. Vzpostavitev povezane (fizične in nefizične) infrastrukture za krepitev inovacijskega potenciala regij v svetovnem okviru je ključnega pomena;

39. poudarja regionalni pomen in velike (potencialne) koristi raziskovalne infrastrukture, vključno z e-infrastrukuro. Infrastruktura ne glede na državo ali geografski položaj zagotavlja zmogljivosti (visoko zmogljivost računalniških in komunikacijskih virov, instrumentov na daljavo in podatkovnih nizov), ki so potrebne za izvajanje sodelovanja na področju raziskav in inovacij na svetovni ravni;

40. ponovno opozarja, da je globalna e-infrastruktura ključni element evropskega digitalnega raziskovalnega prostora, ki je odprt preostalemu delu sveta: lahko prispeva k reševanju svetovnih izzivov na področju raziskav;

41. priporoča posvetovanje z regijami in lokalnimi oblastmi pri pripravi načrta za Evropski strateški forum za raziskovalne infrastrukture (ESFRI).

Znanstvena diplomacija

ODBOR REGIJ

42. meni, da je mednarodno sodelovanje na področju raziskav in inovacij pomemben instrument „mehke sile“ in mehanizem za izboljšanje odnosov s ključnimi državami in regijami;

43. poudarja vlogo znanstvene diplomacije, ki je zlasti, vendar ne nujno, omejena na zagotavljanje lokalne in regionalne razsežnosti nove evropske sosedске politike. Dvoregionalna partnerstva na področju znanosti in tehnologije z državami v razvoju so z oblikovanjem partnerstev za trajnostni razvoj, ki so zmožna reševati svetovne izzive, lahko dopolnilo zunanji politiki in instrumentom;

44. ponovno opozarja, da mednarodno sodelovanje na področju raziskav in inovacij z industrializiranimi državami in hitro razvijajočimi se državami lahko ustvari poslovne priložnosti in odpre nove trge za podjetja, regionalne in lokalne akterje. S podatkovno zbirko ERA-Watch, ki vsebuje podatke o internacionalizaciji sodelovanja na področju znanosti in tehnologije po posameznih državah, lahko regije opredelijo tematike za raziskave in inovacije ter regije izven EU, kjer bi jim sodelovanje na tem področju lahko prineslo vzajemne koristi.

Specializacija

ODBOR REGIJ

45. opozarja na potencial znanstvene specializacije za razširitev možnosti mednarodnega sodelovanja na podlagi dopolnjevanja;

46. izpostavlja ključni pomen mednarodne razsežnosti strategij pametne specializacije (*Smart Specialization Strategies – S3*) kot pomembnega gonila za nadaljnje naložbe in priložnosti tako za evropske regije kot tudi za tretje države.

Globalni družbeni izzivi

ODBOR REGIJ

47. priznava, da je globalno sodelovanje na področju znanosti in inovacij pomembno in da program Obzorje 2020 lahko zagotovi učinkovit znanstveni odgovor na svetovne izzive;

48. poudarja pomemben prispevek, ki ga regije s politiko, usklajenimi programi in skupnimi dejavnostmi, oblikovanimi v sinergiji z nacionalnimi in zunanjimi evropskimi instrumenti, lahko prispevajo k reševanju družbenih izzivov;

49. ponovno opozarja na pomen regij in lokalnih oblasti kot ključnih akterjev za zagotavljanje učinkovitih raziskovalnih in inovacijskih ekosistemov, v katerih so grozdi in najboljše evropsko strokovno znanje (lokalne univerze, industrija, mala in srednja podjetja, agencije za regionalne raziskave, razvojne agencije itd.) lahko gonilo inovacij, ki jih sprožijo povpraševanje in priložnosti, ter lahko prispevajo k reševanju dejanskih svetovnih problemov in pomembnih mednarodnih družbenih izzivov.

V Bruslju, 12. aprila 2013

*Predsednik
Odbora regij*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Mnenje Odbora regij – Ponovni razmislek o izobraževanju

(2013/C 139/10)

ODBOR REGIJ

- podpira poziv, da se prizadevanja usmerijo v podporo razvoju medpredmetnih, zlasti podjetniških, znanj in spretnosti;
- meni, da je ustvarjanje povezav med priložnostnim in neformalnim učenjem ter formalnim izobraževanjem ključnega pomena. Pri oblikovanju učnih načrtov na sekundarni stopnji se prepogosto namenja preveč pozornosti faktografskemu učenju, namesto boljšemu razumevanju ter pridobivanju in razvoju ključnih znanj in spretnosti za življenje;
- glede na trenutne gospodarske razmere meni, da je treba nujno priznati pomen združevanja javnih in zasebnih naložb v izobraževanje in usposabljanje. Povsem vključujoče politike niso zgolj pomembne, temveč nujne;
- v zvezi z večjezičnostjo in medijsko pismenostjo poudarja, da specifične potrebe poučevanja in nenehne spremembe učnih načrtov terjajo naložbe v pedagoška orodja, razširjena partnerstva in nenehen nadzor. IKT so sprostile ogromen potencial za izboljšanje učnih rezultatov;
- pozdravlja namero Komisije, da bo v sodelovanju z zainteresiranimi stranmi nadaljevala predlagano strategijo za ponovni razmislek o izobraževanju ter si z njimi usklajeno prizadevala za reforme, in potrjuje svoj interes za sodelovanje z Evropsko komisijo in drugimi partnerji na tem področju.

Poročevalka	Fiona O'LOUGHLIN (IE/ALDE), članica grofijskega sveta Kildare in regionalne oblasti Mid-East
Referenčni dokument	Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Ponovni razmislek o izobraževanju: naložbe v spretnosti za boljše socialno-ekonomske rezultate COM(2012) 669 final

I. POLITIČNA PRIPOROČILA

Splošno ozadje

ODBOR REGIJ

1. pozdravlja sporočilo *Ponovni razmislek o izobraževanju: naložbe v spretnosti za boljše socialno-ekonomske rezultate* ⁽¹⁾, za katerega meni, da je pravočasen in pomemben prispevek k zagonu prenovljenega postopka za razvoj sodobnih in učinkovitih sistemov izobraževanja in usposabljanja;

2. vendar meni, da je treba pod naslovom *Ponovni razmislek o izobraževanju*, ki si zasluži širši pristop, kot je naveden v sporočilu, upoštevati cilje aktivnega državljanstva, osebnega razvoja in blaginje; nadgraditi pa je treba tudi znanja in spretnosti, ki so pogoj za zaposljivost in rast ter orodje za spoprijemanje z izzivi 21. stoletja, kot so podnebne spremembe, staranje ali migracije;

3. poudarja, da sveženj o ponovnem razmisleku o izobraževanju določa politične prednostne naloge za sisteme izobraževanja in usposabljanja za prihodnja leta (pri čemer mora biti v okviru izobraževanja mladih osrednja pozornost namenjena osebnemu razvoju), ki države članice spodbuja, da se znova usmerijo k naslednjim vidikom:

— KAKOVOST: spretnosti in znanja, ki ustrezajo delovnim mestom,

— DOSTOPNOST: s katerimi reformami bo izobraževanje postalo bolj učinkovito in vključujoče ter bo potekalo vse življenje,

— FINANCIRANJE: s katerimi sredstvi in s kom je treba uresničiti reforme v zvezi z ukrepi, potrebnimi za sprostitve potenciala v sistemih izobraževanja in usposabljanja, ki so gonilo rasti in zaposlovanje mladih. Ti vidiki so v skladu s priporočili za posamezne države, ki jih države članice prejmejo v okviru evropskega semestra;

4. je seznanjen s prizadevanji Komisije, da bi z inovacijami nadgradila koncept podjetniškega izobraževanja in poklicnega usposabljanja, ter z njenim pozivom k nadaljnjim trajnostnim naložbam v izobraževanje in usposabljanje, da se bo mogoče odzvati na izzive svetovnega gospodarstva in spremembe pri povpraševanju po znanju in spretnostih ter tako spodbuditi rast in ustvariti delovna mesta;

5. poudarja, da Komisija v sporočilu dejansko poziva k temeljiti spremembi izobraževanja z večjim poudarkom na učnih rezultatih – znanju, spretnostih in kompetencah, ki jih učenci in študenti pridobijo. Izpostavlja ključno vlogo izobraževanja z vidika motiviranja in vsebine, zlasti pri ustvarjanju pogojev za nenehno učenje;

6. meni, da je čas, preživet v izobraževalnem procesu, slab pokazatelj dosežene učne ravni. Zanimiva in ustrezna izobraževalna vsebina, metode učenja in učno okolje, ki so zmožni motivirati in so učinkoviti, so veliko bolj pomembni od časa, preživetega v izobraževalnem procesu. Poleg tega poudarja, da je treba znatno izboljšati bralno razumevanje in matematična znanja, vključno z osnovnim znanjem s finančnega področja in digitalno pismenostjo, ter razviti in okrepiti podjetniške spretnosti in samoiniciativnost. Poleg tega je jasno, da je treba analizirati in preučiti distribucijo in časovni razpored učnih načrtov v evropskih izobraževalnih sistemih ter jih čim bolj izboljšati z vidika dejanskih akademskih dosežkov učenca;

7. se strinja s strategijo OECD za znanja in spretnosti, objavljeno 21. maja 2012, ki pravi, da so znanje in spretnosti postale svetovna valuta 21. stoletja. Vrednost te valute pa je določena z njeno uporabnostjo in potencialom za razvoj. Brez ustreznih naložb v znanje in spretnosti ljudje životarijo na robu družbe, tehnološki napredek ne prinaša gospodarske rasti in države niso več konkurenčne v svetovni družbi, ki vse bolj temelji na znanju. Vendar njena vrednost upada, saj se zahteve trgov dela razvijajo, posamezniki pa izgubijo znanja in spretnosti, ki jih ne uporabljajo, ali pa ne pridobijo novih v okviru vseživljenjskega učenja;

⁽¹⁾ COM(2012) 669 final.

8. opozarja, da se znanje in spretnosti ne prevedejo samo-dejno v delovna mesta in rast. Strategija OECD poziva k spodbujanju enakopravnosti izobraževalnih možnosti. Izobraževanje in usposabljanje lahko namreč pomagata preseči neenakosti, ki se na številnih področjih še poglobljajo. Zato Odbor meni, da je izboljšanje enakopravnosti pri pridobivanju znanja in spretnosti hkrati socialno pravično in gospodarsko učinkovito. Poleg tega so raziskave že pred časom pokazale, da se kakovost in enakopravnost v izobraževanju ne izključujeta, temveč prav nasprotno: najbolj učinkoviti izobraževalni sistemi v državah OECD so tisti, ki združujejo obe;

9. poudarja pomen sistemske obravnave področja izobraževanja in usposabljanja v mnenju, meni pa tudi, da je treba izpostaviti pomen uporabe konkretnih primerov politik in dobrih praks pri oblikovanju predlaganih ukrepov in reform za večjo učinkovitost, prožnost in ustreznost navedenih sistemov. Hkrati opozarja na širše poslanstvo izobraževanja in usposabljanja, njuno vlogo pri zagotavljanju socialne vključenosti ter potrebo po podpori na vseh ravneh – ravni EU ter nacionalni, lokalni in regionalni ravni.

Pridobivanje znanj in spretnosti za 21. Stoletje

ODBOR REGIJ

10. podpira poziv, da se okrepijo prizadevanja v podporo razvoju medpredmetnih, zlasti podjetniških, znanj in spretnosti. Kljub prizadevanjem, da se zadosti velikemu povpraševanju po znanjih in spretnostih, povezanih z naravoslovjem, tehnologijo, inženirstvom in matematiko ter raziskavami in inovacijami, meni, da je obvezen prvi korak za vse obvladovanje temeljnih oziroma osnovnih znanj in spretnosti, vključno z digitalno pismenostjo in osnovnim znanjem s finančnega področja. V učne načrte vseh evropskih izobraževalnih sistemov je treba nujno vključiti podjetniška znanja in spretnosti, od katerih je večina tesno povezana s čustvenimi sposobnostmi;

11. poudarja, da bi morali pri izobraževanju na vseh ravneh bolje izkoristiti timsko in skupinsko učenje ter učenje v okviru mrež, saj samo majhen del delovnega življenja vključuje samostojno delo in samostojno reševanje problemov. Pri vseh dejavnostih dobro timsko delo vedno temelji na kompatibilnosti in medsebojnem dopolnjevanju različnih znanj, spretnosti in osebnosti posameznikov;

12. se strinja, da morata biti poklicno izobraževanje in usposabljanje pomemben sestavni del izobraževalnega sistema; to zlasti velja za dualni sistem, ki vključuje učenje ob delu. Države z dobro razvitimi dualnimi sistemi imajo praviloma višjo stopnjo zaposlenosti mladih. A v več kot polovici držav članic je manj kot 50 % učencev vključenih v programe poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Države članice se zato pozivajo k razvoju visokokakovostnega poklicnega izobraževanja in usposabljanja, pri čemer je treba ponudbo uskladiti s potrebami lokalnega trga dela in v programe dejavno vključiti podjetja.

Kratka usposabljanja na področjih, kjer primanjkuje znanja in spretnosti, so lahko na primer usmerjena v neravnovesje med povpraševanjem in ponudbo kvalifikacij ter dejansko vplivajo na zaposlenost. OR poudarja, da je treba danosti in potrebe posamezne države in/ali regije upoštevati pri razvoju visokokakovostnih dualnih sistemov poklicnega izobraževanja. Predlaga tudi izvajanje pilotnih programov za spodbujanje vajeništva in boljšega povezovanja poklicnega usposabljanja z delovnim okoljem v izobraževalnih sistemih v državah z manj razvitim dualnim izobraževalnim sistemom;

13. pozdravlja dejstvo, da je Svet ministrov za izobraževanje 15. februarja priznal potrebo po strategiji za podjetniško izobraževanje na institucionalnih ravneh, in pričakuje, da bodo na tej podlagi kmalu sledili konkretni ukrepi držav članic;

14. se strinja, da sta razvoj in izvajanje sistemov podjetniškega izobraževanja v Evropi pomembna. Meni, da je treba posebno pozornost nameniti premagovanju neskladnosti in precejšnjih razlik pri njihovem razvoju, na katere je leta 2008 opozorila raziskava o podjetništvu v visokošolskem izobraževanju, leta 2011 pa jih je potrdil tudi simpozij na visoki ravni v Budimpešti;

15. opozarja, da učenci nimajo enakega dostopa do podjetniškega izobraževanja in da se o tem pogosto odloča na ravni izobraževalne ustanove. Učitelje in pedagoge vidi kot pomembne multiplikatorje, a hkrati opozarja, da je treba, kolikor je to mogoče v šolskem okolju, ukrepati v zvezi s nerazumevanjem zahtev in metod poučevanja podjetništva. Odbor meni, da morajo države članice v sodelovanju z izobraževalnimi ustanovami in organi, ki zagotavljajo podporo podjetnikom, vključiti elemente podjetniškega izobraževanja v svoje učne načrte osnovnega izobraževanja, poklicnega usposabljanja in visokošolskega izobraževanja;

16. poudarja pomen evropskega okvira ključnih kompetenc, med katerimi je bilo kot zelo pomembno opredeljeno tudi podjetniško izobraževanje; zato predlaga, da se velik poudarek namenijo usposabljanju učiteljev na področju podjetniških veščin, obširneje pa bi bilo treba spodbujati tudi neformalno učenje med podjetniki in študenti;

17. lokalne in regionalne ponudnike usposabljanja in odgovorne za izobraževalni sistem poziva, naj zagotovijo bolj prilagojeno ponudbo (formalnega in neformalnega izobraževanja), namenjeno posebnim ciljnim skupinam, ki se usposabljujejo, da bi postali podjetniki ali razvili svoje poslovanje. Dobre prakse evropskih podjetniških regij (EPR) so lahko pri tem dragocen vir navdiha. Oznaka evropske podjetniške regije, ki jo je uvedel Odbor regij, je dober primer, ki ponazarja, da lahko regije z nizkimi stroški razvijejo daljnosežne strategije, ki poseben poudarek namenijo povečanju podjetniških spretnosti, zlasti med mladimi, in tako prispevajo k oblikovanju nove generacije podjetnikov in ustvarjanju delovnih mest;

18. ugotavlja, da je znanje tujih jezikov eden od glavnih dejavnikov učne in poklicne mobilnosti ter zaposljivosti na domačem in tujem trgu dela, vendar pa sporočilo sklone, da so rezultati učenja tujih jezikov skromni: le štirje od desetih učencev dosežejo stopnjo samostojnega uporabnika prvega tujega jezika, ki pomeni sposobnost udeležbe v preprostem pogovoru. Slabo jezikovno znanje je tako ena od glavnih ovir za prosti pretok delavcev in mednarodno konkurenčnost podjetij EU. Znanje tujih jezikov je zlasti pomembno za evropske državljane, ki prebivajo na obmejnih območjih z državami, kjer se govori drug jezik. Učenje jezikov naj bi bilo veliko bolj učinkovito v zgodnjem otroštvu; tudi za spodbujanje medsebojnega razumevanja in razvijanje občutka evropskega državljanstva so potrebni stiki že od zgodnjega otroštva;

19. kljub dosedanjemu napredku meni, da imajo sistemi izobraževanja in usposabljanja še neizkoriščen potencial, da bolje izpolnijo svojo vlogo pri spodbujanju socialne in teritorialne kohezije ter prispevajo k blaginji v Evropi, in sicer z izkoriščanjem novih možnosti IKT, odprtih virov izobraževanja in odprtih inovacij;

20. glede na trenutne gospodarske razmere meni, da je treba nujno priznati pomen združevanja javnih in zasebnih naložb v izobraževanje in usposabljanje. Poleg tega opozarja, da se je treba zavarovati pred morebitnimi neželenimi stranskimi učinki, kot so oviranje dostopa do izobraževanja in usposabljanja za socialno in ekonomsko šibkejšo skupino. Povsem vključujoče politike niso zgolj pomembne, temveč nujne;

21. posebno pozornost namenja boju proti brezposelnosti mladih, pri čemer so za obravnavo tega vprašanja kot nujna navedena štiri področja, na katerih bi morale države članice okrepiti prizadevanja:

— razvijanje vrhunškega splošnega, nadaljnega in poklicnega izobraževanja za boljše akademsko znanje, ki je potrebno za vseživljenjsko učenje, ter večjo kakovost poklicnih spretnosti,

— spodbujanje učenja ob delu, vključno s kakovostnimi programi pripravništva, vajeništva in dualnega sistema učenja, za pomoč pri prehodu od izobraževanja k delu,

— spodbujanje partnerstev med javnimi in zasebnimi ustanovami (za zagotovitev ustreznih učnih programov in spretnosti) in

— spodbujanje učne mobilnosti vseh mladih, da bo izobraževanje mladim dostopno pod enakimi pogoji ne glede na to, kje bivajo;

22. v zvezi s tem pozdravlja sveženj ukrepov za zaposlovanje mladih iz decembra 2012, ki vključuje jamstvo za mlade, in predlog Evropskega sveta za pobudo za zaposlovanje mladih s proračunom 6 milijard EUR (2014–2020) za regije, v katerih je raven brezposelnosti med mladimi višja od 25 %. Odbor poziva Evropsko komisijo in države članice k sodelovanju z regijami za zagotovitev, da bo pobuda za zaposlovanje mladih resnično dopolnila in dodatno okrepila regionalne in nacionalne ukrepe za boj proti brezposelnosti mladih ter pripomogla k udejanjenju jamstva za mlade;

23. zato znova poziva države članice in – kjer je to primerno – regionalne oblasti, naj kljub proračunskim pritiskom ne zavračajo prihodnosti s krčenjem sredstev v sektorjih (kot je izobraževanje in usposabljanje), ki so temelj za rast v prihodnosti⁽²⁾. V okviru evropskega semestra bi lahko zagotovili, da krčenje sredstev ne prizadene sektorjev, ki so ključnega pomena za izvajanje strategije Evropa 2020. OR tudi vztraja, da se ne sme zapostaviti držav članic, ki se soočajo s strogimi proračunskimi omejitvami.

Spodbujanje odprtega in prožnega učenja

ODBOR REGIJ

24. meni, da je ustvarjanje povezav med priložnostnim in neformalnim učenjem ter formalnim izobraževanjem ključnega pomena. Pri oblikovanju učnih načrtov na sekundarni stopnji se prepogosto namenja preveč pozornosti faktografskemu učenju, namesto boljšemu razumevanju ter pridobivanju in razvoju ključnih znanj in spretnosti za življenje. OR poudarja, da so za načrtovanje in pripravo konkretnih učnih načrtov ter oblikovanje in financiranje izobraževalnih sistemov pristojne države članice;

25. poziva, naj bo pri ponovnem razmisleku o izobraževanju in usposabljanju osrednji poudarek na naslednjih znanjih in spretnostih: ustvarjalnem mišljenju, komuniciranju, obdelovanju podatkov, osebni učinkovitosti in sodelovanju; ta ključna znanja in spretnosti dopolnjujejo in pospešujejo pridobivanje osmih ključnih kompetenc za vseživljenjsko učenje⁽³⁾;

⁽²⁾ CdR290/2011.

⁽³⁾ Sporazumevanje v maternem jeziku, sporazumevanje v tujih jezikih, matematične kompetence ter osnovne kompetence v znanosti in tehnologiji, digitalna pismenost, učenje učenja, družbene in državljanske kompetence, smisel za pobudo in podjetnost ter kulturna ozaveščenost in izražanje.

26. poudarja, da se učitelji soočajo s hitro spreminjajočimi se zahtevami, ki od njih, njihovih izobraževalcev in ravnateljev terjajo nova znanja in sposobnosti. Nujno si je treba bolj prizadevati za posodobitev učnih metod, zagotovitev, da so učitelji na tekočem z razvojem na svojem področju, ter prepoznavanje in spodbujanje odličnosti poučevanja. Odbor hkrati priznava, da so za oblikovanje okvira kompetenc za učitelje pristojne države članice;

27. poudarja, kako pomembno je razviti ustrezna temeljna znanja in spretnosti ter od vsega začetka zagotoviti, da učitelji namenijo osrednjo pozornost usvajanju teh znanj in da je lokalna skupnost v to vključena in aktivno podpira družbeno vključenost na primer socialno šibkejših oseb ali oseb z drugačnim kulturnim ali izobrazbenim profilom. Hkrati je treba omogočiti dobre povezave s podjetniškim sektorjem in po potrebi uporabiti psihopedagoško strokovno pomoč;

28. v zvezi z večjezičnostjo ter digitalno in medijsko pismenostjo poudarja, da specifične potrebe poučevanja in nenehne spremembe učnih načrtov terjajo naložbe v pedagoška orodja, razširjena partnerstva in nenehen nadzor. IKT so sprostile ogromen potencial za izboljšanje učnih rezultatov. V nekaterih primerih bi lahko različna orodja za poučevanje in učenje, kot so simulatorji in igre, omogočala znatno boljše učne rezultate kot poučevanje, ki temelji le na predavanjih in uporabi konvencionalnega gradiva tradicionalnega poučevanja. Zato poziva lokalne in regionalne oblasti, naj vzpostavijo okvire za povezovanje in sodelovanje z lokalnimi podjetniškimi in univerzitetnimi centri, vključijo lokalno skupnost za razumevanje lokalnih potreb in boljše možnosti za zaposlovanje pripravnikov ter omogočijo učiteljem stalno izpopolnjevanje;

29. priznava dejanski prispevek, ki ga ima trenutni razvoj evropske razsežnosti v športu za strateške cilje EU, zlasti uresničevanje ciljev, opredeljenih v strategiji Evropa 2020, in za možnosti za ustvarjanje trajnih delovnih mest, zlasti za mlade;

30. poudarja tudi socialno, družbeno in izobraževalno vlogo športa kot pomembnega dejavnika za izboljšanje učinkovitosti učenja, umskih sposobnosti, fizičnega počutja posameznikov in splošne kakovosti življenja ter spodbujanje harmoničnega vključevanja v družbo s spodbujanjem vrednot strpnosti, poštenosti in sodelovanja;

31. opozarja, da je kljub prepričljivim dokazom, naj se izobraževanje preusmeri v razvoj medpredmetnih znanj in spretnosti, trenutna praksa ravno obratna. Meni, da so uporaba

standardiziranih preizkusov znanja v EU ter razvoj in uvedba učnih metod, simulatorjev učenja, „platform za učenje“ in podobno največji izzivi, ki jih je treba premagati, če naj se izobraževalni sistemi preoblikujejo tako, da bodo namenjali osrednjo pozornost razvoju znanj in spretnosti za zaposlovanje. Ta vprašanja je treba obravnavati. Razvoj in nakup infrastrukture pogosto zahteva velike naložbe, vendar se te naložbe dobro povrnejo, če so izvedene strukturirano;

32. pozdravlja usmerjenost v učne rezultate, poudarja pomen uravnoteženja prožnosti in avtonomije s prenosljivostjo in vzajemnim priznavanjem kvalifikacij med evropskimi regijami in državami. Zato z zanimanjem pričakuje hitro uresničitev evropskega prostora spretnosti in kvalifikacij, vendar opozarja, da na primer evropski okvir kvalifikacij ne zagotavlja pravice do priznanja, ter ob tem svari pred mešanjem orodij za priznavanje in orodij za preglednost, do česar lahko pride pri prizadevanju Komisije za čezmejno priznavanje spretnosti in znanj ter kvalifikacij;

33. ponavlja svoje trdno prepričanje, da mora EU povečati udeležbo v procesih izobraževanja in usposabljanja ter vanje pritegniti več družbenih segmentov, vključno s prikrajšanimi in ranljivimi skupinami ⁽⁴⁾, in zagotoviti sredstva za obvladanje tega izziva.

Spodbujanje skupnega prizadevanja

ODBOR REGIJ

34. od vsega začetka poudarja pomen horizontalno usklajene in trajnostne strategije pri izvajanju, ki bi zagotovila tudi potrebne sinergije med vsemi povezanimi vodilnimi pobudami strategije Evropa 2020, zlasti med Programom za nova znanja in spretnosti ter nova delovna mesta ter pobudami Mladi in mobilnost, Unija inovacij in Evropska digitalna agenda;

35. znova opozarja, da so lokalne in regionalne oblasti doslej imele pomembno vlogo pri izpolnjevanju ciljev strategije Evropa 2020, ter meni, da je pomembno, da se nacionalni programi reform izvajajo v partnerstvu med različnimi ravni upravljanja, če naj strategija Evropa 2020 izpolni zadane obljube. Poudarja, da so lokalne in regionalne oblasti še posebej primerne za to, da bistveno prispevajo k doseganju teh ciljev, tako da pomagajo zagotoviti spodbudno okolje, zagotovijo prenos in razširjanje informacij prek svojih mrež ter potrebne podatke za prihodnje strateško načrtovanje in razvoj;

⁽⁴⁾ CdR290/2011.

36. poudarja pomen podpornih okvirnih pogojev, zlasti za prikrajšane in ranljive skupine; opozarja na potrebo po doslednih in dolgoročnih ukrepih, v katere bi bile vključene lokalne in regionalne oblasti, kar bi šolam na geografsko in socialno prikrajšanih območjih omogočilo boljšo kakovost poučevanja in boljše učne rezultate ter tako spodbudilo upe in želje mladih;

37. ugotavlja, da imajo lokalne in regionalne oblasti ključne pristojnosti na področju politike izobraževanja in usposabljanja ter pomembno vlogo v politiki na področju mladih in zaposlovanja. Za razvoj medpredmetnih znanj in spretnosti je treba v okviru izobraževalnih sistemov spodbuditi pozitiven odnos mladih do samozaposlitve ter okrepiti njihove spretnosti in znanja na tem področju z razvojem osebnostnih lastnosti, kot so ustvarjalnost, odgovornost, sprejemanje tveganj, reševanje problemov in delo v skupini;

38. se zavzema za dvojni pristop, ki združuje prednostna področja držav članic na eni strani ter usklajevanje in prispevke EU na drugi, kot ga v sporočilu predlaga Komisija. Hkrati poudarja potrebo po ustreznih in sorazmernih dejavnostih in ukrepih na nacionalni, regionalni in evropski ravni ob doslednem upoštevanju načela subsidiarnosti – pri formalnem, priložnostnem in neformalnem izobraževanju – ki vključuje izobraževalne ustanove, družine in skupnosti v partnerstva tako med šolami in podjetji kot tudi med nevladnimi organizacijami in drugimi vrstami organizacij civilne družbe;

39. poudarja ključno vlogo lokalnih in regionalnih oblasti pri izobraževanju in usposabljanju in pomen, ki ga imajo kot akterji in posredniki med izobraževalno in poklicno sfero, ter vztraja, da je treba premostiti razkorake med regijami, vključno z regijami na obrobju in najbolj oddaljenimi regijami, da se spodbudijo dejavnosti regionalnih in perifernih izobraževalnih ustanov in centrov za usposabljanje. Poudarja, da bi regionalne oblasti, ustanove izobraževanja in usposabljanja, druge izobraževalne ustanove in glavne zainteresirane skupine v gospodarstvu in družbi lahko konstruktivno sodelovale in določile cilje, politike in prednostne naloge na področju razvoja človeških virov za vso regijo. Treba bi bilo okrepiti stimulatívno nagrajevanje, da se ustanove izobraževanja in usposabljanja ter njihovi zaposleni spodbudijo k sodelovanju pri dejavnostih, ki so koristne za regionalni in lokalni razvoj ter podjetniško dejavnost;

40. opozarja, da je najtočnejše in najbolj aktualne podatke o regionalnih trgih dela mogoče pridobiti na podnacionalni ravni, tu pa imajo lahko lokalne in regionalne oblasti pomembno vlogo pri ugotavljanju neusklajenosti med ponudbo in povpraševanjem po spretnostih in znanju s tem, da zagotovijo ustrezne

programe preusposabljanja in nadaljnega izobraževanja ter spodbujajo naložbe glede na lokalne potrebe;

41. poudarja, da so možnosti za uspeh večje, če bodo okviri za sodelovanje zasnovani kot pozitiven cikel, v katerem usposabljanje ne bo zanemarilo dejanskih potreb industrije in/trgovine. Ustanove za usposabljanje tesno sodelujejo z zasebnim sektorjem, pri čemer ustvarjajo sinergije in mehanizme povratnih informacij ter vlagajo obogateno znanje in spretnosti usposobljenih slušateljev v obnovo zadevnih področij. Pri mladih bi bilo morda dolgoročno mogoče okrepiti podjetniški duh z razvijanjem „odnosa do podjetništva“;

42. je prepričan, da bodo mladi z dolgoročnimi ustvarjalnimi izkušnjami, ki jih bodo nabrali s sodelovanjem, razvili široko paleto ključnih znanj in sposobnosti ter postali podjetni;

43. znova izraža podporo razvoju programov poklicnega usposabljanja, katerih namen bo resnično omogočiti prehod od poklicnega k univerzitetnemu izobraževanju. Podpira ukrepe za uskladitev politik poklicnega izobraževanja in usposabljanja z regionalnimi/lokalnimi strategijami gospodarskega razvoja (pametna specializacija, podjetništvo med mladimi) in razvoj partnerstev med izobraževanjem, gospodarstvom in raziskavami;

44. ugotavlja, da je v nekaterih državah članicah poklicna izobrazba zaznamovana in obravnavana kot manjvredna v primerjavi z univerzitetno izobrazbo, kar je treba upoštevati v vseh prihodnjih ukrepih. Učni sistem po meri, ki so ga razvili v 90. letih v Poitiersu, je prav tako korak v pravo smer, saj učence obravnava kot posameznike, za vsakogar pa se pripravi učni načrt glede na njegove potrebe. Tudi razvoj učnih načrtov za skupnosti in skupine je postal vse bolj pomemben. Odbor poudarja, da je treba izboljšati ustreznost visokega izobraževanja, pa tudi poklicnega izobraževanja in usposabljanja, za trge dela, in spodbuja udeležbo delodajalcev in institucij trga dela pri pripravi in izvajanju programov. Učencem v poklicnem izobraževanju morajo biti torej predstavljene prednosti poklicnega izobraževanja v primerjavi z drugimi oblikami izobraževanja, na primer možnosti za nadaljnje usposabljanje, da ne bi mislili, da so si s poklicnim izobraževanjem otežili ali onemogočili napredovanje;

45. poziva, naj bodo ti ukrepi izpeljani v sodelovanju z lokalnimi in regionalnimi oblastmi, saj se prav na tej ravni najpogosteje pokažejo trendi, povezani z znanji in spretnostmi ter zaposlovanjem. Poudarja svojo zavezo, da bo prispeval k usklajevanju politik poklicnega izobraževanja in usposabljanja z regionalnimi/lokalnimi strategijami gospodarskega razvoja, tj. za pametno specializacijo;

46. poudarja, da je treba v celoti izkoristiti ves evropski potencial za razvoj platforme za podporo IT in storitev IKT v javnem in zasebnem sektorju, tudi v izobraževanju in usposabljanju. S sredstvi EU podprta javno-zasebna partnerstva, ki vključujejo lokalne in regionalne oblasti, in MSP, ki razvijajo IKT na področju javnih storitev IKT, so lahko izvrstna podlaga za razvoj lokalnih sposobnosti in znanja v vsej EU. Poudarja potencial za nadaljnji razvoj na tem področju z ustanovitvijo regionalnih centrov za IKT, projektov za virtualna univerzitetna središča ali multimedijskih centrov za usposabljanje;

47. opozarja, da je usposabljanje za razvoj spretnosti in znanj cilj, ki ga je treba pozdraviti. Vendar moramo paziti, da se naložbe v izobraževanje ne obravnavajo zgolj z vidika povečanja evropske gospodarske produktivnosti. Tak pristop ima lahko negativne posledice slabitve duševnega zdravja mladih, ki se obravnavajo zgolj kot temeljne ekonomske enote in jih opredeljuje zgolj njihova sposobnost, da v gospodarskem smislu prispevajo k družbi. Ob upoštevanju tega je treba predvsem podpreti enakovredno vlaganje v ustvarjalnost, življenjske in interdisciplinarne spretnosti, kulturno izobraževanje in kinestetične sposobnosti mladih. Javne in zasebne koristi izobrazbe presegajo ekonomski vidik. Višje ravni izobrazbe so na primer povezane z daljšo življenjsko dobo, višjo volilno udeležbo in bolj pozitivnim odnosom do enakih pravic etničnih manjšin;

48. meni, da bi v skladu z načeloma subsidiarnosti in sorazmernosti morali biti konkretni ukrepi, predlagani ali sprejeti na ravni EU, osredotočeni na področja z močno evropsko razsežnostjo ali področja, ki vključujejo nadnacionalne vidike, ki jih države članice in/ali regionalne in lokalne oblasti ne morejo ustrezno samostojno urejati;

49. izpostavlja potrebo po pametnem, učinkovitem in inovativnem financiranju in porabi na področju izobraževanja in usposabljanja, kar bo omogočilo učinkovitejše odzivanje na prihodnje potrebe po (več) delovnih mestih, ki zahtevajo visoko stopnjo znanj in spretnosti, in nadomeščanju delavcev ter podporo rasti in zaposlovanju mladih, pri čemer vztraja, da morajo pri oblikovanju politik in izvajanju programov sodelovati lokalni, demokratično izvoljeni organi. Meni, da bo uporaba lokalnega znanja in demokratične odgovornosti izboljšala mehanizme upravljanja za partnerstva med univerzami, podjetji in lokalno upravo. To bo omogočilo opredelitev lokalnih prednostnih nalog in neposredno povezavo odgovornosti z načelom subsidiarnosti;

50. izpostavlja koristi sklepanja močnih lokalnih partnerstev s sistemskim pristopom in vključitvijo različnih možnosti financiranja v eno lokalno ali regionalno strategijo, ki bi lahko upoštevala različne politične možnosti za izvajanje na lokalni ali regionalni ravni;

— razvoj zmogljivosti za strateške posege, ki bi omogočale opredelitev in stalno spremljanje prilagodljivosti, potreb in kakovosti lokalne delovne sile (npr. opazovalne skupine za znanja in spretnosti);

— sodelovanje s podjetniškim sektorjem za razvoj poklicnega usposabljanja, ki je sorazmerno tržnim potrebam, in prilagoditev usposabljanja poslovnemu okolju;

— sodelovanje z lokalnimi akterji na področju izobraževanja in usposabljanja, da se lokalni centri za izobraževanje in usposabljanje ter lokalne agencije za posredovanje dela spodbudijo k uvajanju novih izobraževalnih tehnik pri e-učenju, izboljšanju medijske pismenosti in večjezičnosti ter zagotavljanju enakih zaposlitvenih možnosti za socialno šibkejšo prebivalce;

— sodelovanje s podjetniškim sektorjem in izobraževalnimi ustanovami (od osnovnih do visokih šol), da se zagotovi neprekinjen proces učenja jezikov. Izbira jezikov lahko tudi temelji na potrebah, ki jih lokalne in regionalne oblasti opredelijo v posvetovanju z akterji iz gospodarstva;

— sodelovanje z regijami, ki imajo podobne težave, pri iskanju zunanje pomoči in črpanje sredstev EU;

Vsaka tovrstna strategija bi morala trdno temeljiti na treh višjih ciljih na področju izobraževanja in usposabljanja: prizadevanje za odličnost, zagotavljanje splošnega dostopa in zmanjševanje števila oseb, ki ne končajo šole;

51. poziva k sistematičnemu in trajnemu sodelovanju lokalnih in regionalnih akterjev, vključno z institucijami za izobraževanje in usposabljanje, v okviru platforme za pametno specializacijo in pri razvoju integriranih lokalnih/regionalnih razvojnih načrtov;

52. poudarja ključni pomen dejavnosti na lokalni in regionalni ravni in hkrati pričakuje bolj konkretne predloge Evropske komisije, kako je mogoče učinkovito premostiti razkorak med potencialom IKT in odprtimi viri izobraževanja na eni strani ter sedanjimi sistemi izobraževanja in usposabljanja na drugi; OR priznava, da so lahko odprti viri izobraževanja koristno dopolnilo k običajnemu učnemu gradivu. Vendar pa je treba pojasniti, kako bi lahko na smiselni način trajno in celovito zagotovili kakovost vsebin odprtih virov izobraževanja, da bo njihova uporaba pri pouku prinesla dodano vrednost;

53. meni, da bi bilo treba večji pomen pripisati izjemni vlogi lokalnih in regionalnih oblasti kot delodajalcev, ponudnikov storitev in regulatorjev pri spodbujanju rasti in kohezije ter pri usklajevanju strateških partnerstev med izobraževalnimi ustanovami, podjetniškimi agencijami in podjetji v lastnih regijah. Lokalne in regionalne oblasti dejansko vse pogosteje posredujejo v izobraževalnih politikah, vendar pa ni univerzalne rešitve, ki zagotavlja izboljšanje šolskih rezultatov. Čeprav je dovolj znanja, ki usmerja odločitve (med katerimi se najpomembnejše nanašajo na kakovost učiteljev, institucionalno neodvisnost, vključevanje in vire), so možnosti lokalnih in regionalnih oblasti odvisne od njihovih socialno-ekonomskih značilnosti, njihove avtonomije v odnosu do nacionalnih sistemov in pretekle uspešnosti (in ugleda) na področju izobraževanja in usposabljanja;

54. znova opozarja, da so prav lokalne in regionalne oblasti najbolj seznanjene z razmerami na terenu in jih tudi najbolj

razumejo, zato lahko koristno prispevajo k razvoju politik in izvajanju programov ob doslednem upoštevanju načela subsidiarnosti;

55. pozdravlja namero Komisije, da bo v sodelovanju z zainteresiranimi stranmi nadaljevala predlagano strategijo za ponovni razmislek o izobraževanju ter si z njimi usklajeno prizadevala za reforme, in potrjuje svoj interes za sodelovanje z Evropsko komisijo in drugimi partnerji na tem področju. To sodelovanje bi moralo zajemati vsa področja, za katera so izrecno pristojne lokalne in regionalne oblasti, med drugim za usklajevanje politik poklicnega izobraževanja in usposabljanja z regionalnimi/lokalnimi strategijami gospodarskega razvoja, kar je navedeno tudi v sporočilu.

V Bruslju, 12. aprila 2013

*Predsednik
Odbora regij*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

III

(Pripravljalni akti)

ODBOR REGIJ

100. PLENARNO ZASEDANJE 11. IN 12. APRILA 2013

Mnenje Odbora regij – Sklad za evropsko pomoč najbolj ogroženim

(2013/C 139/11)

ODBOR REGIJ

- znova poudarja, da je evropska pobuda v korist najbolj ogroženim osebam v Evropski uniji nujno potrebna za uresničitev cilja, ki si ga je EU postavila v okviru strategije Evropa 2020 in po katerem naj bi do leta 2020 vsaj 20 milijonov ljudi rešili revščine in socialne izključenosti;
- priznava potrebo po spremembi pravne podlage programa (člen 174 PDEU), vendar predlaga, da se od leta 2014 naprej zaradi ohranjanja kontinuitete in povezave s cilji skupne kmetijske politike uporabljata dve pravni podlagi – poleg prve še člen 39 PDEU;
- pozdravlja namero Komisije, da si bo prizadevala preseči osnovni cilj trenutnega programa pomoči v hrani najbolj ogroženim osebam, saj verjame, da bo kombiniranje pomoči v hrani za najbolj ogrožene z ukrepi za zmanjšanje revščine med otroki in pojava brezdomstva skupaj z ESS zagotovilo možnost za izvajanje večnamenskih dejavnosti in hkrati odpravo pomanjkanja različnih osnovnih potreb;
- pozdravlja, da predlog Komisije lokalnim in regionalnim oblastem daje možnost, da dejavno sodelujejo pri razdeljevanju pomoči tistim, ki jo potrebujejo;
- zavrača načelo, da mora biti sodelovanje držav članic prostovoljne narave, saj bi lahko to onemogočilo lokalnim in regionalnim oblastem dostop do Sklada, na evropski ali nacionalni ravni pa ne bi bilo na voljo nobenega participativnega in demokratičnega mehanizma za usklajevanje in ne bi se upoštevali izzivi, povezani z bojem proti revščini in izključevanju na podnacionalni ravni;
- meni, da bi bilo treba za regije, ki jih je prizadela gospodarska kriza, in regije, ki prejemajo pomoč iz Kohezijskega sklada, program v celoti financirati iz skladov EU, saj je to utemeljeno z vidika kohezije med evropskimi državljani, regijami in narodi;
- poudarja, da je predlagana raven financiranja prenizka, saj so sedanja dodeljena sredstva znatno zmanjšana (za 30 % v skladu s predlogom Komisije in celo za 40 % v skladu s predlogom Sveta), ter poziva, naj se ohrani vsaj trenutna raven dodeljenih sredstev.

Poročevalec	Ossi MARTIKAINEN (FI/ALDE), predsednik občinskega sveta občine Lapinlahti
Referenčni dokument	Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o Skladu za evropsko pomoč najbolj ogroženim
	COM(2012) 617 final/2

I. POLITIČNA PRIPOROČILA

ODBOR REGIJ

1. znova poudarja, da je evropska pobuda v korist najbolj ogroženim osebam v Evropski uniji nujno potrebna za uresničitev cilja, ki si ga je EU postavila v okviru strategije Evropa 2020 in po katerem naj bi do leta 2020 vsaj 20 milijonov ljudi rešili revščine in socialne izključenosti. Ta cilj je vedno bolj pomemben, saj sta leta 2011 revščina in socialna izključenost ogrožali 119,6 milijona ljudi, kar je 6 milijonov več kot leta 2009. Zaradi tega oddaljevanja od ciljev strategije Evropa 2020 je še toliko bolj nerazumljiva odločitev Evropskega sveta z zasedanja 7. in 8. februarja 2013, da predlaga zmanjšanje evropske pomoči najbolj ogroženim za 1 milijardo EUR;

2. priznava potrebo po spremembi pravne podlage programa (člen 174 PDEU), vendar predlaga, da se od leta 2014 naprej zaradi ohranjanja kontinuitete in povezave s cilji skupne kmetijske politike uporabljata dve pravni podlagi – poleg prve še člen 39 PDEU;

3. poudarja pomen načela subsidiarnosti pri pripravi učinkovite strategije za pomoč najbolj ogroženim;

4. kritizira neusklajenost predloga Komisije s strategijo Evropa 2020, saj v njem ni naveden kazalnik števila oseb, ki jim grozi revščina, čeprav je to eden od treh kazalnikov, ki so v strategiji uporabljeni za ocenjevanje evropskega cilja o socialnem vključevanju in zmanjšanju revščine;

5. meni, da je pomembno in razumljivo, da je Komisija 1) predlagala novo zakonodajno podlago, ki preprečuje tveganje za spor na Evropskem sodišču glede nakupa proizvodov za pomoč v hrani na trgu, in 2) predložila nov program širšega obsega, ki vzpostavlja okvir za nadaljevanje ukrepov pomoči in hkrati povečuje učinkovitost in trajnost rezultatov teh ukrepov;

6. verjame, da bo kombiniranje pomoči v hrani za najbolj ogrožene z ukrepi za zmanjšanje revščine med otroki in pojava brezdomstva skupaj z ESS zagotovilo možnost za izvajanje večnamenskih dejavnosti in hkrati odpravo pomanjkanja različnih osnovnih potreb;

7. pozdravlja namero Evropske komisije, da si bo prizadevala preseči osnovni cilj trenutnega evropskega programa pomoči v hrani najbolj ogroženim osebam, vendar je močno zaskrbljen, da bi razširitev seznama vidikov revščine, ki naj bi jih z novim programom odpravili, zgolj oslabil njegov končni učinek, še

posebej zato, ker naj bi se sredstva za ta program glede na stališče Evropskega sveta znižala za skoraj 30 % (3,5 milijarde EUR v obdobju 2007–2013 in 2,5 milijarde EUR za obdobje 2014–2020);

8. poudarja, da so se v mnogih primerih upravni postopki ESS izkazali za obremenjujoče za zainteresirane strani, zato poziva k izogibanju nepotrebnim podrobnim predpisom, da bi lahko nov instrument izpolnil osnovne potrebe najbolj ogroženih;

9. meni, da glede na dolgotrajno gospodarsko krizo instrument za pomoč najbolj ogroženim ne bi smel črpati sredstev iz ESS, temveč bi potreboval dolgoročno lastno financiranje z dodelitvijo potrebnih sredstev iz razdelka 2 večletnega finančnega okvira;

10. pozdravlja, da predlog Komisije lokalnim in regionalnim oblastem daje možnost, da dejavno sodelujejo pri razdeljevanju pomoči tistim, ki jo potrebujejo, in meni, da s to dejavno vlogo lahko zmanjšajo upravne obremenitve in število postopkov na nacionalni in evropski ravni, saj lokalne in regionalne oblasti pri svojih dejavnostih uporabljajo dobro razvite postopke in revizijska pravila na podlagi nacionalne in evropske zakonodaje;

11. znova opozarja na strategijo Svetovne zdravstvene organizacije (SZO) „Zdravje 21 – zdravje za vse v 21. stoletju“, v kateri je poudarjeno, da je nujno treba zmanjšati neenakosti glede socialnih in gospodarskih možnosti, da bi izboljšali zdravje celotnega prebivalstva. SZO hkrati poziva tudi k sprejetju ukrepov, zlasti za najbolj ogrožene in tiste, ki trpijo zaradi slabega zdravja, odpravi pomanjkljivosti na področju zdravstvene oskrbe ter k boju proti socialnim in gospodarskim neenakostim (točka II uvodne izjave k deklaraciji SZO „Zdravje 21“, sprejeti na 51. zasedanju SZO);

12. ugotavlja, da so se kljub kombiniranju na novo oblikovanega programa za pomoč v hrani za najbolj ogrožene z drugimi instrumenti na področju socialne vključenosti in solidarnosti njegove prejšnje dejavnosti v okviru SKP izkazale za popolnoma upravičene, saj je bistvo SKP državljanom EU zagotoviti zadostno količino hrane, ki je cenovno dostopna (člen 39(1)(e)), in zagotoviti redno preskrbo (člen 39(1)(d));

13. zato verjame, da bi morali novi programi vsebovati tudi možnost, da se uporabijo vsakršni presežki kmetijskih proizvodov (intervencijske zaloge). Vendar pa uporabe teh presežkov ne bi smeli odšteti od finančnih sredstev, dodeljenih za evropski program pomoči v hrani najbolj ogroženim;

14. meni, da je za predlagano uredbo pomembno, da imajo Komisija, nacionalne, lokalne in regionalne oblasti jasna pravila in možnost, da odpravijo vse zaznane pomanjkljivosti, saj je to še posebej občutljivo področje dejavnosti z vidika javnega zaupanja v legitimnost EU. Obstajajo različna mnenja o nujnosti obstoja, delovanju in rezultatih tega področja dejavnosti v različnih državah članicah in njihovih regijah;

15. zavrača načelo, da mora biti sodelovanje držav članic prostovoljne narave, saj bi lahko to onemogočilo lokalnim in regionalnim oblastem dostop do Sklada, na evropski ali nacionalni ravni pa ne bi bilo na voljo nobenega participativnega in demokratičnega mehanizma za usklajevanje in ne bi se upoštevali izzivi, povezani z bojem proti revščini in izključevanju na podnacionalni ravni;

16. meni, da bi bilo treba za regije, ki jih je prizadela gospodarska kriza, in regije, ki prejemale pomoč iz Kohezijskega sklada, program v celoti financirati iz skladov EU;

17. poziva institucije, naj upoštevajo, da lahko sofinanciranje privede k temu, da takšen instrument ne bo uveden, čeprav je zaradi gospodarskih in socialnih razmer v več regijah potreben;

18. v skladu s svojimi prejšnjimi mnenji poziva Komisijo, naj nadaljuje s preučevanjem, ali so dodeljena sredstva za ta instrument zadostna, in poudarja, da je bila po mnenju Odbora prejšnja raven financiranja (500 milijonov EUR letno) nezadostna; iz različnih razlogov so se potrebe samo večale, kar pomeni, da je predlagana raven financiranja prenizka, saj se bo sedanji obseg dodeljenih sredstev znatno znižal (v skladu s predlogom Komisije za 30 %, v skladu s predlogom Sveta pa celo za 40 %). Odbor poziva, naj se ohrani vsaj sedanji obseg dodeljenih sredstev.

Podrobne obrazložitve in politična priporočila Odbora

ODBOR REGIJ

19. priznava, da je zadostna, raznolika in zdrava prehrana temeljna pravica, ki jo priznavajo mnoge mednarodne konvencije in deklaracije na področju človekovih pravic, in da bi morala biti ta pravica zagotovljena za vse državljane in prebivalce EU na vseh ravneh;

20. opozarja, da je nezadostno prehranjevanje med najbolj ogroženimi posledica veliko različnih, a tudi med seboj povezanih pojavov, kot so:

- demografski razvoj in svetovne spremembe na trgu kmetijskih proizvodov ter v kmetijski in trgovinski politiki;
- pomanjkljivosti na notranjem trgu kmetijskih proizvodov ter nepreglednost prehranske vrednostne verige;

— krčenje površin, primernih za pridelavo hrane, in pretirana uporaba zemlje za pridelavo energetskih poljščin;

— nekateri ukrepi na ravni EU in birokratske ovire, ki onemogočajo proizvodnjo kmetijskih pridelkov za lastno uporabo ali njihovo prodajo v manjšem obsegu;

— strukturne spremembe na več podeželskih območjih;

— posledice gospodarske krize za zaposlovanje in kupno moč;

— brezposelnost in z njo povezana širitev revščine družin in otrok;

— nestabilnost sosednjih regij EU;

21. meni, da so za rešitev teh obsežnih in različnih problemov potrebni učinkovite politike EU in financiranje;

22. meni, da mora biti zagotavljanje primerne in raznolike prehrane za državljane EU še naprej ključna osnovna naloga SKP. Odbor poziva k reformi kmetijske politike, da bi bilo določanje cen na trgu pregledno in bi primarna kmetijska proizvodnja ostala donosna v vseh regijah EU;

23. verjame, da se kljub zmanjšanju presežkov kmetijskih proizvodov zaradi gibanj na trgih, razvoja proizvodnje v zadnjih nekaj letih in sprememb v vzorcih potrošnje ti presežki še vedno lahko kopičijo tudi v prihodnosti in da bi bila njihova uporaba kot pomoč v prid najbolj ogroženim pomembna za legitimnost EU;

24. poudarja, da je mogoče zgornjo točko 12 utemeljiti s tem, da je bila SKP že vse od začetka eno od ključnih področij politike EU in bo to tudi ostala. Z njeno vključitvijo v zakonodajno podlago za nov instrument (dvojni zakonodajni okvir) bi se zagotovila dolgoročna ohranitev pomoči za najbolj ogrožene, čeprav sedanji izzivi morda zahtevajo dolgoročno obremenitev za financiranje drugih politik EU, kot je socialna kohezija;

25. izpostavlja, da se socialno-ekonomsko stanje evropskih regij razlikuje tudi znotraj posameznih držav članic, in meni, da mora predlagani program dopolniti tiste ukrepe v interesu evropske kohezije in solidarnosti, ki se izvajajo v okviru posamezne države članice ter njenih lokalnih in regionalnih oblasti. V tem smislu predlagani program trdno temelji na skupnih vrednotah EU in bistveni ideji evropskega povezovanja;

26. meni, da je v okviru novega sklada pomembno združiti različne cilje, da se preprečijo vzroki za nastanek revščine in izključenosti, saj so brezdomstvo, nezadostna prehrana in

socialna stiska družin z otroki pojavi, ki vplivajo drug na drugega. Vendar pa Odbor poudarja, da so bili programi, ki so obstajali pred novim instrumentom, osredotočeni na prehrano; pomanjkanje hrane je brez dvoma ponovno postalo dolgoročen problem v več regijah. Zato Odbor države članice in regije poziva, naj pri izvajanju programov poudarijo pomen pomoči v hrani in na podlagi tega pomagajo državljanom, da imajo koristi tudi od programov in ukrepov za ublažitev pojava brezdomstva in socialne izključenosti;

27. ugotavlja, da zgornje točke 16–18 temeljijo na naslednjem:

— za najbolj prizadete regije se financiranje programa za najbolj ogrožene v celoti iz proračuna Skupnosti utemeljuje z vidika kohezije med evropskimi državljani, regijami in narodi;

— zamisel o sofinanciranju predlaganega instrumenta je mogoče zaobjeti z dveh vidikov. Po eni strani se s sofinanciranjem v določenih primerih lahko zagotovi večja učinkovitost programov in večja zavezanost nacionalnih in regionalnih oblasti; po drugi strani pa se lahko zmanjša interes za sodelovanje v programih, kar lahko privede do omejevanja priložnosti, ki jih mnoge regije potrebujejo. OR poudarja, da je glede na sedanje gospodarske razmere drugi scenarij bolj verjeten, zato institucije poziva, naj ponovno preučijo 85-odstotni delež sofinanciranja;

— zmanjšanje sedanjih dodeljenih sredstev za 30–40 % bi bilo kratkovidno, saj naj bi bila na podlagi spremljanja prejšnjih programov za pomoč v hrani za najbolj ogrožene in poročil iz srečanj z zainteresiranimi stranmi potrebna sredstva v znesku okoli 680 milijonov EUR letno. To bi pomenilo, da je znesek potrebnega dodatnega financiranja skoraj enak znesku načrtovanega zmanjšanja sredstev.

II. PREDLOGI SPREMEMB

Predlog spremembe 1

Uvodna izjava

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 175(3) Pogodbe,	ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 175(3) <u>ter člena 39(1)</u> Pogodbe,

Obrazložitev

Obrazložitev je navedena v točkah 2 in 12 prvega dela mnenja (*Politična priporočila*).

Predlog spremembe 2

Uvodna izjava 7

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Za določitev ustreznega finančnega okvira bi morala Komisija z izvedbenimi akti določiti letno razdelitev skupnih virov po državah članicah z uporabo objektivne in pregledne metode, ki odraža razlike v smislu revščine in materialne deprivacije.	Za določitev ustreznega finančnega okvira bi morala Komisija z izvedbenimi akti določiti letno razdelitev skupnih virov po državah članicah z uporabo objektivne in pregledne metode, ki odraža razlike v smislu revščine in materialne deprivacije, <u> vključno s pragom relativne revščine</u> .

Obrazložitev

Glede na to, da je relativna revščina eden od kazalnikov iz strategije Evropa 2020 in da ga uporablja tudi Eurostat, ga je treba uporabiti tudi v okviru Sklada.

Predlog spremembe 3

Za uvodno izjavo 8 se doda nova uvodna izjava.

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	<u>Da bi se čim bolj učinkovito in ustrezno odzvali na potrebe najbolj ogroženih oseb in v skladu s skupnim strateškim okvirom, bi bilo treba načelo partnerstva uporabljati v vseh fazah izvajanja dejavnosti tega sklada.</u>

Predlog spremembe 4

Uvodna izjava 35

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Pogostost revizij dejavnosti bi morala biti sorazmerna z višino pomoči Unije iz Sklada. Število revizijskih pregledov bi zlasti bilo treba zmanjšati, kadar skupni upravičeni odhodki za zadevno dejavnost ne presegajo 100 000 EUR. Kljub temu bi bilo treba zagotoviti možnost, da se revizija opravi vedno, kadar obstajajo dokazi o nepravilnosti ali goljufiji, ali kot del revizijskega vzorca. Da bi bila raven revizijskega nadzora Komisije sorazmerna s tveganjem, bi morala Komisija imeti možnost zmanjšati število svojih revizij v zvezi z operativnimi programi, kadar ni bistvenih pomanjkljivosti ali kadar se je mogoče zanesti na revizijski organ. Poleg tega bi moralo področje uporabe revizije v celoti upoštevati cilj in značilnosti ciljnih populacij Sklada.	Pogostost revizij dejavnosti bi morala biti sorazmerna z višino pomoči Unije iz Sklada. Število revizijskih pregledov bi zlasti bilo treba zmanjšati, kadar skupni upravičeni odhodki za zadevno dejavnost ne presegajo 100 000 EUR. Kljub temu bi bilo treba zagotoviti možnost, da se revizija opravi vedno, kadar obstajajo dokazi o nepravilnosti ali goljufiji, ali kot del revizijskega vzorca. Da bi bila raven revizijskega nadzora Komisije sorazmerna s tveganjem, bi morala Komisija imeti možnost zmanjšati število svojih revizij v zvezi z operativnimi programi, kadar ni bistvenih pomanjkljivosti ali kadar se je mogoče zanesti na revizijski organ. Poleg tega bi moralo področje uporabe revizije v celoti upoštevati cilj in značilnosti ciljnih populacij Sklada. <u>Pri ocenjevanju, ali je revizija potrebna, bi bilo treba za vsak ukrep preučiti razvite prakse javnih revizij in pooblastil, ki jih ustrezne lokalne in regionalne oblasti že lahko uporabijo za sprejete ukrepe in njihove podporne dejavnosti. Podobno je treba ugotoviti, ali je mogoče dejavnosti partnerskih organizacij, ki izvajajo ukrep, vključiti v okvir javnega financiranja in s tem povezane revizijske prakse, treba pa je preučiti tudi obseg dejavnosti organizacije in njene izkušnje.</u>

Predlog spremembe 5

Člen 4(1)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Sklad podpira nacionalne sheme, v okviru katerih se prek partnerskih organizacij, ki jih izberejo države članice, najbolj ogroženim osebam razdeljuje hrana in osnovno potrošniško blago za osebno uporabo za brezdomce ali otroke.	Sklad podpira nacionalne sheme, v okviru katerih se prek partnerskih organizacij, ki jih izberejo države članice, <u>v aktivnem sodelovanju z lokalnimi in regionalnimi skupnostmi</u> najbolj ogroženim osebam razdeljuje <u>zdrava</u> hrana, <u>ki naj bo čim bolj raznolika</u> , in osnovno potrošniško blago za osebno uporabo za brezdomce ali otroke.

Predlog spremembe 6

Člen 5(3)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Pomoč iz Sklada se izvaja v tesnem sodelovanju Komisije in držav članic.	Pomoč iz Sklada se <u>izvaja</u> v tesnem sodelovanju Komisije <u>in</u> držav članic, <u>ter zadevnih lokalnih in regionalnih oblasti ter zadevnih partnerskih organizacij, da se tako poveča njen učinek.</u>

Obrazložitev

V Prilogi II (str. iii) ocene učinka, ki spremlja zakonodajni predlog, so navedeni trije različni sistemi za upravljanje evropskega programa pomoči v hrani najbolj ogroženim, ki so jih opredelile države članice EU; nekateri od njih neposredno vključujejo lokalne in regionalne oblasti ter partnerske organizacije, ki so bližje upravičencem.

Predlog spremembe 7

Člen 5(6)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Komisija in države članice v skladu s svojimi pristojnostmi zagotovijo koordinacijo z Evropskim socialnim skladom ter drugimi politikami in instrumenti Unije.	Komisija in države članice v skladu s svojimi pristojnostmi zagotovijo koordinacijo z Evropskim socialnim skladom ter drugimi politikami in instrumenti Unije, <u>zlasti z ukrepi EU na področju zdravstvene politike, kot je npr. tretji večletni program ukrepov EU na področju zdravja za obdobje 2014–2020.</u>

Obrazložitev

Odbor regij v mnenju CdR 67/2012 o akcijskem programu za zdravje „poudarja, da mora trajnostna zdravstvena politika zmeraj upoštevati tudi dejavnike spodbujanja zdravja in preprečevanja bolezni, kot so na primer socialni položaj, življenjski slog, kultura, izobrazba, okoljski dejavniki in socialne okoliščine.“

Predlog spremembe 8

Člen 5(8)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Komisija in države članice zagotovijo učinkovitost Sklada, zlasti s spremljanjem, poročanjem in ocenjevanjem.	Komisija in države članice zagotovijo učinkovitost Sklada, zlasti s spremljanjem, poročanjem in ocenjevanjem <u>ter s tesnim in rednim posvetovanjem lokalnih in regionalnih oblasti in partnerskih organizacij, ki izvajajo ukrepe Sklada, v okviru ocen učinka.</u>

Predlog spremembe 9

Člen 5, nov odstavek za odstavkom 12

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	<u>Eno od meril za dodelitev sredstev iz Sklada bi bila lahko evropska tipologija brezdomstva in izključenosti s stanovanjskega trga (ETHOS).</u>

Obrazložitev

Brezdomstvo ali izključenost s stanovanjskega trga v različnih državah članicah EU dojemajo in obravnavajo različno. Tipologija ETHOS je nastala na podlagi poglobljene analize veljavnih nacionalnih opredelitev in resničnih razmer, s katerimi se dobrodelna združenja srečujejo vsak dan.

Predlog spremembe 10

Člen 5, nov odstavek za odstavkom 12

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	<u>Komisija, države članice in partnerske organizacije prispevajo k boju proti nastajanju živilskih odpadkov v vsaki fazi distribucijske verige, tudi pri zagotavljanju hrane in izobraževanju prejemnikov za ta namen.</u>

Obrazložitev

Preprečevanje nastajanja živilskih odpadkov bi morala postati ena od prednostnih nalog Evropske unije, kot je zahteval Evropski parlament v resoluciji z dne 19. januarja 2012. Treba je opozoriti, da je živilskih odpadkov v celotni verigi po ocenah Komisije za približno 190 kg letno na vsakega Evropejca. Morebitni ukrepi, s katerimi bi lahko prispevali k boju proti nastajanju odpadkov, so zlasti: pojasnitev nekaterih informacij o zdravju v okviru zakonodaje EU, navedenih na kmetijskih in živilskih proizvodih, kot sta oznaki „rok uporabe“ in „uporabno najmanj do“; pregled evropskih predpisov o tržnih standardih za kmetijske proizvode (zlasti v sektorju sadja in zelenjave), da se spodbudi ponudba sadja in zelenjave, ki niso sortirani po velikosti, in – zahteva, da veliki trgovci na drobno podarijo neprodano hrano.

Predlog spremembe 11

Člen 6(1)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Skupni viri, ki so na voljo za proračunske obveznosti iz Sklada za obdobje 2014–2020, znašajo 2 500 000 000 EUR po cenah iz leta 2011, v skladu z letno razdelitvijo, ki je določena v Prilogi II.	Skupni viri, ki so na voljo za proračunske obveznosti iz Sklada za obdobje 2014–2020, znašajo 3 500 000 000 EUR 2 500 000 000 EUR po cenah iz leta 2011, v skladu z letno razdelitvijo, ki je določena v Prilogi II.

Predlog spremembe 12

Člen 6(3)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Komisija z izvedbenimi akti sprejme sklep o letni razdelitvi skupnih virov po državah članicah v skladu s členom 84(5) Uredbe (EU) št. ... (uredba o skupnih določbah), brez poseganja v odstavek 4 tega člena, pri čemer upošteva naslednja merila, ki jih je določil Eurostat:	Komisija z izvedbenimi akti sprejme sklep o letni razdelitvi skupnih virov po državah članicah v skladu s členom 84(5) Uredbe (EU) št. ... (uredba o skupnih določbah), brez poseganja v odstavek 4 tega člena, pri čemer upošteva naslednja merila, ki jih je določil Eurostat:
(a) prebivalstvo, ki trpi hudo materialno deprivacijo;	(a) <u>prag relativne revščine oziroma odstotek prebivalstva, ki živi v gospodinjstvu z dohodkom, ki ne dosega vsaj 60 % povprečnega nacionalnega dohodka;</u>
(b) prebivalstvo, ki živi v gospodinjstvu z zelo nizko intenzivnostjo dela.	(a b) prebivalstvo, ki trpi hudo materialno deprivacijo;
	(b c) prebivalstvo, ki živi v gospodinjstvu z zelo nizko intenzivnostjo dela.

Predlog spremembe 13

Nov člen za členom 11

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	<u>Nacionalni odbor za nadzor</u>
	1. Države članice vzpostavijo nacionalne odbore za nadzor, s katerimi zagotavljajo učinkovito izvajanje svojih operativnih programov.
	2. Ti nacionalni odbori za nadzor bodo sestavljeni iz predstavnikov lokalnih in regionalnih oblasti in organizacij za boj proti revščini ter bodo vzpostavili partnerstvo z organizacijami, ki zastopajo interese ogroženih oseb, in organizacijami, ki sodelujejo pri razdeljevanju pomoči tem osebam.

Predlog spremembe 14

Člen 15, nov odstavek za odstavkom 3

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	<u>(4) Komisija bo vmesno oceno Sklada pripravila do marca 2018 in jo predstavila Evropskemu parlamentu, Svetu in Odboru regij.</u>

Predlog spremembe 15

Člen 17(3)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Upravičenci in partnerske organizacije med izvajanjem dejavnosti javnost obveščajo o pomoči iz Sklada tako, da izobesijo vsaj en plakat z informacijami o dejavnosti (velikosti najmanj A3), vključno z informacijo o finančni pomoči Unije, na javnosti dobro vidnem mestu povsod, kjer se razdeljujeta hrana in blago oziroma izvaja spremljevalni ukrep, razen če način razdeljevanja tega ne dopušča.	Upravičenci in partnerske organizacije med izvajanjem dejavnosti javnost obveščajo o <u>pridobljeni</u> pomoči <u>v zvezi z razdeljevanjem hrane in blaga na način, ki je v skladu z njihovimi lastnimi praksami in okoliščinami razdeljevanja, kot so posterji ali letaki, ki predstavljajo dejavnost in podporo Evropske unije in vsebujejo informacije o tem, kako je mogoče dostopati do drugih ukrepov v podporo istemu cilju, pa tudi z uporabo instrumentov, ki zajemajo informacije, svetovanje in procese družbenega in poklicnega vključevanja, namenjene boju proti medgeneracijski revščini, iz Sklada tako, da izobesijo vsaj en plakat z informacijami o dejavnosti (velikosti najmanj A3), vključno z informacijo o finančni pomoči Unije, na javnosti dobro vidnem mestu povsod, kjer se razdeljujeta hrana in blago oziroma izvaja spremljevalni ukrep, razen če način razdeljevanja tega ne dopušča.</u>
Upravičenci in partnerske organizacije, ki imajo spletišče, objavijo tudi kratek opis dejavnosti, vključno z njenimi cilji in rezultati, pri čemer poudarijo finančno pomoč Unije.	Upravičenci in partnerske organizacije, ki imajo spletišče, objavijo tudi kratek opis dejavnosti, vključno z njenimi cilji in rezultati, pri čemer poudarijo finančno pomoč Unije.

Obrazložitev

Izvorno besedilo je izboljšano, saj je splošen pristop glede informacij o katerih koli podporah za doseg ciljev razširjen, pri čemer povezuje oblike pomoči državljanom z drugimi instrumenti za izboljšanje njihovih pogojev. Namen je, da razdeljevanje blaga in živil ustvarja možnosti za dejavno vključenost oseb, ki jih ta položaj zadeva, v instrumente za spodbujanje socialne vključenosti in zaposlovanja.

Predlog spremembe 16

Prva alineja člena 21(3)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Hrano in blago za brezdomce ali otroke lahko kupijo partnerske organizacije same.	Hrano in blago za brezdomce ali otroke <u>končne prejemnike</u> lahko kupijo partnerske organizacije same.

Obrazložitev

Sklad je namenjen najbolj ogroženim osebam; ta izraz se ne nanaša zgolj na brezdomce in otroke, temveč na mnogo širšo kategorijo ljudi, potrebnih pomoči. V členu 2(1) in (7) ter v členih 3 in 21(4) in drugih členih so navedene izključno najbolj ogrožene osebe. S to spremembo naj bi uredba tako postala bolj usklajena.

Predlog spremembe 17

Člen 24(1)(a)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
stroški nakupa hrane in osnovnega potrošniškega blaga za osebno uporabo za brezdomce ali otroke;	stroški nakupa hrane in osnovnega potrošniškega blaga za osebno uporabo za brezdomce ali otroke <u>končnih prejemnikov</u> ;

Obrazložitev

Glej obrazložitev k predlogu spremembe 16.

Predlog spremembe 18

Člen 24(1)(b)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
stroški prevoza hrane ali blaga v skladišča partnerskih organizacij po pavšalni stopnji 1 % stroškov iz točke (a), kadar javni organ kupi hrano ali osnovno potrošniško blago za osebno uporabo za brezdomce ali otroke ter ju zagotovi partnerskim organizacijam;	stroški prevoza hrane ali blaga v skladišča partnerskih organizacij po pavšalni stopnji 1 % stroškov iz točke (a), kadar javni organ kupi hrano ali osnovno potrošniško blago za osebno uporabo za brezdomce ali otroke <u>končnih prejemnikov</u> ter ju zagotovi partnerskim organizacijam;

Obrazložitev

Glej obrazložitev k predlogu spremembe 16.

V Bruslju, 11. aprila 2013

*Predsednik
Odbora regij*
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Cena naročnine 2013 (brez DDV, skupaj s stroški pošiljanja z navadno pošto)

Uradni list EU, seriji L + C, samo papirna različica	22 uradnih jezikov EU	1 300 EUR na leto
Uradni list EU, seriji L + C, papirna različica + letni DVD	22 uradnih jezikov EU	1 420 EUR na leto
Uradni list EU, serija L, samo papirna različica	22 uradnih jezikov EU	910 EUR na leto
Uradni list EU, seriji L + C, mesečni zbirni DVD	22 uradnih jezikov EU	100 EUR na leto
Dopolnilo k Uradnemu listu (serija S – razpisi za javna naročila), DVD, ena izdaja na teden	Večjezično: 23 uradnih jezikov EU	200 EUR na leto
Uradni list EU, serija C – natečaji	Jezik(-i) v skladu z natečajem(-i)	50 EUR na leto

Naročilo na *Uradni list Evropske unije*, ki izhaja v uradnih jezikih Evropske unije, je na voljo v 22 jezikovnih različicah. Uradni list je sestavljen iz serije L (Zakonodaja) in serije C (Informacije in objave).

Na vsako jezikovno različico se je treba naročiti posebej.

V skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 920/2005, objavljeno v Uradnem listu L 156 z dne 18. junija 2005, institucije Evropske unije začasno niso obvezane sestavljati in objavljati vseh pravnih aktov v irščini, zato se Uradni list v irskem jeziku prodaja posebej.

Naročilo na Dopolnilo k Uradnemu listu (serija S – razpisi za javna naročila) zajema vseh 23 uradnih jezikovnih različic na enem večjezičnem DVD-ju.

Na zahtevo nudi naročilo na *Uradni list Evropske unije* pravico do prejemanja različnih prilog k Uradnemu listu. Naročniki so o objavi prilog obveščeni v „Obvestilu bralcu“, vstavljenem v *Uradni list Evropske unije*.

Prodaja in naročila

Naročilo na razne plačljive periodične publikacije, kot je naročilo na *Uradni list Evropske unije*, je možno pri naših komercialnih distributerjih. Seznam komercialnih distributerjev je na spletnem naslovu:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_sl.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) nudi neposreden in brezplačen dostop do prava Evropske unije. To spletišče omogoča pregled *Uradnega lista Evropske unije*, zajema pa tudi pogodbe, zakonodajo, sodno prakso in pripravljalne akte za zakonodajo.

Za boljše poznavanje Evropske unije preglejte spletišče <http://europa.eu>

Urad za publikacije Evropske unije
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

SL